Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

KK. VIII
F. 15.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Vander Belst me tenet
Spes mea Christus
[illegible]rt:18:- 16 7/28 84.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

V. de Clerici Sylvas p 246

p. 9 Cleric. l.c. 249
p 63 250

et Varia alia citra ad p 258

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

T

PET

AR

E

SAT

JOHANN

ad ſcriptoru

caſtig

AMST

Apud Adri

clɔ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

TITI PETRONII ARBITRI
Equitis Romani
SATYRICON.

JOHANNES BOSCHIUS
ad ſcriptorum exemplarium fidem caſtigavit & Notas adjecit.

AMSTELÆDAMI,
Apud Adrianum Gaesbequium,
cIↄ Iↄc LXXVII.

(1)
KW 348 D 30 1-3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Conſultiſſimo Eruditiſſimoque

VIRO

THEODORO

HILLENSBERGIO

JOHANNES BOSCHIUS

S. & P.

MEcum cum perpenderem, cujus felicibus potiſſimum auſpiciis la-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

borum has meorum primitias emitterem, Tu in primis, Celeberrime HILLENSBERGI, animo occurrebas, utpote qui me omnibus humanitatis officiis prævenisti. Ecce præeuntem ſequor, non tam remunerandi gratia, quam experiundi voluntate; & quem jure Tibi vindicaſti, illum jam Tibi obſtrictus ſiſto, TITUM PETRONIUM ARBITRUM, ſcriptorem antiquitate celebrem, cum verborum, tum ſententiarum gravitate ornatum, argutum: cui, proh dolor! tot claris cum Auctoribus hoc commune fatum, ut de eo ad nos ni-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

nihil, niſi hoc Satyræ Fragmentum, pervenerit, tanto Latini ſermonis lepore in corruptos Romanorum mores conſcriptum, tamque eleganti Satyrici penicillo in depravatos Libertorum, inquam, illos, depictum, ut poſt natas Muſas nihil argutius quid viderit ulla priorum ætas. Quod Fragmentum, ornatiſſime Vir, & fatorum mandatis & vetuſtatis injuriâ tam laceratum, quam victum poſteritati tradidere iſta minime curioſa ſecula: ita ut ei poſtremis hiſce duobus animos ſimul ac manus applicarint admoverintque

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

DEDICATIO.

Doctiſſimi ſpectatæque eruditionis Viri, Hadrianus Junius, Johannes Sambucus, Petrus Daniel, Joannes Tornæſius, Franciſcus Pithœus, Jani Douſæ Pater & Filius, Johannes à Wouweren, Joſephus Antonius Gonſalius de Salas, Simon Abbes Gabbema & multi alii. Tandem etiam & ego adoleſcens admodum PETRONIO ex priſci ævi codicum collationibus medicinam facere auſus ſum; quarum maximum mihi uſum humaniſſimè conceſſit emendata tua morum integritas: quæ in cauſ-
ſa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

ſa fuit, cur Hic quaſi occaſione quadam & ex tranſverſo, non conſilio, novo prodeat veſtitu. ARBITRUM ergo à me benignus, ſicut omnia ſolet gravitas & moderatio tua, accipe, & meas in eundem qualeſcumque lucubrationes ad eruditionis tuæ tribunal admittere dignare, non tam ut verum donum, quam quidem ut illius ſponſorem. Te per communia Muſarum ſacra rogo, ſine illum in tuo nomine acquieſcere, quia illum tuum à me ſtudium expreſſit. Vale, Virorum præſtantiſſime, &

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

me amore tuo honeſtare perſevera.

Scribebam in Weſtescampia ad Hagam Com. die v Kal. Septemb. A. C. S.

cIↃ IↃc LXXVI.

IOHAN-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

JOHANNES BOSCHIUS
LECTORI
S.

NOn minus elegans, quam vera ea eſt oratio, omnium ore ſatis trita*: Benignum & ingenui pudoris plenum eſt, fateri per quos profeceris. *Quare me non abs re fore facturum exiſtimo, ſi Te humaniſſime Lector, de inſtituto hoc noſtro certiorem reddidero. Præſtantiſſimus* THEODORUS HILLENSBERGIUS J.C. *Tornæſianam editionem conceſſit, quinto & ſeptuageſimo ſuperioris ſeculi anno ſex exemplarium ope procurata. ad cujus oram trium*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Ad Lectorem.

Codicum MSS. collationes adſcripſerat Nob. Janus Douſa Pater, videlicet Memmii, Pithœi & Veteris cujuſdam. Illuſtris Legatus Nicolaus Heinsius Paëtianam nobis editionem dono dedit, in qua nonnullas veteris ſcripti exemplaris variantes lectiones notaverat Janus Douſa Filius. Clariſſimus Vir Fredericus Spanhemius F.F. Lugduno Batavorum à Bibliotheca nobis utendum humaniſſimè præbuit Codicem, propria Joſephi Scaligeri manu ex optimo Cujacii illo deſcriptum, cujus margini varias aliorum duorum veterum lectiones adſcripſerat Vir Magnus. Viginti præterea editionibus uſus ſum, inter quas Chriſtophori Plantini illa, cum ſcripto libro colla-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

collata. Has omnes non tralatitia diligentia contuli, ut cæteris noſtra emendatior prodiret editio. In textu religiosè verſatus ſum, ſcriptorum ubique codicum Lectionem ſecutus, niſi ſi quando in iis nullus ſatis commodus verborum ſenſus, quod tunc in Notis annotavi. Satyricon illud vetus in Capita ſecundum Joannis Merceri editionem diviſimus: & ſuis locis peculiari charactere Tragurienſe Fragmentum inſeruimus, prout in editione Celeberrimi, dum viveret, Typographi Joannis Blaevii legitur. Gloſſarium denique vetus ſubjecimus. Accipe ergo properatum potius quam elaboratum opus, quod curis noſtris ſecundis cultius dabo, ſi modo me perennare velit is, qui ſupra nos negotium

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

tium curat. Habes hic, inquam, mi lector, breves noſtras in Petronium Notas, quæ, ſi placebunt, lætabor; ſin autem minus, ſatis erunt longæ. Si ullo in loco erravi, comiter errantem doce, & memento noſtrum neminem non peccare, quoniam homines ſumus, non Dii. Vale multum.

AD

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

AD

Doctiſſimum Adoleſcentem

D. JOHANNEM BOSCHIUM

cum

T. PETRONIUM ARBITRUM

Eq. Rom. publici juris faceret.

SIc ſpectare juvat veterem ſine labe, Quiritem,
PETRONIUM; & ſolitò pulchrius ire foras.
Sordibus à multis purgatum, in imagine priſcâ,
Quâ quondam eſt viſus, Martia Roma, tibi.
Tu quoque ſic ludens Batavûm præcordia circum,
O BOSCHI, nobis ARBITER ALTER eris.

REINERUS NEUHUSIUS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

JOHANNIS BOSCHI
PETRONIUS
Ad Lectorem ſuum.

QUid mihi vobiſcum, caperatâ fronte Catones,
Quos populo jactat ſqualida barba probos?
Eſte procul, rupices, ſcabra eſte & mente petrones,
Gens ut Pieriſin, ſic inimica mihi.
Nil fero, quod fatuo poſſit ridere palato;
Non ea, quæ Tatios, ruſtica corda, juvent.
Me legat, ingenium cui non ſit triſte, ſed illud,
Quod capiant, ſi qui non nocuere ſales.
Me legat, auſterâ cui mens laſſata Camœnâ,
Queis ſenium ponat, floridiora petit.
Simplicitas tantum ne ſit mihi candida fraudi,
Quod ludam interdum liberiore joco.
Nequitia heic vero ſiſtit ſe prodita vultu,
Quo ſua vulgari Crypta nefanda gemat.
Quod tibi cur purgem? ſit pro ratione vetuſtas,
Quam ſolitam noſti diſſimulare nihil.
Indice me rectè. Vix ullos turpibus arces,
Qui vitia inceſſens diſſimulanter agis.

In-

Interea virtus, niveis circumdata vittis,
Se tibi commendat de meliore notâ.
Eſtque ubi Socraticis contendat pagina chartis,
Ut merito ingemines grande ſubinde ſophos.
Sic roſa ſpinetis fragrantem ſpargit odorem:
Sic platanus quondam non ſua poma tulit.
En unquam lacero qui nunc ſum corpore multum
Diſſimilis mihimet, ut mihi reddar erit?
Gratia magna tibi, cujus ſperare ſalutem
Depoſitus certâ ſuſtinet æger ope.
Tu mihi vidiſti, truncis quos undique membris
Non piguit medicas applicuiſſe manus.
Boschius hos inter dignus pubeda virorum
Laudibus, ut magnis non minor arte viris.
IpſarumCharitum formatum pollice dicas
Ingenium, quo non cultius alter habet.
Quod fallunt vatum ſi non præſagia quondam,
Phœbe, erit hic populi gloria prima tui.

Thomas Munckerus

Ad ornatiſſimum Juvenem,

JOHANNEM BOSCHIUM,

Quum ſuas in

PETRONIUM

NOTAS

ederet.

ARBITER è variâ ſeclorum clade ſuperſtes,
Diſperſo lacerum vulnere corpus habet.
Paſſim nexus hiat, ſerieſque haut integra libri
Lectorem fraudat, deſtituitque ſuum.
Hæc etiam, ſenſu quæ non divulſa cohærent,
Quam multis ſqualent commaculata locis!
Incubuit Criticæ felix ſolertia Gentis,
Clarius ut poſſent & ſine nube legi.
Deterſis alibi dominantis ſordibus ævi,
Admiſſo fugit pulſa nitore lues.
Sed reſtant alibi vano tentata labore,
Eximiè cultis palma relicta viris.
BOSCHIUS ad tanti acceſſit certamen honoris,
Expediitque ſuæ non leve pondus opis.

Nam

Nam ſcriptos tractat dum multus acumine libros,
Dilucent variè, quæ latuere prius.
Quiſquis ad has judex curas acceſſeris æquus;
Invenies laudem promeritura ſuam.
Tu quoque tam claros agitas qui inglorius auſus,
Procede, & famæ præmia carpe tuæ.

ISAACUS GRUTERUS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

VETERUM DE T. PETRONIO ARBITRO TESTIMONIA.

C. Tacitus lib. XVI. Annal. cap. 17.

P*Aucos intra dies, eodem agmine Æneus Mella, Cerialis Anicius, Rufus Criſpinus, ac C. Petronius cecidere.* Et paullo poſt: *De C. Petronio ſupra pauca repetenda ſunt. Nam illi dies per ſomnum, nox officiis, & oblectamentis vitæ tranſigebantur,* &c. vide quæ ſequuntur.

Plutarchus lib. Πῶς ἄν τις διακρίνειε τὸν κόλακα τοῦ φίλου.

Ἢ τοὺς ἀσώτους αὖ πάλιν καὶ πολυτελεῖς εἰς μικρολογίαν καὶ ῥυπαρίαν ὀνειδίζωσιν, ὥσπερ Νέρωνα Τίτος Πετρώνιος.

C. Plinius Secunduns Nat. Hiſt. lib. XXXVII. c. II.

T. Petronius Conſularis moriturus, invidia Neronis Principis, ut menſam ejus exhære-

hæredaret, trullam murrhinam CCC. H. S. emptam fregit.

Terentianus Maurus de Metris, de Jambico dimerro claudo.

Et condere inde carmen
Multi ſolent Poëtæ.
Horatium videmus,
Verſus tenoris hujus
Nuſquam locaſſe juges.
At ARBITER *diſertus*
Libris ſuis frequentat.
Agnoſcere hæc poteſtis,
Cantare quæ ſolemus.

Idem hoc libro in VI. Tomo Hendecaſyllaborum.

Nunc diviſio, quam loquemur, edet.
Metrum, quo memorant Anacreonta
Dulces compoſuiſſe cantilenas.
Hoc PETRONIUS *invenitur uſus,*
Muſicum lyricum refert eundem
Conſonantia verba cantitaſſe,
Et plures alii.

Sidonius Apollinaris in Narbone.

Et te Maſſilienſium per hortos
Sacri ſtipitis, Arbiter colonum
Helleſpontiaco parem Priapo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Julius Romanus in Epigram.

Petronii carmen divino pondere currit,
Quo juvenum mores arguit, atque ſenum.
Quare illo præ ſe gaudet laſciva puella.
Ac quoque delicias frigida ſentit anus.
Nam inter diri ſcripſitque Neronis amictus
Arbiter arbitrio dictus & ipſe ſuo.

Joh. Epiſcopus Saresberienſis in Polycrat. lib. VIII. c. XII.

Non quidem ſolus eſt in mulierum ineptiis ridendis aut exprimendis Petronius. Scribit B. Hieronymus, quia totæ Euripidis Tragœdiæ in mulieres maledicta ſunt, &c.

Petronii quoque meminere Servius, Luctatius Placidus, D. Hieronymus, Macrobius, Furius Publius Fulgentius, Marius Victorius, Fabius Fulgentius Plànciades, Iſidorus, Diomedes, Servius, Priſcianus, Acron, & alii.

S A-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

SATYRICI INTERLOCUTORES.

Encolpius.	Fabularum Dux.
Agamemnon.	Rhetor eſt, & eloquentiæ indubiè præceptor.
Aſcyltos.	Encolpii Comes, Commilito, Fraterque nequiori ſenſu. Vide Notas ad cap. XI.
Giton.	Encolpii Frater eſt, totaque in Satyra perpetuus comes, ſi paucos dies excipias, quos apud Aſcylton exulavit invitus.
Psyche.	Quartillæ Ancilla.
Quartilla.	Non Priapi ſacerdos, potius victima, ut Gonſalio placet.
Pannychis.	Virguncula eſt ſeptennis.
Embaſicœtas.	Cinædus erat vetuſculus, molitor, imo Encolpii Aſcyltique tortor.
Trimalchio.	Senex eſt, cujus lautitias luxumque convivalem graphice deſcribit Petronius.
Cinnamus.	Trimalchionis diſpenſator.
Carpus.	Servus, qui & ſciſſor.
Fortunata.	Trimalchionis uxor.

Me-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Menelaus.	Scholaſticus eſt, Anteſcholanus Petronio dictus.
Eumolpus.	Poëta.
M. Manicius.	Stabulariæ inſulæ ſive diverſorii Dominus.
Bargates.	Stabuli procurator, qui ſedandis in eo rixis tempori adfuit opportunus.
Lycas.	Navigii Dominus, Tryphænæ conjux.
Tryphæna.	Lycæ uxor, feminarum formoſiſſima.
Æſius.	Unus ex vectoribus eſt.
Lycurgus.	Villæ Dominus.
Corax.	Eumolpi Mercenarius, qui & tonſor.
Polyænos.	Idem, qui Encolpius, quod nomen Crotone mutaverat.
Chryſis.	Circes Ancilla impudicæ eſt, & ipſa impudica.
Doris.	Encolpii Amica.
Circe.	Matrona.
Proſelenos.	Anicula ſaga & Circes famula.
Endymion.	Puer eſt.
Oenothea.	Anus, Priapi Sacerdos, magaque inſignis.
Philumene.	Matrona.
Gorgias.	Captator Eumolpi fuit, ut plures alii, deluſus.
Albutia.	Amica.

Titi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

TITI PETRONII ARBITRI, EQUITIS ROMANI, SATYRICON.

* * *

[a] NUm alio genere furiarum declamatores inquietantur? qui clamant, Hæc vulnera pro libertate publica excepi, hunc oculum pro vobis impendi: date mihi ducem, qui me ducat ad liberos meos, nam ſuccisi poplites membra non ſuſtinent. Cap. I.

GLOSSARIUM PETRONIANUM.

Declamatores] Qui forenſes actiones meditantur, cauſiſque fictis ſe exercent.

[a] *Encolpius.*

nent. Hæc ipſa tolerabilia eſſent, ſi ad eloquentiam ituris viam facerent: nunc & rerum tumore, & ſententiarum vaniſſimo ſtrepitu, hoc tantum proficiunt, ut quum in forum venerint putent ſe in alium terrarum orbem delatos. Et ideo ego adoleſcentulos exiſtimo in ſcholis ſtultiſſimos fieri, quia nihil ex iis, quæ in uſu habemus, aut audiunt, aut vident; ſed piratas cum catenis in litore ſtantes, & tyrannos edicta ſcribentes, quibus imperent filiis, ut patrum ſuorum capita præcidant; ſed reſponſa in peſtilentia data, ut virgines tres aut plures immolentur; ſed mellitos verborum globulos, &

Tumore] Abundantia.

Sententiarum ſtrepitus] Inanes ſententiæ: fabuloſa ſententiarum commenta.

Reſponſa in peſtilentia data.] Oraculi reſponſum in remedium Epidemici mali.

Melliti verborum globuli.] Eloquii facilitas & volubilitas: à guſtu

& omnia dicta, factaque quaſi papavere & ſeſamo ſparſa. Qui Cap. 2. inter hæc nutriuntur, non magis ſapere poſſunt, quam bene olere, qui in culina habitant. Pace veſtra liceat dixiſſe, primi omnium eloquentiam perdidiſtis. Levibus enim atque inanibus ſonis ludibria quædam excitando effeciſtis, ut corpus orationis enervaretur, & caderet. Nondum juvenes declamationibus continebantur, quum

ſtu ad auditum ſuavitas mellis trahitur.

Papavere & ſeſamo ſparſa dicta] Fucata rabularum facundia, qua quaſi melle & ſeſamo auditorum obliniunt ora, ut nuda verborum oratio gratior fiat.

Culina.] Propriè hic ſumitur, non pro latrina; notæ enim ſunt culinariæ ſordes ex pinguedine aliisque purgamentis.

Cadere.] Omnia quæ ab ordine & conſtantia vacillant aut degerant cadere dicuntur.

Contineri declamationibus.] Detineri, hoc eſt, exerceri.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

quum Sophocles, aut Euripides invenerunt verba, quibus deberent loqui. Nondum umbraticus doctor ingenia deleverat, quum Pindarus novemque Lyrici Homericis verſibus canere timuerunt. Et ne poëtas quidem ad teſtimonium citem, certe neque Platona, neque Demoſthenem ad hoc genus exercitationis acceſſiſſe video. Grandis, & , ut ita dicam, pudica oratio non eſt maculoſa, nec turgida, ſed naturali pulchritudine exſurgit. Nuper ventoſa iſthæc & enormis loquacitas Athenas ex Aſia commigravit, animoſque juvenum ad magna ſurgentes veluti peſtilenti

Umbraticus doctor.] Scholaſticus, qui in umbra ſub tecto vitam agit otioſam.

Lyrici novem] Auſonius tres tantum vult.

Loquacitas ventoſa & enormis.] Turgida & vana Aſiaticorum dicendi licentia.

Sidere afflare peſtilenti.] Metaphora ducta à mor-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

ti quodam ſidere afflavit, ſimulque corrupta eloquentiæ regula ſtetit, & obmutuit. Quis poſtea ad ſummam Thucydidis, quis Hyperidis ad famam proceſſit? ac ne carmen quidem ſani coloris enituit: ſed omnia quaſi eodem cibo paſta, non potuerunt uſque ad ſenectutem caneſcere. Pictura quoque non alium exitum fecit, poſtquam Ægyptiorum audacia tam magnæ artis compendiariam invenit. Non eſt Cap. 3. paſſus Agamemnon me diutius declamare in porticu, quam ipſe in ſchola ſudaverat: ſed Adoleſcens, *a* inquit, quoniam ſermo-

morbo plantarum ſideratio dicto, quò humore per nimium æſtum abſumpto, vel totæ vel aliqua ſui parte ſubitò exareſcunt.

Compendiaria] Conciſa brevitas, Gr. *συντομία*.

Porticus] Locus in quo declamationes fiebant.

Sermo publici ſaporis] Venuſta ſer-

a Agamemnon,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

monem habes non publici ſaporis, &, quod rariſſimum eſt, amas bonam mentem, non fraudabo te arte ſecreta. Minimum in his exercitationibus doctores peccant, qui neceſſe habent cum inſanientibus furere. Nam ni dixerint, quæ adoleſcentuli probent, ut ait Cicero, ſoli in ſcholis relinquentur; ſicut ficti adulatores, quum cœnas divitum captant, nihil prius meditantur, quam *id* quod putant gratiſſimum auditoribus fore (nec enim aliter impetrabunt, quod petunt, niſi quaſdam inſidias auribus fecerint): ſic eloquentiæ magiſter, niſi, tanquam piſcator, eam impoſuerit hamis eſcam, quam ſcierit appetituros eſſe piſciculos, ſine ſpe prædæ
Cap. 4. moratur in ſcopulo. Quid ergo eſt? parentes objurgatione digni ſunt, qui nolunt liberos ſuos ſevera

ſermonis gratia ad publicam jucunditatem faciens.

Sty-

vera lege proficere. Primum enim, ſicut omnia, ſpes quoque ſuas ambitioni donant: deinde, quum ad vota properant, cruda adhuc ſtudia in forum propellunt, & eloquentiam, qua nihil eſſe majus confitentur, pueris induunt adhuc naſcentibus. Quod ſi paterentur laborum gradus fieri, ut ſtudioſi juvenes lectione ſevera mitigarentur, ut ſapientiæ præceptis animos componerent, ut verba atroci ſtilo effoderent, ut quod vellent imitari, diu audirent, ſibi nihil eſſet magnificum, quod pueris placeret: jam illa grandis oratio haberet majeſtatis ſuæ pondus. Nunc pueri in ſcholis ludunt, juvenes ridentur in foro; &

Stylus atrox.] Acumen ſtyli. Stylo ſcribebant in cerata tabula, cujus ſtyli pars, qua ſcribebant acumen dicebatur: altera pars erat obtuſa, qua, quæ non placebant, delebant, & complanabant ceram.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

& quod utroque turpius eſt, quod quiſquis perperam diſcit, in ſenecture confiteri non vult. Sed ne me putes improbaſſe ſchedium Lucilianæ humilitatis, quod ſentio, & ipſe carmine effingam:

Cap. 5.
Artis ſeveræ ſiquis hamat effectus,
Mentemque magnis applicat, prius mores
Frugalitatis lege poliat exacta:
Nec curet alto regiam trucem vultu,
Clienſque cœnas impotentium captet:
Nec perditis addictus obruat vino
Mentis calorem, neve plauſor in ſcæna

Sedeat

Schedium Lucilianæ humilitatis.] Inelaboratum opus & extemporanea ſcriptio.

Prius more.] Priſco more.

Impotentium cœnæ.] Valde potentium, vel ad invidiam potentium.

Se-

Sedeat redemptus hiſtrioniæ ad-
dictus.
Sed ſive armigeræ rident Trito-
nidis arces,
Seu Lacedæmonio tellus habita-
ta colono,
Sirenumque domus, det primos
verſibus annos,
Mæoniumque bibat felici pectore
fontem;
Mox & Socratico plenus grege,
mutet habenas
Liber, & ingentis quatiat De-
moſthenis arma.
Hinc Romana manus circum-
fluat, & modo Grajo
Exonerata ſono mutet ſuffuſa
ſaporem:
Interdum ſubducta forò det pa-
gina curſum,
Et fortuna ſonet celeri diſcincta
meatu. Dent

Socratico plenus grege] Fonte Socratico.

Demoſthenis arma.] Arma eloquentiæ quibus vel petebat vel defendebat.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Dent epulas, & bella truci memorata canore:
Grandiaque indomiti Ciceronis verba minetur.
His animum ſuccinge bonis, ſic flumine largo
Plenus, Pierio defundes pectore verba.

Cap. 6. a Dum hæc diligentius audio, non notavi mihi Aſcylti fugam: & dum in hoc dictorum æſtu totus incedo, ingens ſcholaſticorum turba in porticum venit, ut apparebat, ab extemporali declamatione neſcio cujus, qui Agamemnonis ſuaſoriam exceperat. Dum ergo juvenes ſententias rident, ordinemque totius dictionis infamant, opportune ſubduxi me,

Scholaſtici.] Declamatores ſeu Sophiſtæ.

Suaſoria] Duo genera materiarum apud Rhetoras tractantur: *Suaſoria*, quæ pueris, & *Controverſiæ* quæ robuſtioribus aſſignantur.

Ma-

a *Encolpius.*

me, & curſim Aſcylton perſequi cœpi. Sed nec viam diligenter tenebam, nec quo *loco* ſtabulum eſſet, ſciebam. Itaque quocumque ieram, eodem revertebar. donec in curſu fatigatus, & ſudore jam madens, accedo aniculam quandam, quæ agreſte olus vendebat: Te rogo, inquam, Cap. 7. mater, numquid ſcis, ubi ego habitem? Delectata illa urbanitate tam ſtulta, &, *a* Quidni ſciam? inquit. conſurrexitque, & cœpit me præcedere. Divinam ego *b* putabam. at ſubinde, ut in locum ſecretiorem venimus, cento-

Mater] Solemnis formula adeuntium, cum quid exquiſituri ſunt, matres ſalutare.

Cœpit præcedere.] Genus loquendi frequens Petronio.

Divina] Fatidica, vates, divinatrix.

Cento.] Velum, quo cubiculorum januæ tegebantur,

a *Anus.* *b* *Encolpius.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

tonem anus urbana rejecit: &, Hic, inquit, *a* debes habitare. *b* Quum ego negarem me cognoſcere domum, video quoſdam inter titulos, nudaſque meretrices furtim conſpatiantes. Tarde, imo jam ſero intellexi, me in fornicem eſſe deductum. execratus itaque aniculæ inſidias, operui caput, & per medium lupanar fugere cœpi in aliam partem. quum ecce in ipſo aditu occurrit mihi æque laſſus, ac moriens Aſcyltos. putares, ab eadem anicula eſſè deductum. Itaque ut

Ii-

tur, ne per rimas inſpicere poſſent curioſi, quid intus ageretur.

Tituli.] Nomina ſcortorum, & ſtupri pretium cellis inſcripta.

In fornicem eſſe deductum] Fornix. πορνεῖα, luſtrales cellæ arcuatæ, ubi publicæ meretrices proſternebantur.

Cœpi fugere] Genus loquendi frequens Petronio.

Moriens.] Laſſitudine confectus & tabeſcens.

Sta-

a Anus. b Encolpius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

ridens eum conſalutavi, quid in loco tam deformi faceret, quæſivi. Sudorem ille manibus deterſit, &, *a* Si ſcires, inquit, quæ mihi acciderunt. *b* Quid novi? inquam ego. at ille deficiens, *c* Quum errarem, inquit, per totam civitatem, nec invenirem, quo loco ſtabulum reliquiſſem, acceſſit ad me paterfamilias, & ducem ſe itineris humaniſſime promiſit. per amfractus deinde obſcuriſſimos egreſſus, in hunc locum me perduxit, prolatoque peculio cœpit rogare ſtuprum. Jam pro cella meretrix aſſem exe- Cap. 8.

Stabulum.] Cauponium ſeu diverſorium.

Amfractus.] Obliqui viarum flexus, in ſe recurrentes.

Peculium.] Inter Romanæ nequitiæ vocabula uſurpatum, pro ea parte, qua viri ſumus.

Cœpit rogare ſtuprum] Genus loquendi frequens Petronio.

Cella.] Locus liber, in quo Vene-

a Aſcyltos. b Encolpius. c Aſcyltos.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

exegerat, jam ille mihi injecerat manum. & niſi valentior fuiſſem pœnas dediſſem. * adeo ubique omnes mihi videbantur ſatyrion bibiſſe * * * junctis viribus moleſtum contempſimus * * *

Cap. 9. a Quaſi per caliginem vidi Gitona in crepidine ſemitæ ſtantem, & in eundem locum me conjeci. * Quum quærerem, Numquid nobis in prandium frater paraſſet, conſedit puer ſuper lectum, & manantes lacrymas pollice extersit. Perturbatus ego habitu fratris, quid accidiſſet, quæſivi. at ille

nerei homines ac voluptuarii nequam faciebant, eas autem à lenonibus conduci mos erat.

Satyrion bibere.] Ad libidinem incitari, vi illius herbæ.

Crepido ſemitæ.] Crepidines viarum, ipſæ eminentiæ dextra ſiniſtraque, vel ubi viæ conveniunt.

Frater.] Hic pro amaſio, ſive pueri ſive puellæ.

Mu-

a *Encolpius.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

ille tarde quidem & invitus, ſed poſtquam precibus & iracundiam miſcui: *a* Tuus, inquit, iſte frater, ſeu comes, paullo ante in conductum adcucurrit, cœpitque mihi velle pudorem extorquere. Quum ego proclamarem, gladium ſtrinxit; &, Si Lucretia es, inquit, Tarquinium inveniſti. *b* Quibus ego auditis, intentavi in oculos Aſcylti manus: &, Quid dicis, inquam, muliebris patientiæ ſcortum, cujus ne ſpiritus purus eſt? Inhorreſcere ſe finxit Aſcyltos; mox ſublatis fortius manibus, longe majore niſu clamavit: *c* Non taces, inquit, gladiator obſcœne, quem de

Muliebris patientiæ ſcortum.] Qui patitur, quæ mulieres paticonſueverant, præpoſteris libidinum ardoribus.

Gladiator obſcœnus.] Fugitivus in arenam damnatus, & cum fœda aliqua muliere commiſſus, quæ præter ſpem rui-

a Citon. *b Encolpius.* *c Aſcyltos.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

de ruina arena dimiſit ? Non taces nocturne percuſſor, qui ne tum quidem, quum fortiter faceres, cum pura muliere pugnaſti ? cujus eadem ratione in viridario frater fui, qua nunc in diverſorio puer eſt ? *a* Subduxiſti te, inquam, à
Cap. præceptoris colloquio. *b* Quid
10. ego, homo ſtultiſſime, facere debui, quum fame morerer ? an videlicet audirem ſententias, id eſt, vitrea fracta, & ſomniorum interpretamenta ? Multo me turpior es tu hercule, qui, ut foris cœnares, poëtam laudaſti. *c* Itaque ex turpiſſima lite in riſum diffuſi, pacatius ad reliqua ſeceſſimus. * Rurſus in memoriam revocatus injuriæ, Aſcylte, inquam, intelligo nobis convenire non poſſe, itaque communes ſarcinulas partiamur, ac paupertatem noſtram

ruina pegmatis,]evaſit.

Tempta-

a Encolpius. b Aſcyltos, c Encolpius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

ſtram privatis quæſtibus temptemus expellere. Et tu literas ſcis, & ego, ne quæſtibus tuis obſtem, aliquid aliud promittam. alioqui mille cauſſæ nos quotidie collident, & per totam urbem rumoribus different. Non recuſavit Aſcyltos, &, *a* Hodie, inquit, quia tamquam ſcholaſtici ad cœnam promiſimus, non perdamus noctem. cras autem, quia hoc libet, & habitationem mihi proſpiciam, & aliquem fratrem. *b* Tardum eſt, inquam, differre quod placet. * Hanc tam præcipitem diviſionem libido faciebat. Jam dudum enim cupiebam amoliri cuſtodem moleſtum, ut veterem cum Gitone meo rationem deducerem. * Poſtquam luſtravi Cap. XI.
oculis totam urbem, in cellulam redii, oſculiſque tandem bona fide

Temptare.] Idem | quod tentare.

a Aſcyltos. *b Encolpius.*

de exactis, alligo arctiſſimis complexibus puerum, fruorque votis uſque ad invidiam felicibus. Nec adhuc quidem omnia erant facta, quum Aſcyltos furtim ſe foribus admovit, diſcuſſiſque fortiſſime clauſtris, invenit me cum fratre ludentem. riſu itaque plauſuque cellulam implevit, opertum me amiculo evolvit, & a Quid agebas, inquit, frater ſanctiſſime? quid veſticontubernium facis. b nec ſe ſolum intra verba continuit, ſed lorum de pera ſolvit, & me cœpit non perfunctorie verberare; adjectis etiam petulantibus dictis. c Sic dividere cum fratre nolito. * * *

Ve-

Ludere cum fratre.] Congredi, honeſta turpiculæ rei periphraſis.

Veſticontubernium.] Qui ſub eadem veſte cubant.

Dividere cum fratre.] Obſcœnæ nequitiæ Locutio. cadere hillas.

Fa-

a *Aſcyltos.* b *Encolpius.* c *Aſcyltos*

a Veniebamus in forum deficiente jam die, in quo notavimus frequentiam rerum venalium, non quidem precioſarum, ſed tamen quarum fidem male ambulantem obſcuritas temporis facillime tegeret. Quum ergo & ipſi raptum latrocinio pallium detuliſſemus, uti occaſione opportuniſſima cœpimus, atque in quodam angulo laciniam extremam concutere, ſi quem forte emptorem ſplendida veſtis poſſet adducere. Nec diu moratus ruſticus quidam, familiaris oculis meis cum muliercula comite propius acceſſit, ac diligentius conſiderare pallium cœpit. invicem Aſcyltos injecit contemplationem ſuper humeros ruſtici emptoris, ac ſubito exanimatus conticuit. Ac ne ipſe quidem ſine aliquo motu hominem con- Cap. 12.

Familiaris oculis meis.] Quem vidiſſe alias mihi videbar.

a Encolpius.

conſpexi: nam videbatur ille mihi eſſe, qui tuniculam in ſolitudine invenerat. plane is ipſe erat. Sed quum Aſcyltos timeret fidem oculorum, ne quid temere faceret, prius tanquam emptor propius acceſſit, detraxitque humeris laciniam, & diligentius tenuit.
Cap. 13. O luſum fortunæ mirabilem! Nam adhuc nec futuræ quidem attulerat ruſticus curioſas manus, ſed tanquam mendici ſpolium etiam faſtidiosè venditabat. Aſcyltos, poſtquam depoſitum eſſe inviolatum vidit, & perſonam vendentis contemptam, ſeduxit me paullulum à turba: &, *a* Scis, inquit, frater, rediiſſe ad nos theſaurum de quo querebar? Illa eſt tunicula adhuc, ut apparet, intactis aureis plena. Quid igitur facimus; aut quo jure rem noſtram vindicamus? *b* Exhilaratus ego, non tantum quia prædam vide-

a Aſcyltos. *b* Encolpius.

videbam, ſed etiam, quod fortuna me à turpiſſima ſuſpicione dimiſerat, negavi circuitu agendum, ſed plane jure civili dimicandum, ut ſi nollet alienam rem domino reddere ad interdictum veniret.

Quid faciant leges, ubi ſola pecunia regnat, Cap 14.
Aut ubi paupertas vincere nulla poteſt?
Ipſi qui Cynica traducunt tempora cœna,
Nonnunquam nummis vendere verba ſolent.
Ergo judicium nihil eſt niſi publica merces,
Atque Eques in cauſſa qui ſedet, empta probat.

Contra Aſcyltos leges timebat: &c,

Ad interdictum venire.] Venire in jus ad Prætorem. Ordinario agere.

Cynica cœna.] Qui viliſſimis cibariis ſe ſuſtentant, more Cynicorum.

&, *a* quis, ajebat, hoc loco nos novit? aut quis habebit dicentibus fidem? Mihi plane placet emere, quamvis noſtrum ſit, quod agnoſcimus, & parvo ære recuperare potius theſaurum, quam in ambiguam litem deſcendere. *b* Sed præter unum dupondium quo cicer lupinosque, deſtinaveramus mercari, nihil ad manum erat. Itaque ne interim præda diſcederet, vel minoris pallium addicere placuit, ut pretium majoris compendii leviorem faceret jacturam. Quum primum ergo explicuimus mercem, mulier operto capite, quæ cum ruſtico ſteterat, inſpectis diligentius ſignis, injecit utramque laciniæ manum, magnaque vociferatione, latrones tenere clamavit. Contra, nos per-

Dipondium.] Pendet dragmas duas.

Sicel.] Unciæ pondus habet ſcrupula decem.

Con-

a Aſcyltos. *b Encolpius.*

perturbati, ne videremur nihil agere, & ipſi ſciſſam & ſordidam tenere cœpimus tunicam, atque eadem invidia proclamare, noſtra eſſe ſpolia, quæ illi poſſiderent. Sed nullo genere par erat cauſſa noſtra, & conciones, quæ ad clamorem confluxerant, noſtram, ſcilicet de more, ridebant invidiam; quod pro illa parte vindicabant pretioſiſſimam veſtem, pro hac pannuciam ne centonibus quidem bonis dignam. Hinc Aſcyltos pene riſum diſcuſſit: qui, ſilentio facto. *a* Videmus, inquit, Cap. 15. ſuam cuique rem eſſe cariſſimam, reddant nobis tunicam noſtram, & pallium ſuum recipiant. *b* Etſi ruſtico, mulierique placebat permu-

Nullo genere] Id eſt, nullo modo.

Conciones.] Multitudo populi adſiſtentis.

Pannucia.] Diverſis pannis obſita.

a Aſcyltos. b Encolpius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

mutatio, advocati tamen jam pene nocturni, qui volebant pallium lucrifacere, flagitabant, Uti apud ſe utraque deponerentur, ac poſtero die Judex querelam inſpiceret. Neque enim res tantum, quæ viderentur in controverſiam eſſe, ſed longe aliud quæri, in utra parte ſcilicet latrocinii ſuſpicio haberetur. Jam ſequeſtri placebant, & neſcio quis ex concionibus calvus tuberoſiſſimæ frontis, qui ſolebat aliquando & ad cauſſas agere, invaſerat pallium, exhibiturumque craſtino die adfirmabat. Cæterum adparebat nihil aliud quæri, niſi ut ſemel depoſita veſtis inter prædones ſtrangularetur, & nos metu crimi-

Advocati nocturni.] Pro furibus graſſantur.

Conciones.] Multitudo populi adſiſtentis.

Strangulari veſtem inter prædones.] Abdi & recondi veſtem.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

criminis non veniremus ad conſtitutum. Idem plane & nos volebamus. Itaque utriuſque partis votum caſus adjuvit. Indignatus enim ruſticus, quod nos centonem exhibendum poſtularemus, miſit in faciem Aſcylti tunicam, & liberatos querela juſſit pallium deponere, quod ſolum litem faciebat. Ergo recuperato, ut putabamus, theſauro in diverſorium præcipites abimus, præcluſiſque foribus, ridere acumen non minus concionum, quam calumniantium, cœpimus, quod nobis ingenti calliditate pecuniam reddidiſſent.

Nolo quod cupio, ſtatim tenere,
Nec victoria mî placet parata.

* * *

Sed ut primum beneficio Gitonis Cap. 16.

Ad conſtitutum venire.] Condicto & adſignato die ad jus experiundum venire.

Præcipitem abire.] Nimis feſtinanter.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

nis præparata nos implevimus cœna, oſtium ſatis audaci ſtrepitu impulſum exſonuit. Quum & ipſi ergo pallidi rogaremus. Quis eſſet, *a* Aperi, inquit, jam ſcies. *b* Dum loquimur, ſera ſua ſponte delapſa cecidit, recluſæque ſubito fores admiſerunt intrantem. Mulier autem erat operto capite, illa ſcilicet, quæ paullo ante cum ruſtico ſteterat: *c* & Me deriſiſſe, inquit, vos putabatis. Ego ſum ancilla Quartillæ, cujus vos ſacram ante cryptam turbaſtis. Ecce ipſa venit ad ſtabulum, petitque, ut vobiſcum liceat loqui, nolite perturbari. nec accuſat errorem veſtrum, nec punit. imo potius miratur, quis Deus juvenes

Crypta.] Neapolitana ſcilicet, ubi ſacellum Priapi & ſacra abdita.

Stabulum.] Cauponium ſeu diverſorium.

a Pſyche. *b* Encolpius. *c* Pſyche.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

venes tam urbanos in ſuam regionem detulerit. *a* Tacentibus adhuc nobis, & ad neutram partem aſſentationem flectentibus, intravit ipſa una comitata virgine, ſedenſque ſuper torum meum, diu flevit. Ac ne tunc quidem nos ullum adjecimus verbum, ſed attoniti exſpectavimus lacrymas ad oſtentationem doloris paratas. Ut ergo tam ambitioſus detonuit imber, retexit ſuperbum pallio caput, & manibus inter ſe uſque ad articulorum ſtrepitum contritis, *b* Quænam eſt, inquit, hæc audacia? aut ubi fabulas, & anteceſſura latrocinia didiciſtis? miſereor me-Dius Fidius veſtri: neque enim impune quiſquam, quod non Cap. 17.

Aſſentatio.] Aſſenſio.

Imber lacrymarum.] Similitudo à fluminibus, vel à tempeſtate, quum imber ſequitur tonitrua.

Re-

a Encolpius. *b. Quartilla.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

non licuit, adſpexit. utique noſtra regio tam præſentibus plena eſt numinibus, ut facilius poſſis Deum, quam hominem invenire. ac ne me putetis ultionis cauſſa huc veniſſe, ætate magis veſtra commoveor, quam injuria mea. Imprudentes enim, ut adhuc puto, admiſiſtis inexpiabile ſcelus. Ipſa quidem illa nocte vexata, tam periculoſo inhorrui frigore, ut tertianæ etiam impetum timerem. & ideo medicinam ſomno petii, juſſaque ſum vos perquirere, atque impetum morbi monſtrata ſubtilitate lenire. Sed de remedio non tam valde laboro. major enim in præcordiis dolor ſævit, qui me uſque ad neceſſitatem mortis deducit. ne ſcilicet juvenili impulſi licentia, quod in ſacello Priapi vidiſtis, vulgetis, Deorumque conſilia proferatis in populum. Protendo igitur ad genua veſtra ſupinas manus, petoque, & oro,

ne

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

ne nocturnas religiones, jocum riſumque faciatis; neve traducere velitis tot annorum ſecreta, quæ mille vix homines noverunt. a Secundum hanc deprecationem lacrymas rurſus effudit, gemitibuſque largis concuſſa, tota facie ac pectore torum meum preſſit. Ego eodem tempore & miſericordia turbatus, & metu, bonum animum habere eam juſſi, & de utroque eſſe ſecuram. Nam neque ſacra quemquam vulgaturum, & ſi quod præterea aliud remedium ad tertianam Deus illi monſtraſſet, adjuvaturos nos divinam providentiam vel periculo noſtro. Hilarior poſt hanc pollicitationem facta mulier, baſiavit me ſpiſſius, Cap. 18.

Religiones nocturnæ.] Sacrum nocturnum & penetrale in ſacello Priapi, à ſequiori ſexu, ex ritu & diſciplina perpetratum.

Baſiare ſpiſſius.] id eſt, crebrius.

Mi-

a *Encolpius.*

ſius, & ex lacrymis in riſum motã deſcendentes ab aure capillos meos dentata manu duxit: &, *a* Facio, inquit, inducias vobiſcum, & à conſtituta lite dimitto. Quod ſi non annuiſſetis de hac medicina, quam peto, jam parata erat in craſtinum turba, quæ & injuriam meam vindicaret, & dignitatem.

Contemni turpe eſt; legem donare, ſuperbum.
Hoc amo, quod poſſum qualibet ire via.
Nam ſane ſapiens, contemptus, jurgia flectit;
Et qui non jugulat, victor abire dolet.

b Comploſis deinde manibus in tantum repente riſum effuſa eſt, ut timeremus. Idem ex altera parte & ancilla fecit, quæ prior venerat. Idem virguncula, quæ una in-

a Quartilla. b Encolpius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

intraverat. Omnia mimico ri- Cap. 19.
ſu exſonuerant, quum interim
nos, quæ tam repentina eſſet mu-
tatio animorum facta, ignorare-
mus, ac modo nosmetipſos, mo-
do mulieres intueremur. *

a Ideo vetui, hodie in hoc di-
verſorio quemquam mortalium
admitti, ut remedium tertianæ
ſine interpellatione à vobis accipe-
rem. *b* Ut hæc dixit Quartilla,
Aſcyltos quidem paullisper obſtu-
puit: ego autem frigidior hieme
Gallica factus, nullum potui ver-
bum emittere. Sed ne quid tri-
ſtius exſpectarem, comitatus fa-
ciebat. Tres enim erant muliercu-
læ, ſiquid vellent conari, infir-
miſſimæ, ſcilicet contra nos, qui-
bus ſi nil aliud virile, ſexus eſſet,
quod

Mimicus riſus.] Simulatus.

Frigidior hyeme Gallica.] Gallia, quæ ad ſeptentrionem, horridiorem experitur hyemem.

In

a Quartilla. b Encolpius.

quod auxiliaretur. Et præcincti certè altius eramus: imo ego ſic jam paria compoſueram, ut ſi depugnandum foret, ipſe cum Quartilla conſiſterem. Aſcyltos cum ancilla, Giton cum virgine.

* * Tunc vero excidit omnis conſtantia attonitis, & mors non dubia miſerorum oculos cœpit
Cap. 20. obducere. * Rogo, inquam, domina, ſi quid triſtius paras, celerius conſice. neque enim tam magnum facinus admiſimus, ut debeamus torti perire. **

Ancilla, quæ Pſyche vocabatur, lodiculam in pavimento diligenter extendit. *

Sollicitavit inguina mea mille jam mortibus frigida. *

Operuerat Aſcyltos pallio caput, admonitus ſcilicet, periculoſum eſſe alienis intervenire ſecretis * duas inſtitas ancilla pro-

Inſtitæ.] Segmenta & limbi, ſive ſint aſſuti veſtibus, ſive non ſint

protulit de ſuris: alteraque pedes noſtros alligavit, altera manus. *

Aſcyltos jam deficiente fabularum contextu, *a* Quid ergo, inquit, non ſum dignus, qui bibam? *b* Ancilla riſu meo prodita complosit manus, & *c* Adpoſui quidem, inquit, adoleſcens: ſolus tantum medicamentum ebibiſti? *d* Itane eſt, inquit, Quartilla, quidquid ſatyrii fuit, Encolpius ebibit? * *e* non indecenti riſu latera commovit. * Ac ne Giton quidem ultimo riſum tenuit, utique poſtquam virguncula cervicem ejus invaſit, & non repugnanti puero innumerabilia oſcula dedit. * Volebamus miſeri exclamare, Cap 23.
ſed nec in auxilio erat quiſquam, & hinc Pſyche acu comatoria cu-

ſint: item, faſciæ quibus lectus tenditur.

Acus comatoria.] Aut crinalis,

a Aſcyltos. b Encolpius. c Pſyche. d Quartilla. e Encolpius.

cupienti mihi invocare Quiritium fidem, malas pungebat; illinc puella penicillo, quod & ipſum ſatyrio tinxerat, Aſcylton opprimebat.

* Ultimo cinædus ſupervenit myrtea ſubornatus gauſapila, cinguloque ſuccinctus, modo extortis nos clunibus cecidit, modo baſiis olidiſſimis inquinavit; donec Quartilla ballenatiam tenens virgam, alteque ſuccincta, juſſit infelicibus dari miſſionem.

* Uterque noſtrum religioſiſſimis

lis, calamiſtratorium, ad crines diſtinguendos in mundo muliebri.

Gauſapila myrtea.] Straguli genus, coloris inter flavum & nigrum.

Ballenatia virga.] Quæ è cartilagine balnearum fit qua athletarum, reliquæque hujuſmodi certationes dirimebantur.

Miſſionem dare.] Ad victos gladiatores pertinebat: illius effectus, ut ab imminenti periculo, & in eum diem duntaxat liberarentur.

Her-

ſimis juravit verbis, inter nos periturum eſſe tam horribile ſecretum. * *

Intraverunt palæſtricæ quam plures, & nos legitimo per fuſos oleo refecerunt. Utcumque igitur laſſitudine abjecta, cœnatoria repetimus, & in proximam cellam ducti ſumus: in qua tres lecti ſtrati erant, & reliquus lautitiarum apparatus ſplendidiſſimè expoſitus. Juſſi ergo diſcubuimus, & guſtatione mirifica initiati, vino etiam falerno inun-

Horribile ſecretum.] Sacrum, verendum, & quod hominum mentibus tacitam quandam à ſe religionem incutit.

Palæſtrica.] Quæ motus geſtuſque corporis format.

Cænatoria.] Veſtis cænatoria, cum qua diſcumbere in conviviis ſolebant, alias toga triclinaris.

Guſtatione initiari.] Guſtus ante cœnæ. exordium ſeu prima pars cœnæ.

Inundari vino] Tranſlatio à fluminibus.

inundamur. Excepti etiam pluribus ferculis quum laberemur in ſomnum, *a* Itane eſt? inquit Quartilla, etiam dormire vobis in mente eſt, quum ſciatis Priapi genio pervigilium deberi?

Cap. 22. *b* Quum Aſcyltos gravatus tot malis in ſomnum laberetur, illa, quæ injuria depulſa fuerat, ancilla totam faciem ejus fuligine longa perfricuit, & non ſentientis labra humeroſque ſopiti titionibus pinxit. Jam ego etiam tot malis fatigatus minimum veluti guſtum hauſeram ſomni: idem & tota intra foriſque familia fecerat: atque alii circa pedes diſcumbentium ſparſi jacebant, alii parietibus appliciti, quidam in ipſo limine

Pervigilium.] Sacrum nocturnum, quo vigiliæ indicuntur, quibus Deos colebant.

Sopiti titiones.] Ut è contra vigilantes ſeu ardentes.

Tri-

a Quartilla *b* Encolpius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

mine conjunctis marcebant capitibus: lucernæ quoque humore defectæ, tenue, & extremum lumen ſpargebant, quum duo Syri expilaturi lagenam, triclinium intraverunt: dumque inter argentum avidius rixantur, diductam fregerunt lagenam. cecidit etiam menſa cum argento, & ancillæ ſuper torum marcentis excuſſum forte altius poculum, caput fregit. ad quem ictum exclamavit illa, pariterque & fures prodidit, & partem ebriorum excitavit. Syri illi, qui venerant ad prædam, poſtquam ſe deprehenſos intellexerunt, pariter ſecundum lectum conciderunt, ut putares huc conveniſſe, & ſtertere tanquam olim dormientes cœperunt. Jam & tricliniarches experrectus, lucernis occidentibus oleum

Triclinarches,] Præfectus, cui inſtruendi ornandique triclinii cura incumbit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

oleum infuderat; & pueri, deterſis pauliſper oculis, redierant ad miniſterium, quum intrans cymbaliſtria, & concrepans æra, omnes excitavit. Refectum igitur
Cap. 23. eſt convivium, & rurſus Quartilla ad bibendum revocavit. adjuvit hilaritatem commiſſantis cymbaliſtria.

* Intrat cinædus homo omnium inſulſiſſimus, & planè illa domo dignus, qui ut infractis manibus congemuit, ejuſmodi carmina effudit:

a Huc huc convenite nunc ſpatalocinædi,
Pede tendite, curſum addite, convolate plantâ,

Fe-

Cymbaliſtria.] Qui cymbalis crotaliſque canit.

Cinædus.] Qui patitur mulie-bria; Item, ſaltatores & pantomimi ſic dicti apud veteres.

Spatalocynædi.] Laſcivientes cynædi, ἀπὸ τ͂ σπαθᾶν.

Mol-

a *Embaſicætas.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Femore facili, clune agili, &
manu procaces,
Molles, veteres, Deliaci manu
reciſi.

a Conſumptis verſibus ſuis, immundiſſimo me baſio conſpuit: mox & ſuper lectum venit, atque omni vi detexit recuſanteis. Super inguina mea diu multumque fruſtra moluit. Perfluebant per frontem ſudantis acaciæ rivi, & inter rugas malarum tantum erat cretæ, ut putares detectum parietem nimbo laborare. Non tenui Cap 24.

Molles] Effæminati, qui barbam non habent.

Veteres.] Exoleti, obſcœni.

Deliaci manu reciſi.] Spadones. nam capones Deliaci (curatoris gallinarum) manu caſtrabantur.

Acaciæ rivi.] Unguentum ex *Acacia* quo facies pingitur, ut ſpecioſior videatur.

Creta in malarum rugis.] Mulieres terra Chia ſe incruſtabant.

a Encolpius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

tenui ego diutius lacrymas: ſed ad ultimam perductus triſtitiam, Quæſo, inquam, domina, certè Embaſicœtam juſſeras dari. Complosit illa tenerius manus, &, *a* O, inquit, hominem acutum, atque urbanitatis vernulæ fontem! Quid? tu non intellexeras cinædum Embaſicœtam vocari? *b* Deinde ne contubernali meo melius ſuccederet. Per fidem, inquam, veſtram, Aſcyltos in hoc triclinio ſolus ferias agit? *c* Ita? inquit Quartilla, & Aſcylto Embaſicœtas detur. *d* Ab hac voce

Vernula urbanitas.] Salibus lepidis condita: ſeu vernarum jocularia dicacitas.

Embaſicœtas] Qui, vel quæ frequenter dat baſia. Item incubus, qui inſcendit grabatum.

Contubernalis] Frater vel amaſius.

Equum

a Quartilla. b Encolpius. c Quartilla. d Encolpius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

voce equum cinædus mutavit, tranſituque ad comitem meum facto, clunibus eum baſiiſque diſtrivit. Stabat inter hæc Giton, & riſu diſſolvebat ilia ſua. Itaque conſpicata eum Quartilla, cujus eſſet puer diligentiſſima ſciſcitatione quæſivit. Quum ego fratrem meum eſſe dixiſſem, *a* Quare ergo, inquit, me non baſiavit? *b* vocatumque ad ſe in oſculum applicuit: mox manum etiam demiſit in ſinum, & pertracto vaſculo tam rudi, *c* Hoc, inquit, belle cras in promulſide li-

Equum mutare.] Metaphora à vertumnis, hoc eſt, equorum deſultoribus. res flagitioſa, quæ tacenda.

Riſu diſſolvere ilia.] Immoderate & diſſolute ridere.

Vaſculum.] Pars ea, quæ inter res ſerias nominari non debet. Medicis [illegible].

Promulſis libidinis.] Gladiatoriæ Veneris antecœniæ, ſeu anteludium ad robu-ſtam

a Quartilla. b Encolpius. c Quartilla.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

libidinis noſtræ militabit : hodie enim poſt aſellum diaria non
Cap. ſumo. *a* Quum hoc diceret, ad
25. aurem ejus Pſyche ridens acceſſit, & quum dixiſſet neſcio quid, *b* Ita, ita, inquit Quartilla, bene admonuiſti : cur non, quia belliſſima occaſio eſt, devirginetur Pannychis noſtra? *c* Continuoque producta eſt puella ſatis bella, & quæ non plus quam ſeptem annos habere videbatur, & ea ipſa quæ primum cum Quartilla in cellam venerat noſtram. Plaudentibus ergo univerſis, & poſtulantibus, nuptias fe-

ſtam libidinem concitandam.

Diaria.] Cibi ſerviles unius diei, quorum dimenſa illis aſſignabatur, prout ſe fidos præſtabant.

Devirginare.] Depudicare, virginitatem eripere.

Nuptias facere.] συνουσιάζειν. Hic obſcœnè dicitur : unde & nupta verba, id eſt, obſcœna.

Mu-

a Encolpius. b Quartilla. c Encolpius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

fecerunt. Obſtupui ego, & nec Gitona, verecundiſſimum puerum, ſufficere huic petulantiæ adfirmavi; nec puellam ejus ætatis eſſe, ut muliebris patientiæ legem poſſet accipere. *a* Ita? inquit Quartilla; minor eſt iſta, quam ego fui, quum primum virum paſſa ſum? Junonem meam iratam habeam, ſi unquam me meminerim virginem fuiſſe. nam & infans, cum paribus inquinata ſum, & ſubinde prodeuntibus annis, majoribus me pueris applicui, donec ad hanc ætatem perveni. Hinc etiam puto proverbium natum illud, ut dicatur, Poſſe taurum tollere, quæ vitulum ſuſtulerit. *b* Igitur ne majo-

Muliebris patientiæ legem accipere.] Viri potentem eſſe: ſcire fœmineam paſſionem.

Virum pati.] Dicitur virgo, cum devirginatur.

Offi-

a Quartilla. b Encolpius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

majorem injuriam in ſecreto frater acciperet, conſurrexi ad officium nuptiale. Jam Pſyche puel-
Cap. 26. læ caput involverat flammeolo; jam Embaſicœtas præferebat facem; jam ebriæ mulieres longum agmen plaudentes fecerant, thalamumque inceſtâ exornaverant veſte: Tum Quartilla jocantium quoque libidine accenſa, & ipſa ſurrexit, correptumque Gitóna in cubiculum traxit. Sine dubio non repugnaverat puer, ac ne puella quidem triſtis expaverat nuptiarum nomen. Itaque, quum incluſi jacerent, conſedimus ante limen thalami, & imprimis Quartilla per rimam improbe diductam

Officium nuptiale.] Frequens huic rei verbum.

Flammeo caput involvere.] Flammeum vitta nuptiarum tenuis & rubea, qua utebantur nubentes ad deſignandum pudoris læſionem, operientes vultum cum ea.

Tu-

ductam applicuerat oculum curioſum, luſumque puerilem libidinoſa ſpeculabatur diligentia. Me quoque ad idem ſpectaculum lenta manu traxit: & quia conſiderantium hæſerant vultus, quidquid à ſpectaculo vacabat, commovebat valgiter labra, & me tamquam furtivis ſubinde oſculis verberabat.

* Abjecti in lectis ſine metu reliquam exegimus noctem. *** *Venerat jam tertius dies, id eſt, exſpectatio liberæ cœnæ. Sed tot vulneribus confoſſis fuga magis placebat, quam quies. Itaque, cum mœſti deliberaremus, quonam genere præſentem evitaremus procellam, unus ſervus Agamemnonis interpellavit trepidantes: &, Quid? vos, inquit, neſcitis hodie apud quem fiat? Trimalchio lautiſſimus homo horologium in triclinio & buccinatorem habet ſubornatum, ut ſubinde ſciat quantum de vita perdiderit. Ami-*

cimur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

cimur ergo diligenter, obliti omnium malorum, & Gitona libentiſſimè ſervile officium tuentem uſque hoc, jubemus in balneo ſequi. Cap. 27. *Nos interim veſtiti errare cœpimus, imo jocari magis, & circulis ludentem accedere; cum ſubito* videmus ſenem calvum tunica veſtitum ruſſea, inter pueros capillatos ludentem pila. Nec tam pueri nos, quamquam erat operæprecium, ad ſpectaculum duxerant, quam ipſe paterfamiliæ, qui ſoleatus pila ſparſina exercebatur. nec eam amplius repetebat, quæ terram contigerat, ſed follem plenum habebat

Tunica ruſſea.] Rubea vel rufa.

Capillati pueri.] Impuberes & ad generationem inepti: comam enim alebant in ſignum impubertatis.

Soleatus.] Veteres cum à balneo ad cænam pergerent, ſoleas aptabant.

Pila ſparſina.] Sic dicitur, vel à numero, figura, vel ſitu ludentium.

Spa-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

bat ſervus; ſufficiebatque ludentibus. Notavimus etiam res novas. Nam duo ſpadones in diverſa parte circuli ſtabant, quorum alter matellam tenebat argenteam, alter numerabat pilas: non quidem eas, quæ inter manus luſu expellente vibrabant; ſed eas, quæ in terram decidebant. Quum has miraremur lautitias, *Accurrit Menelaus*, &, *Hic eſt, inquit, apud quem cubitum ponetis; & quid? jam principium cœnæ videtis? Etjamnum loquebatur Menelaus, cum* Trimalchio lautiſſimus homo digitos concrepuit: ad quod ſignum matellam ſpado ludenti ſuppoſuit. Exonerata ille veſica,

Spado.] Hic Eunuchus, qui aquariam hanc provinciam ſuſtinebat: alias Laſanophori dicti.

Concrepare digitos.] Crepitu digitorum vel ſolo nutu poſcebant domini vilius aliquid imperantes.

Bal-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

veſica, aquam popoſcit ad manus, digitoſque paullulum adſperſos in capite pueri terſit. Longum
Cap. 28. erat, ſingula excipere. Itaque intravimus balneum, & ſudore calefacti, momento temporis ad frigidam eximus. Jam Trimalchio unguento perfuſus tergebatur, non linteis, ſed palliis ex molliſſima lana factis. Tres interim iatraliptæ in conſpectu ejus falernum potabant: *& cum plurimum rixantes effunderent, Trimalchio hoc ſuum propinaſſe dicebat.* Hinc, involutus coccina gauſapa, lecticæ impoſitus eſt, præcedentibus phaleratis curſoribus IIII, & chi-

Balneum intrare.] Antiqui, poſtquam ſe exercuiſſent, ad balnea, à balneis ad cænam ibant.

Iatralipta.] Medicus unguentarius, qui unguentis & perfrictionibus curat.

Falerati curſores] Servi, qui in itinere faciendo redeambulando per urbem, rhedam vel equos,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

chiramaxio, in quo deliciæ ejus *vehe*bantur, puer vetulus, lippus, domino Trimalchione deformior. Quum ergo adferretur, ad caput ejus cum minimis ſymphoniacis tibiis acceſſit, & tamquam in aurem aliquid ſecreto diceret, toto itinere cantavit. Sequimur nos jam admiratione ſaturi, & cum Agamemnone ad januam pervenimus, *in cujus poſte libellus erat, cum hac inſcriptione fixus. QUISQUIS. SERVUS. SINE. DOMINICO. JUSSU. FORAS. EXIERIT. ACCIPIET. PLAGAS. CENTUM.* In aditu *autem* ipſo ſtabat oſtiarius praſinatus, cera-

quos vel pedites in comitatu præcedebant

Chiramaxium] Genus modici plauſtri, unius hominis tantum capax, ſolitum a ſervis trahi.

Deliciæ] Pueri amati παίγνια,

Hoſtiarius praſinatus.] Servus qui ad limen obſervabat, janitor, erat in catenis: Praſinatus autem dictus à calore veſtimenti, nimi rum viridi.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

ceraſino ſuccinctus cingulo, atque in lance argentea piſum purgabat. Super limen autem cavea pendebat aurea, in qua pica varia intrantes ſalutabat. Cæterum ego
Cap. 29. dum omnia ſtupeo, pene reſupinatus crura mea fregi. ad ſiniſtram enim intrantibus, non longe ab oſtiarii cella, canis ingens catena vinctus, in pariete erat pictus, ſuperque quadrata litera ſcriptum, CAVE CANEM. Et collegæ quidem mei riſerunt. Ego autem collecto ſpiritu, non deſtiti totum parietem perſequi. Erat autem venalitium titulis pictum, & ipſe Tri-

Cingulum ceraſinum.] Ruſſeum, à colore ejus fructus.

Pica varia.] Genus picæ longa inſignis cauda & famoſa garrulitate amabilis.

Quadrata litera.] Litera Capitalis.

Venalitium titulis pictum.] Tituli non ſolum in venalitio pingi ſoliti, ſed etiam collo aptari vendundi mancipii.

Trimalchio capillatus caduceum tenebat, Minervaque ducente tænia intrabat. Hinc quemadmodum ratiocinari didiciſſet, dein diſpenſator factus eſſet, omnia diligenter curioſus pictor cum inſcriptione reddiderat. In deficiente vero jam porticu, levatum mento in tribunal excelſum Mercurius rapiebat. Præſto erat Fortuna cornu abundanti copioſa, & tres Parcæ aurea penſa torquentes. Notavi etiam in porticu gregem curſorum cum magiſtro ſe exercentem. Præterea grande armarium in angulo vidi, in cujus ædi-

Caduceus.] Virga & inſigne Mercurii.

Tænia.] Delicatiores prehenſis laciniis ducuntur.

Aurea penſa.] Felicia Parcarum omina, ideo rebus lætis illa Parcis dabant: triſtibus autem pulla.

Armarium.] Locus, ubi cibaria, veſtes, libri & ſimilia reponebantur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

ædiculâ erant Lares argentei poſiti, Venerique ſignum marmoreum, & pixis aurea non puſilla, in qua barbam ipſius conditam eſſe, dicebant. Interrogare ego atrienſem cœpi: quas in media porticu picturas haberent? *a* Iliada & Odyſſeam, inquit, *ac Lanatis gladiatorium munus. Non licebat*
Cap. 30. *multa etiam conſiderare. Nos*, Jam ad triclinium *perveneramus*, in cujus parte prima procurator rationes accipiebat: & quod præcipue miratus ſum, in poſtibus triclinii faſces erant cum ſecuribus fixi, quorum imam partem quaſi embolum navis æneum finiebat, in quo erat ſcriptum, G. POMPEIO. TRIMALCHIONI. VI VIRO. AUGUSTALI. CIN-

Ædicula.] Sacellum, Lararium, quæ in magnatum domibus fuerunt.

Embolum æneum.] ***

Lu-

a Atrienſis. b Encolpius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

CINNAMUS. DISPENSATOR. Sub eodem titulo, etiam lucerna bilychnis de camera pendebat, & duæ tabulæ in utroque poſte defixæ; quarum altera, ſi bene memini, hoc habebat inſcriptum:

III. ET. PRIDIE. KAL.
JAN.
G. NOSTER. FORAS.
COENAT.

altera Lunæ curſum, Stellarumque VII imagines pictas; &, qui dies boni, quique incommodi eſſent, diſtinguente bulla notabantur. *His repleti voluptatibus, cum conaremur in triclinium intrare, exclamavit unus ex pueris, qui ſuper hoc officium erat poſitus: Dextro*

Lucerna bilychnis.] Lucerna penſilis, duplici lychno.

Bulla diſtinguens.] Bullati clavi, quorum in tabulis affixis (ut perpetuis calendariis ut vocant hodie) ad notandos dies, erat uſus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

xtro pede. Sine dubio pauliſper trepidavimus, ne contra præceptum aliquis noſtrum tranſiret. Cæterum, ut *pariter* movimus dextros greſſus, ſervus nobis diſpoliatus procubuit ante pedes, & rogare cœpit, ut ſe pœnæ eriperemus: nec magnum eſſe peccatum ſuum, propter quod periclitaretur. Subducta enim ſibi veſtimenta diſpenſatoris in balneo, quæ vix fuiſſent X. H S. Retulimus ergo dextros pedes, diſpenſatoremque in precario aureos numerantem deprecati ſumus *ut* ſervo remitteret pœnam. Superbus ille ſuſtulit vultum, &, *a* Non tam jactura me movet, inquit, quam negligentia nequiſſimi ſervi. Veſtimenta mea accu-

Precarium.] Sacrarium.
Veſtimenta cubitoria.] Cœnatoria veſtis. Romanis enim alia veſtis domeſtica, alia forenſis; inter domeſticas cœnatoria, quam non

a Diſpenſator.

accubitoria perdidit, quæ mihi natali meo cliens quidam donaverat, Tyria ſine dubio, ſed jam ſemel lota. Quidquid ergo eſt, dono vobis. *a* Obligati tam grandi beneficio, quum intraſſemus triclinium, occurrit nobis ille idem ſervus pro quo rogaveramus, & ſpiſſiſſima baſia ſtupentibus impegit, gratias agens humanitati noſtræ. Ad ſummam, *b* ſtatim ſcietis ait, cui dederitis beneficium. Vinum dominicum miniſtratoris gratia eſt. *c* Tandem ergo diſcubuimus, pueris Alexandrinis aquam in Cap. 31.

non fas videre publicam lucem.

Tyria veſtimenta.] Pro veſte triclinari molliore & coloris exquiſiti. In dibapha enim purpura & coccinis aut hyacinthinis diſcumbebant.

Spiſſiſſima baſia.] Creberrima oſcula.

Pueri Alexandrini.] Ægyptii, diliciæ veterum: dilecti huic muneri ætate grandiores.

a Encolpius. b Servus. c Encolpius.

in manus nivatam infundentibus, aliiſque inſequentibus ad pedes, ac paronychia cum ingenti ſubtilitate tollentibus. Ac ne in hoc quidem tam moleſto tacebant officio, ſed obiter cantabant. Ego experiri volui, an tota familia cantaret. Itaque potionem popoſci: paratiſſimus puer, non minus me acido cantico excepit: & quisquis aliquid rogatus erat, ut daret. Pantomimorum non patrisfamiliæ triclinium crederes. Adlata eſt tum guſtatio valde lauta: Nam jam omnes diſcubuerant præter *unum*

Aqua nivata.] Ex nive cocta: decoquebant veterum luxuria nives, easque percolabant, rurſusque in nivem mergebant.

Paronychia.] Reduviæ unguium. Item, pedum vel aurium ſordes.

Pantomimi.] Symphoniaci pueri & cantatores, qui delicatiorum conviviis intererant.

Pro-

unum Trimalchionem, cui locus, novo more, primus ſervabatur. Cæterum in promulſidari aſellus erat Corinthius cum biſaccio poſitus, qui habebat olivas, in altera parte albas, in altera nigras. Tegebant aſellum duæ lances, in quarum marginibus nomen Trimalchionis inſcriptum erat, & argenti pondus. Ponticuli etiam ferruminati ſuſtinebant glires melle, & papavere ſparſos. Fuerunt & tomacula ſupra craticulam, ferventia argenteam poſita & infra craticulam Syriaca pruna cum granis Punici mali. In his eramus lautitiis, quum ipſe Trimalchio ad Cap.

Promulſidare.] cibus qui in guſtum datur.

Aſellus Corinthius cum biſaccio.] Ex ære Corinthio factus, à forma ſic dictus, onuſtus duobus hinc & inde ſaccis, quibus ferculorum lances & parapſides in menſa apponebantur.

Ferruminati Ponticuli] Juncti, conſolidati.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

ad ſymphoniam adlatus eſt, poſituſque inter cervicalia minutiſſima expreſſit imprudentibus riſum. Pallio enim coccineo adraſum excluſerat caput, circaque oneratas veſte cervices laticlaviam immiſerat mappam, fimbriis hinc atque illinc pendentibus. habebat etiam in minimo digito ſiniſtræ manus annulum grandem ſubauratum; extremo vero articulo digiti ſequentis minorem, ut mihi videbatur, totum aureum, ſed plane ferreis veluti ſtellis ferruminatum. Et ne has tantum oſtenderet divitias

Pallium coccinum.] Cocco tinctum vel quod cocci colorem refert: qui delicatiores erant capite incedebant palliolato.

Laticlavia mappa.] Clavis purpureis vel aureis variegata, quibus honoris cauſſa Senatores utebantur. non erant conſuti clavi iſti, ſed ſupra veſtimentum demiſſi, in pectus uſque.

Fimbriæ.] Extrema veſtimentorum.

Ab-

tias, dextrum nudavit lacertum, armilla aurea cultum, & eboreo circulo lamina ſplendente connexum. Ut deinde ſpina argentea dentes perfodit. *a* Amici, inquit, Cap. 33. nondum mihi ſuave erat in triclinium venire, ſed ne abſentivus *moræ vobis* eſſem, omnem voluptatem mihi negavi: Permittitis tamen finiri luſum. *b* Sequebatur puer cum tabula terebinthina, & cryſtallinis teſſeris: notavique rem omnium delicatiſſimam. Pro calculis enim albis, *ac* nigris, aureos, argenteoſque habebat denarios. Interim dum ille omnium teſtorum * inter luſum conſumit, guſtantibus adhuc nobis, repoſitorium adlatum eſt cum corbe, in

Abſentivus.] Abſens diutius.

Repoſitorium.] Idem quod guſtatorium, in quo antecœnium apponebatur. Item, quævis menſa, in qua ſtruices patinarum ædificantur.

Amici

a Trimalchio. b Encolpius.

in qua gallina erat lignea patentibus in orbem alis, quales eſſe ſolent, quæ incubant ova. Acceſſere continuo duo ſervi, & ſymphonia ſtrepente, ſcrutari paleam cœperunt; erutaque ſubinde pavonina ova diviſere convivis. Convertit ad hanc ſcænam Trimalchio vultum: &, *a* Amici, ait, pavonis ova gallinæ juſſi ſupponi. Et, me-Hercules, timeo, ne jam concepta ſint. temptemus tamen, ſi adhuc ſorbilia ſunt. *b* Accipimus nos cochlearia non minus ſex libras pendentia, ovaque ex farina pingui figurata pertundimus. Ego quidem pene projeci partem meam: nam videbatur mihi, jam in pullum coiſſe. Deinde ut audivi veterem convivam: hic neſcio quid boni debet eſſe, perſecutus puta-

Amici.] Convivæ, convictores.

Temptare.] Idem quod tentare.

Fi-

a *Trimalchio.* *b* *Encolpius.*

putamen manu, pinguiſſimam ficedulam inveni piperato vitello *circumdatam.* Jam Trimalchio Cap. 34.
eadem omnia, luſu intermiſſo, popoſcerat; feceratque poteſtatem, clara voce, ſiquis noſtrum iterum vellet, mulſum ſumere: quum ſubito ſignum ſymphonia datur, & guſtatoria pariter à choro cantante rapiuntur. Cæterum inter tumultum, quum forte parapſis excidiſſet, & puer jacentem ſuſtuliſſet, animadvertit Trimalchio, colaphiſque objurgare puerum,

Ficedula piporato vitellio piperata.] Sine pipere enim fatui eſt ſaporis.

Mulſum.] Et in antecœna mulſum & iterum etiam in ſecunda apponebatur.

Signum ſymphonia datur.] Symphoniæ ſigno dato inferebatur & auferebatur cœna.

Guſtatoria.] In quibus guſtus ſeu antecœna apponebatur.

Objurgare colaphis.] * * *

Ta-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

rum, ac projicere rurſus parapſidem juſſit. Inſecutus eſt lecticarius, argentumque inter reliqua purgamenta ſcopis cœpit verrere. *Subinde intraverunt duo Æthiopes capillati, cum puſillis utribus, quales ſolent eſſe, qui arenam in amphitheatro ſpargunt, vinumque dedere in manus, aquam enim nemo porrexit.* Laudatus propter elegantias dominus, *a* Æquum, inquit, Mars amat: *b* itaque juſſit ſenex ſuam cuique menſam aſſignari. obiter, *c* ait, pædidiſſimi ſervi minorem nobis æſtum ſuâ frequentiâ facient. *d* Statim adlatæ ſunt amphoræ vitreæ diligen-

Parapſis.] Argentea fuerunt iſta vaſa.

Lecticarius.] qui ſupellectilem curat.

Amphora vitrea diligenter gypſata.] Lagenæ picabantur, vel gypſo illinebantur, ne anima vini reconditi expiraret.

Pit-

a Trimalchio. b. Encolpius.
c Trimalchio. d Encolpius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

genter gypſatæ, quarum in cervicibus pittacia erant adfixa, cum hoc titulo, FALERNUM. OPIMIANUM. ANNORUM. CENTUM. Dum titulos perlegimus, complosit Trimalchio manus, & [a] *Heu*, Heu, inquit, ergo diutius vivit *vinum quam homuncio*! *Quare tangomenas faciamus; vita vinum eſt: Verum* Opimianum præſto: heri non tam bonum poſui, & multo honeſtiores cœnabant. [b] Potantibus ergo, & accuratiſſimas nobis lauticias mirantibus, lar-

Pittacia.] Schedulæ de membrana exciſa, affixa ampullis, cui inſcripta ætas vini.

Falernum opimianum.] L. Opimio Conſ. vini optimi copia provenit, quod diffuſum & conditum dictum eſt Opimianum, cujuſcunque generis eſſet.

Vinum vivere.] Ut è contra jugulari & mori dicitur.

Lar-

a *Trimalchio.* b *Encolpius.*

larvam argenteam attulit ſervus ſic aptatam, ut articuli ejus vertebræque *laxatæ* in omnem partem *verterentur*. Hanc quum ſuper menſam ſemel iterumque abjeciſſet, & catenatio mobilis aliquot figuras exprimeret, Trimalchio adjecit:

a Heu, heu nos miſeros, quam totus homuncio nil eſt!
Sic erimus cuncti, poſtquam nos auferet Orcus.
Ergo vivamus, dum licet eſſe bene.

a Lau-

Larva argentea.] Sceletum, ſic aptum & coagmentatum, ut articuli vertibulæque, quibus commiſtum erat, in omnem partem flecterentur, & figurarum omne genus exprimerent: ideo in convivium inferebatur, quo inconſtantiæ & brevitatis vitæ monerentur.

Bene eſſe.] Γενικῶς, vitam, omnem voluptuariam complectitur.

Re-

a Trimalchio.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

a Laudationem ferculum eſt inſecutum, plane non pro exſpectatione magnum. Novitas tamen omnium convertit oculos. Repoſitorium enim rotundum, duodecim habebat Signa in orbe diſpoſita, ſuper quæ proprium convenientemque materiæ ſtructor impoſuerat cibum: ſuper Arietem, cicer arietinum: ſuper Taurum, bubale fruſtum: ſuper Geminos, teſticulos, ac renes: ſuper Cancrum, coronam: ſuper Leonem, ficum Africanam: ſuper Virginem, ſtericulam: Cap. 35.

Repoſitorium.] Idem quod guſtatorium, in quo antecœnium apponebatur: Item, quævis menſa, in qua ſtruices patinarum ædificantur.

Structor.] Qui fercula puerorum manibus allata commode diſponit.

Cicer arietinum.] Species leguminis; aliud à vulgari ſativo.

Bubale fruſtum.] Fruſtum bovis aſſatum.

Stericula.] * * *

a *Encolpius.*

culam : ſuper Libram, ſtateram, in cujus altera parte ſcriblita erat , in altera placenta : ſuper *Scorpionem*, *piſciculum marinum* : ſuper Sagittarium, otopetam : ſuper Capricornum, locuſtam marinam : ſuper Aquarium, anſerem : ſuper Piſces, duos mullos. In medio autem ceſpes cum herbis exciſus favum ſuſtinebat : Circumferebat Ægyptius puer clibano argenteo pa-

Statera.] Inſtrumentum, quo res ſine Lancibus ponderatur.

Scriblita.] Ἀπὸ τοῦ στρεβλεῖν. Torquere, ideo quod in circuitu torqueantur reſtis in modum , unde nos *tortam* dicimus.

Odopeta.] Lampetra. Sic vocatur quia eſt aurita : vel *Otopeta* ab ὠτοπετὴς. Auritus & ſic pro lepore vel cane venatico , ſagittario competentia.

Clibanus argenteus.] Furnus mobilis , placentis & pani coquendis aptus, alias à teſta , ferro , vel ære fiebat.

La-

panem, atque ipſe etiam teterrima voce de laſerpitiario mimo canticum extorquet. Nos ut triſtiores ad tam viles acceſſimus cibos, *a* ſuadeo, inquit Trimalchio, cœnemus; hoc eſt jus cœnæ. *b* Hæc ut dixit, ad ſymphoniam IIII tripudiantes procurrerunt, ſuperioremque partem repoſitorii abſtulerunt. quo facto, videmus infra, ſcilicet in altero ferculo, altilia, & ſumina, leporemque in medio pinnis ſubornatum, ut Pegaſus videretur. Notavimus etiam circa angulos repoſitorii Marſyas IIII, ex Cap. 36.

Laſerpitiarium mimum.] * Laſerpitiarius mimus, qui tibiam ex caule vel radice Laſerpitii habebat voci expurgandæ.

Sumina.] Venter ſuillus infra umbilicum cum uberibus, in deliciis, Romæ olim habitus.

Marſyæ.] Perſonæ ſeu ſigilla, ex quorum roſtris aut alia corporis parte aqua ſalire ſolet, varie effi-

a Trimalchio, *b* Encolpius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

IIII, ex quorum utriculis garum piperatum currebat ſuper piſces, qui in Euripo natabant. Damus omnes plauſum à familia inceptum, & res electiſſimas ridentes adgredimur. Non minus & Trimalchio ejuſmodi methodio lætus, *a* Carpe, inquit. *b* Proceſſit ſtatim ſciſſor & ad ſymphoniam ita geſticulatus laceravit obſonium, ut putares *eſſe*darium hydraule cantante pugnare. Ingerebat nihilominus

cta: in fontibus & puteis Putealia appellantur.

Garum piperatum.] Condiri ſolitum aromatis aliiſque pro ratione cibi.

Piſces in Euripo natantes.] In latiore repoſitorii ſeu patinæ fundo poſiti.

Methodium.] Methodus, id eſt, fictio ſeu ludificatio. Vel Metodio, id eſt, interjecto cantico.

Sciſſor.] Scindendi obſonii magiſter.

Hydraules.]Qui organo iſto muſico, in decurſu aquæ ſonum reddente, canit.

Car-

a Trimalchio. *b* Encolpius.

minus Trimalchio lentiſſima voce, Carpe. Ego ſuſpicatus ad aliquam urbanitatem totiens iteratam vocem pertinere, non erubui eum, qui ſupra me accumbebat, hoc ipſum interrogare. At ille, qui ſæpius ejuſmodi ludos ſpectaverat, *a* Vides, inquit, illum qui obſonium carpit? Carpus vocatur. Itaque quotieſcumque dicit, Carpe, eodem verbo & vocat, & imperat. *b* Non potui amplius quicquam guſtare; ſed converſus ad eum, ut plurima exciperem, longe arceſſere fabulas cœpi, ſciſcitarique: quæ eſſet illa mulier, quæ huc atque illuc diſcurreret: *c* Uxor, inquit, Trimalchionis, Fortunata appellatur, quæ nummos modio me-

Carpus.] Idem fere quod ſciſſor, quod allata carpit i. e. lacerat al. archimagirus it. chironomana.

Nummos modio metiri.] Modio dimenſa dicuntur

a Conviva. b Encolpius. c Conviva.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

meritur. Et modo quid fuit? Ignoſcet mihi Genius tuus, noluiſſes de manu *illius* panem accipere. Nunc nec quid, nec quare, in cœlum abiit, & Trimalchionis tapanta eſt. Ad ſummam, mero meridie ſi dixerit illi tenebras eſſe, credet. *Ipſe neſcit quid habeat, adeo Zaplutus eſt; ſed hæc eupatria providet omnia, &, ubi non putes, eſt. Sicca, ſobria, bonorum conſiliorum. Tantum auri vides; eſt tamen malæ linguæ, pica pulvinaris: quem amat amat: quem non amat, non amat. Ipſe Trimalchio fundos habet, quam milvi volent, nummorum nummos: argentum in hoſtiarii illiuscella plus jacet, quam quiſquam in fortunis habet. Familia vero babæ! babæ! non me-Hercules puto decumam partem eſſe, quæ dominum ſuum novit*

tur, quæ largè copioſeque præbentur.

Tapanta.] Τὰ πάντα. omnia.

novit. Ad ſummam, quemvis ex iſtis bacelis in rutæ folium conjiciet. Nec eſt quod putes illum quicquam emere; omnia domi naſcuntur: lana, creta, piper, lac gallinaceum, ſi quæſieris, invenies. Ad ſummam, parum illi bona lana naſcebatur, arietes à Tarento emit, & eos curavit in gregem. Mel Atticum ut domi naſceretur, apes ab Athenis juſſit adferri. obiter ut, vernaculæ quæ ſunt, meliuſculæ à Græculis fiant. Ecce intra hos dies ſcripſit, ut illi ex India ſemen boletorum mitteretur; nam mulam quidem nullam habet, quæ non ex onagro nata ſit. Vides, tot culcitas? Nulla, non aut conchyliatum, aut coccineum tomentum habet. Tanta eſt animi beatitudo! Reliquos autem collibertos ejus cave contemnas. valde ſuccoſi ſunt. Vides illum, qui in imo imus recumbit? hodie ſua octingenta poſſidet; de nihilo crevit: ſolebat collo modo ſuo ligna portare. Sed, quomodo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

dicunt, ego nihil ſcio, ſed audivi, quomodo incuboni pileum rapuiſſet, & theſaurum invenit. Ego nemini invideo, ſiqua Deus dedit; eſt tamen ſub alapa, & non vult ſibi male. Itaque proxime cum hoc titulo proſcripſit: C. POMPEJUS. DIOGENES. EX. KALENDIS. JULIIS. COENACULUM. LOCAT. IPSE. ENIM DOMUM. EMIT. *Quid ille, qui libertini loco jacet? quam bene ſe habuit? non impropero. Ille ſeſtertium ſuum vidit decies; ſed malè vacillavit. Non puto illum capillos liberos habere; nec me-Hercules ſua culpa, ipſo enim homo melior non eſt; ſed liberti ſcelerati, qui omnia ad ſe fecerunt. Cito autem ſociorum olla male fervet, & ubi ſemel res inclinata eſt, amici de medio. Et quam honeſtam negotiationem exercuit, quod illum ſic vides? ecce libitinarius fuit. Solebat ſic cœnare quomodo Rex: apros gauſapatos opera piſtoria,*
aves

aves, cocos, piſtores! Plus vini ſub menſam effundebatur, quam aliquis in cella habet. Phantaſia, non homo. Inclinatis quoque rebus ſuis, cum timeret, ne creditores illum conturbare exiſtimarent, hoc titulo auctionem proſcripſit. JULIUS. PROCULUS. AUCTIONEM. FACIET. RERUM. SUPERVACUARUM. *a* Interpellavit tam dulces fabulas Trimalchio; nam jam ſublatum erat ferculum, hilareſque convivæ vino, ſermonibuſque publicatis operam cœperant dare. Is ergo reclinatus in cubitum, *b* Hoc vinum, inquit, vos oportet ſuaveſaciatis. piſces natare oportet. Rogo, me putatis illa cœna eſſe contentum, quam in theca repoſitorii videratis? ſic notus Ulyxes? quid ergo eſt? oportet etiam inter cœnandum Philologiam noſſe. Patrono meo oſſa bene quieſcant, qui me hominem inter homines voluit

a Encolpius. *b* Trimalchio.

luit eſſe. Nam mihi nihil poteſt adferri; ſicut illi fericulo: melleam habuit praxim. Cælus hic, in quo duodecim Dii habitant in totidem ſe figuras convertit, & modo fit Aries. Itaque quiſquis naſcitur illo ſigno, multa pecora habet, multum lanæ: caput præterea durum, frontem expudoratam, cornu acutum. Plurimi hoc ſigno ſcholaſtici naſcuntur, & arietini. Laudamus urbanitatem Mathematici; itaque adjecit. Deinde totus cælus Taurulus fit. Itaque tunc calcitroſi naſcuntur, & bubulci, & qui ſe ipſi paſcunt. In Geminis autem naſcuntur bigæ, & boves, & colei, & qui utroſque parietes linunt. In Cancro ego natus ſum; ideo multis pedibus ſto, & in mari, & in terra multa poſſideo. nam cancer, & hoc, & illoc quadrat; & ideo jam dudum nihil ſuper illum poſui, ne geneſim meam premerem. In Leone cataphagæ naſcuntur. & imperioſi. In Virgine

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

rine mulieres, & fugitivi, & compediti. In Libra laniones, & unguentarii, & quicunque aliquid expediunt. In Scorpione venenarii, & percuſſores. In Sagittario ſtrabones, qui holera ſpectant, lardum tollunt. In Capricorno ærumnoſi, quibus præ mala ſua cornua naſcuntur. In Aquario copones, & cucurbitæ. In Piſcibus obſonatores, & rhetores. Sic orbis vertitur, tamquam mola: & ſemper aliquid mali facit; ut homines aut naſcantur, aut pereant. Quod autem in medio ceſpitem videtis, & ſuper ceſpitem favum; nihil ſine ratione facio. Terra mater eſt in medio, quaſi ovum corrotundata: & omnia bona in ſe habet, tamquam favus. a Sophos univerſi clamamus, & ſublatis manibus ad camaram, juramus Hipparchum Aratumque comparandos illi homines non fuiſſe; Donec advenerunt

a Encolpius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

runt miniſtri, ac toralia propoſuerunt toris, in quibus retia erant picta, ſubſeſſoreſque cum venabulis, & totus venationis apparatus. Nec dum ſciebamus. mitteremus ſuſpiciones noſtras, cum extra triclinium clamor ſublatus eſt ingens: & ecce canes laconici etiam circa menſam diſcurrere cœperunt. Secutum eſt hos repoſitorium, in quo poſitus erat primæ magnitudinis aper, & quidem pileatus, e cujus dentibus ſportellæ dependebant duæ palmulis textæ, altera caryotis, altera Thebaicis repleta. Circa autem minores porcelli ex coptoplacentis facti, quaſi uberibus imminerent; ſcropham eſſe poſitam ſignificabant: & hi quidem apophoreta fuerunt. Cæterum ad ſcindendum aprum non ille. Carpus acceſſit, qui altilia laceraverat; ſed barbatus ingens, faſciis cruralibus alligatus, & alicula ſubornatus polymita, ſtrictoque venatorio cultro latus apri vehementer percuſſit, ex cujus pla-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

ga turdi evolaverunt. Parati aucupes cum arundinibus fuerunt, & eos circa triclinium volitantes momento exceperunt. Inde, cum ſuum cuique juſſiſſet referri Trimalchio adjecit: a Etiam videte, quam porcus ille ſilvaticus totam comederit glandem. b Statim pueri ad ſportellas acceſſerunt, quæ pendebant è dentibus; Thebaicaſque, & caryotas ad numerum diviſere cœnantibus. Interim ego, qui privatum habebam ſeceſſum, in multas cogitationes diductus ſum, quare aper pileatus intraſſet. Poſtquam itaque omnes batologias conſumpſi, duravi interrogare illum interpretem meum, quid me torqueret. At ille: c Plane etiam hoc ſervus tuus indicare poteſt. Non enim ænigma eſt, ſed res aperta. Hic aper, cum heri ſummam cœnam vindicaſſet, à convivis dimiſſus: Itaque hodie tamquam

a Trimalchio, b Encolpius. c Conviva.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

quam libertus in convivium revertitur. a Damnavi ego ſtuporem meum, & nihil amplius interrogavi, ne viderer nunquam inter honeſtos cœnaſſe. Dum hæc loquimur, puer ſpecioſus, vitibus, hederiſque redimitus, modo Bromium, interdum Lyæum, Euhyumque confeſſus, calathiſco uvas circumtulit, & poëmata domini ſui acutiſſima voce traduxit; ad quem ſonum converſus Trimalchio: b Dionyſe, inquit, LIBER ESTO. c Puer detraxit pileum apro, capitique ſuo impoſuit. Tum Trimalchio rurſus adjecit: d Non negabitis me, inquit, habere Liberum patrem. e Laudavimus dictum Trimalchionis, & cicumeuntem puerum ſane perbaſiamus. Ab hoc ferculo Trimalchio ad laſanum ſurrexit. Nos libertatem ſine tyranno nacti, cœpimus in-

a Encolpius. b Trimalchio.
c Encolpius. d Trimalchio.
e Encolpius.

invitare convivarum ſermones. Clamat itaque primus, cum patera acina popoſciſſet. a Dies, inquit, nihil eſt; dum verſas te, nox fit: itaque nihil eſt melius, quam de cubiculo recta in triclinium ire. Et mundum frigus habuimus. vix me balneum calfecit; tamen calda potio veſtiarius eſt. Staminarias duxi, & plane mataus ſum; vinum mihi in cerebrum abiit. b Excepit Seleucus fabulæ partem: c Et ego, inquit, non cotidie lavor; Balaniſcus enim fullo eſt. Aqua dentes habet, & cor noſtrum cotidie liqueſcit; ſed cum mulſi pultarium obduxi, frigori læcos indico; Nec ſane lavare potui, fui enim hodie in funus. Homo bellus, tam bonus Chryſanthus animam ebulliit: modo, modo me adpellavit: videor mihi cum illo loqui. Hei eſt,

Hei

---

a Conviva. b Encolpius.
c Seleucus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Hei! Utres inflati ambulamus, minores quam muſcæ ſumus; tamen aliquam virtutem habent: nos non pluris ſumus, quam bullæ. Et quid ſi non abſtinax fuiſſet? quinque dies aquam in os ſuum non conjecit, non micam panis, tamen abiit. At plures medici illum perdiderunt, imo magis malus fatus; medicus enim nihil aliud eſt, quam animi conſolatio. tamen bene elatus eſt, vitali lecto, ſtragulis bonis; planctus eſt optime, manumiſit aliquot, etiamſi maligne illum ploravit uxor. Quid ſi non illam optime accepiſſet? ſed mulier, milvinum genus. nemini nihil boni facere oportet. æque eſt enim ac ſi in puteum conjicias. ſed antiquus amor carcer eſt. a *Moleſtus fuit Phileros, qui proclamavit,* b *Vivorum meminerimus: ille habet, quod ſibi debebatur: honeſtè vixit, honeſtè obiit. quid habet quod queratur? ab*

a *Encolpius.* b *Phileros.*

ab aſſe crevit, & paratus fuit quadrantem de ſtercore mordicus tollere. Itaque *crevit, quidquid crevit, tanquam favus. Puto mehercules illum reliquiſſe ſolidum centum, & omnia in nummis habuit.* De re *tamen ego verum dicam, qui linguam caninam comedi. Duræ buccæ fuit, linguoſus, diſcordia, non homo. Frater ejus fortis fuit, amicus amico, manu uncta, plena menſa. Et inter initia malam parum pilavit. Sed recorrexit coſtas illius prima vindemia; vendidit enim vinum quantum ipſe voluit: &, quod illius mentum ſuſtulit, hereditatem accepit, ex qua plus involavit, quam illi relictum eſt. Et ille ſtips, dum fratri ſuo iraſcitur, neſcio cui terræ filio patrimonium legavit. Longe fugit, quiſquis ſuos fugit. Habuit autem oricularios ſervos, qui illum peſſum dederunt. Nunquam autem* recte faciet, qui cito credit; *utique homo negotians. ta-*

 men

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

men verum, quod frunitus eſt, quam diu vixit: cui datum eſt, non cui deſtinatum. Plane fortunæ filius, in manu illius plumbum aurum fiebat. Facile eſt autem, ubi omnia quadrata currunt. Et quot putas illum annos ſecum tuliſſe? ſeptuaginta, & ſupra. ſed corneolus fuit, ætatem bene ferebat, niger tamquam corvus. Noveram hominem olim olearium; & adhuc ſalax erat; non me-Hercules illum puto in domo canem reliquiſſe. Imo etiam puellarius erat; omnis Minervæ homo: nec improbo: hoc ſolum enim ſecum tulit. a *Hæc Phileros dixit; iſta Ganymedes:* b *Narrat is, quod nec ad cœlum, ad terram pertinet; cum interim nemo curat, quid annonam arctet. Non me-Hercules hodie buccam panis invenire potui. Et quomodo? ſiccitas perſeverat. jam annum eſurio. Aedilibus male eveniat,*

---

a *Encolpius.* b. *Ganymedes.*

niat, qui cum piſtoribus colludunt: ſerva me, ſervabo te. Itaque populus minutus laborat; nam iſti majores maxillæ ſemper Saturnalia agunt. O ſi haberemus illos leones, quos ego hic inveni, cum primum ex Aſia veni! Illud erat vivere. Similia Sicilia interior. ſed larvas ſic iſtas perite aptabant, ut illis Jupiter iratus eſſet. Memini Safinium, tunc habitabat ad arcum veterem me puero, piper, non homo. Is quacumque ibat terram adurebat; ſed rectus ſed certus, amicus amico, cum quo audacter poſſes in tenebris micare. In curia autem quomodo? ſingulos velut pilas tractabat. nec ſchemas loquebatur, ſed dilectum ceu ageret. Porrò, in foro, ſic illius vox creſcebat, tamquam tuba; nec ſudavit unquam, nec exſpuit. Puto eum, neſcio quid Aſiatici habuiſſe. Et quam benignus reſalutare, nomina omnium reddere, tanquam unus de nobis. Itaque illo tempore annona pro luto erat. Aſſe panem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

quem emiſſes non potuiſſes cum altero devorare; nunc oculam bubulum vidi majorem. Hei, Hei quotidie pejus hæc Colonia retroverſus creſcit, tamquam coda vituli. Sed quare? non habemus ædilem trium caunearum: qui ſibi mavult aſſem, quam vitam noſtram. Itaque domi gaudet: plus in die numorum accipit, quam alter patrimonium habet. Jam ſcio unde acceperit denarios mille aureos; ſed, ſi nos coleos haberemus, non tantum ſibi placeret. Nunc populus eſt, Domi leones, foras vulpes. Quod ad me attinet jam pannos meos comedi, & ſi perſeverat hæc annona caſulas meas vendam. Quid enim futurum eſt, ſi nec Dii, nec homines ejus coloniæ miſerentur? Ita meos fruniſcar, ut ego puto omnia illa ædilibus fieri. Nemo *enim* cœlum *cælum putat*, nemo *jejunium* ſervat. nemo Jovem *pili* facit; ſed omnes opertis oculis bona ſua computant. *Antea ſtolata ibant nudis pedibus,*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

in clivum, paſſis capillis, mentibus puris, & Jovem aquam exorabant; itaque ſtatim urceatim pluebat, aut tunc, aut numquam: & omnes ridebant. Nunc Dii tamquam mures! Itaque Dii pedes lanatos habent. quia nos religioſi non ſumus, agri jacent. a *Orote, inquit Echion centenarius, melius loquere. Modo ſic, modo ſic, inquit ruſticus; varium porcum perdiderat.* quod hodie non eſt, cras erit; ſic vita truditur. *Non meHercules patria melior dici poſſet, ſi homines haberet; ſed laborat hoc tempore, ne hoc ſua. non debemus delicati eſſe: ubique medius cœlus eſt. Tu, ſi aliubi fueris, dices hic porcos coctos ambulare. Et ecce habituri ſumus munus excellens inter duo, die feſta, familia non laniſtitia, ſed plurimi liberti. Et Titus noſter magnum animum habet, & eſt caldior, ebrius; aut hoc, aut*

---

a *Echion.*

aut illud erit : quod utique : nam illi domeſticus ſum. non eſt mixias. Ferrum optimum daturus eſt, ſine fuco; carnarium in medio, ut amphitheatrum videat : & habet unde. Relictum eſt illi ſeſtertium trecenties ; deceſſit illius pater. Male ut quadringenta impendat non ſentiet patrimonium illius, & ſempiterno nominabitur. Jam mannos aliquot habet, & mulierem eſſedariam, & diſpenſatorem Glyconis, qui deprehenſus eſt, cum dominam ſuam delectaret. videbis populi rixam inter zelotypos, & amaſiunculos. Glyco autem, ſeſtertiarius homo, diſpenſatorem ad beſtias dedit. Hoc eſt, ſe ipſum traducere. Quid ſervus peccavit, qui coactus eſt facere? Magis illa matella digna fuit, quam taurus jactaret. Sed qui aſinum non poteſt, ſtratum cædit. Quid autem Glycon putabat Hermogenis filiam unquam bonum exitum facturam? Illo milvo volanti poterat

rat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

rat ungues reſecare. Colubra reſtem non parit. Glyco, Glyco, dedit ſuos! itaque, quamdiu vixerit, habebit ſtigmam, nec illam niſi Orcus delebit. ſed ſibi quiſque peccat. Sed ſubolfacio, quod nobis epulum daturus eſt Mammea; binos denarios mihi, & meis. Quod ſi hoc fecerit, eripiat Norbano totum favorem: ſcias oportet, plenis velis hunc vincturum. Et revera, quid ille nobis boni fecit: Dedit gladiatores ſeſtertiarios, jam decrepitos, quod ſi ſufflaſſes cecidiſſent; jam meliores beſtiarios vidi. occidit de lucerna equites. putares eos gallos gallinaceos: alter gurdus atta, alter loripes: tertiarius, mortuus pro mortuo, qui habuit nervia præciſa. Unus alicujus ſtaturæ fuit Thrax, qui & ipſe ad dictata pugnavit; ad ſummam, omnes poſtea ſecti ſunt, adeo de magna turba ac hebete acceſſerant, plane fugæ meræ. Munus tamen, inquit, tibi dedi. Et ego tibi plodo. Computa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

puta & tibi plus do, quam accepi. manus manum lavat. Videris mihi Agamemnon dicere: Quid iſte arguat moleſtus? Quia tu, qui potes loqui, non loquere. Non es noſtræ faſciæ, & ideo pauperum verba derides. Scimus te præ literis fatuum eſſe. Quid ergo eſt? Aliqua die te perſuadeam, ut ad villam venias, & videas caſulas noſtras; inveniemus quod manducemus: pullum, ova. Belle erit; etiamſi omnia hoc anno tempeſtas diſſipare paravit. Inveniemus ergo unde ſaturi ſiamus. Etiam tibi diſcipulus creſcit Cicaro meus, jam quatuor partis dicit; ſi vixerit habebis ad latus ſervulum. Nam quidquid illi vacat, caput de tabula non tollit: ingenioſus eſt, & bono ſilo, etiamſi in nave morboſus eſt. Ego illi jam tres cardueles occidi, & dixi, quod muſtela comedit; invenit tamen alias nervias; & libentiſſime pingit. Cæterum jam Græculis calcem impingit, & La-

tinas

tinas cœpit non male appetere, etiamſi magiſter ejus ſibi placens ſit. Nec uno loco conſiſtit, ſed venit, dem literas, ſed non vult laborare. Eſt & alter, non quidem doctus, ſed curioſus, qui plus docet, quam ſcit. Itaque feriatis diebus ſolet domum venire, & quicquid dederis contentus eſt. Emi ergo nunc puero aliquot libros rubricatos, quia volo illum, ad domus rationem, aliquid de jure guſtare. Habet hæc res panem. Nam literis ſatis inquinatus eſt; quod ſi reſilierit, deſtinavi illum artificium docere, aut tonſorium, aut præconem, aut certè cauſidicum, quod illi auferre non poſſit niſi Orcus. Ideo illi cotidie clamo: Primigeni, crede mihi, quicquid diſcis tibi diſcis. Vides Phileronem cauſidicum, ſi non didiciſſet, hodie famem à labris non abigeret. Modo, modo collo ſuo circumferebat onera venalia: nunc etiam adverſus Norbanum ſe extendit. Literæ theſau-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

ſaurum eſt, & artificium numquam moritur. a *Ejuſmodi fabulæ vibrabant, cum Trimalchio intravit, & deterſa fronte unguento, manus lavit, ſpacioque minimo interpoſito:* b *Ignoſcite mihi (inquit) amici, multis jam diebus venter mihi non reſpondit: nec medici ſe inveniunt. profuit mihi tamen malicorium, & tæda ex aceto. Spero tamen jam ventrem pudere, ni ſibi imponit; alioquin circa ſtomachum mihi ſonat, putes taurum. Itaque ſi quis veſtrum voluerit ſua re cauſſa facere, non eſt, quod illum pudeat. Nemo noſtrum ſolide natus eſt. Ego nullum puto tam magnum tormentum eſſe, quam continere. Hoc ſolum vetare, ne Jovis poteſt. Rides Fortunata? quæ ſoles me nocte deſomnem facere. Nec tamen in triclinio ullum vetui facere, quod ſe juvet. Et medici vetant continere; vel,*

a *Encolpius.* b *Trimalchio.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

vel, ſi quid plus venit, omnia foras parata ſunt: aqua, laſanum, & cætera minutalia. credite mihi, anathymiaſis ſi in cerebrum it, in toto corpore fluctum facit. Multos ſcio ſic periiſſe, dum nolunt ſibi verum dicere. a *Gratias agimus liberalitati, indulgentiæque ejus, & ſubinde caſtigamus crebris potiunculis riſum. Nec adhuc ſciebamus nos in medio lautitiarum, quod ajunt, clivo laborare. Nam tum mundatis ad ſymphoniam menſis tres albi ſues in triclinium adducti ſunt, capiſtris, & tintinabulis culti, quorum unum bimum nomenculator eſſe dicebat, alterum trimum, tertium vero jam ſenem. Ego putabam petauriſtarios intraſſe, & porcos, ſicut in circulis mos eſt, portenta aliqua facturos. Sed Trimalchio exſpectatione diſcuſſa:* b *Quem, inquit, ex eis vultis in cœnam ſtatim fieri? Gallum enim gallinaceum,*

a *Encolpius.* b *Trimalchio.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

*ceum, phaſiacum, & ejuſmodi næ-
nias ruſtici faciunt: mei coci etiam
vitulos æno coctos ſolent facere.
a Continuoque cocum vocari juſſit,
& non exſpectata electione noſtra
maximum natu juſſit occidi: &
clara voce. b Ex quota decuria es?
c cum ille ex quadrageſima reſpon-
diſſet: d Emptitius an, inquit, do-
mi natus es? e Neutrium, inquit
cocus, ſed teſtamento Panſæ tibi
relictus ſum. f Vide ergo, ait, ut
diligenter ponas; ſi non, te jubebo
in decuriam viatorum conjici. g Et
quidem cocum potentiæ admonitum
in culinam obſonium duxit. Tri-
malchio autem miti ad nos vultu
reſpexit: h Et vinum, inquit, ſi
non placet mutabo, vos illud opor-
tet bonum faciatis. Deorum bene-
ficio non emo, ſed nunc quicquid ad
ſa-*

---

*a Encolpius. b Trimalchio.
c Encolpius. d Trimalchio.
e Cocus. f Trimalchio.
g Encolpius. h Trimalchio.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

ſalivam facit in ſuburbano naſcitur eo, quod ego adhuc non novi. Dicitur confine eſſe Taracinenſibus, & Tarentinis; nunc conjungere agellis Siciliam volo, ut cum Africam libuerit ire, per meos fines navigem. Sed narra tu mihi Agamemnon, quam controverſiam hodie declamaſti. Ego autem ſi cauſſas non ago, in diviſione tamen literas didici; & ne mi putes ſtudia faſtidita, tres bibliothecas habeo, unam Græcam, alteras Latinas. Dic ergo, ſi me amas, periſtaſin declamationis tuæ. a *Cum dixiſſet Agamemnon.* b *Pauper, & dives inimici erant; ait Trimalchio,* c *Quid eſt Pauper? Urbane, inquit Agamemnon, & neſcio quam controverſiam expoſuit. Statim Trimalchio: Hoc, inquit, ſi factum eſt, controverſia non eſt; ſi factum non eſt, nihil eſt.* d *Hæc, aliaque cum effuſiſ-*

---

a *Encolpius.* b *Agamemnon.*
c *Trimalchio.* d *Encolpius.*

ſiſſimis proſequeremur laudationibus, a Rogo, inquit, Agamemnon mihi cariſſime, nunquid duodecim ærumnas Herculis tenes, aut de Ulyxe fabulam, quemadmodum illi Cyclops pollicem penicillo extorſit? Solebam hæc ego puer apud Homerum legere. Nam Sibyllam quidem Cumis ego ipſe oculis meis vidi in ampulla pendere; & cum illi pueri dicerent, Σιβύλλα, τί θέλεις? *reſpondebat illa,* ἀποθανεῖν θέλω, *b Nondum efflaverat omnia, cum repoſitorium cum ſue ingenti menſam occupavit. Mirari nos celeritatem cœpimus, & jurare ne gallum quidem gallinaceum tam cito percoqui potuiſſe; tanto quidem magis, quod longe major nobis porcus videbatur eſſe, quam paullo ante aper fuerat. Deinde magis, magiſque Trimalchio intuens eum: a Quid? Quid, inquit, porcus hic non*

a Trimalchio. b Encolpius.
c Trimalchio.

non eſt exenteratus? Non me-Hercules eſt. Voca, voca cocum in medio. a *Cum conſtitiſſet ad menſam cocus triſtis, & diceret ſe oblitum eſſe exenterare.* b *Quid oblitus? Trimalchio exclamat: putes illum piper, & cuminum non conjeciſſe? deſpolia.* c *Non ſit mora: deſpoliatur cocus, atque inter duos tortores mœſtus conſiſtit. Deprecari tamen omnes cœperunt, & dicere: Solet fieri, rogamus mittes; poſtea ſi fecerit nemo noſtrum pro illo rogabit. Ego crudeliſſimæ ſeveritatis non potui me tenere, ſed inclinatus ad aurem Agamemnonis: Plane, inquam, hic debet ſervus eſſe nequiſſimus; aliquis obliviſceretur porcum exenterare? non me-Hercules illi ignoſcerem, ſi piſcem præteriſſet. At non Trimalchio, qui relaxato in hilaritatem vultu:* d *Ergo, inquit, quia tam malæ memoriæ es, palam nobis*

a Encolpius. b Trimalchio.
c Encolpius. d Trimalchio.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

nobis illum exentera. a *Recepta cocus tunica cultrum arripuit, porcique ventrem hinc, atque illinc timida manu ſecuit. Nec mora, ex plagis ponderis inclinatione creſcentibus, tomacula cum botulis effuſa ſunt. Plauſum, poſt hoc automatum familia dedit, & Gajo feliciter conclamavit: nec non cocus potione oneratus eſt, etiam argentea corona, poculumque in lance accepit Corinthia, quam cum Agamemnon propius conſideraret, ait Trimalchio:* b *Solus ſum, qui vera Corinthia habeam.* c *Exſpectabam, ut pro reliqua inſolentia diceret, ſibi vaſa Corintho adferri. Sed ille melius: Et* d *forſitan, inquit, quæris, quare ſolus Corinthia vera poſſideam? quia ſcilicet ærarius, à quo emo Corinthus vocatur; quid eſt autem Corinthium, niſi quis Corinthum habeat? Et,* ne

a *Encolpius.* b *Trimalchio.*
c *Encolpius.* d *Trimalchio.*

ne me putetis neſapium eſſe, valde beneſcio, unde primum Corinthia nata ſint. Cum Ilium captum eſt, Annibal homo vafer, & magnus ſcelero omnes ſtatuas æneas, & aureas, & argenteas in unum rogum congeſſit, & eas incendit; facta ſunt in unum æra miſcellanea. Ita ex hac maſſa fabri ſuſtulerunt, & fecerunt catilla, & paropſides, ſtatuncula. Sic Corinthia nata ſunt ex omnibus in unum, nec hoc, nec illud. Ignoſcetis mihi qui dixero: ego malo mihi vitrea. certe nolunt. Quod ſi non frangerentur, mallem mihi quam aurum; nunc autem vilia ſunt. a Faber fuit, qui vitrea vaſa fecit tenacitatis tantæ, ut non magis, quam aurea vel argentea, frangerentur. Quum ergo phialam hujusmodi de vitro puriſſimo, & ſolo, ut putabat, dignam Cæſare fabricaſſet, cum munere ſuo, Cap. 37.

G Cæſa-

a Hiſtoria Fabri vitri ductilis ex Ioanne Sarisberienſe, à Iano Douſa Satyrico dudum edito inſerta.

Cæſarem adiens admiſſus eſt. Laudata eſt ſpecies muneris, commendata manus artificis, accepta devotio donantis. Faber, ut admirationem intuentium verteret in ſtuporem, & ſibi plenius gratiam conciliaret Imperatoris, petitam de manu Cæſaris phialam recepit, eamque validius projecit in pavimentum tanto impetu, ut nec ſolidiſſima & conſtantiſſima æris materia maneret inlæſa. Cæſar autem ad hæc non magis ſtupuit, quam expavit. At ille de terra ſuſtulit phialam; quæ quidem non fracta erat, ſed conliſa, ac ſi æris ſubſtantia vitri ſpeciem induiſſet. Deinde martiolum de ſinu proferens, vitrum correxit aptiſſime, & tamquam conliſum vas æneum crebris ictibus reparavit. Quo facto ſe cœlum Jovis tenere arbitratus eſt, eo quod familiaritatem Cæſaris & admirationem omnium ſe promeruiſſe, credebat. Sed ſecus accidit, Quæ-

ſivit

ſivit enim Cæſar, an alius ſciret hanc condituram vitrorum? Quod quum negaret, eum decollari præcepit Imperator, dicens: quia ſi hoc artificium innoteſceret, aurum & argentum vileſcerent quaſi lutum. *a Fuit tamen faber qui fecit phialam vitream, quæ non frangebatur. Admiſſus ergo Cæſarem eſt cum ſuo munere. deinde fecit reporrigere Cæſarem, & illam in pavimentum projecit. Cæſar non pote validius, quam expaverit; at ille ſuſtulit phialam de terra: conliſa erat, tamquam vaſum æneum. Deinde martulum de ſinu protulit, & phialam otio belle correxit; hoc facto putabat ſe cœlum Iovis tenere. Utique, poſtquam illi dixit: Numquid alius ſcit hanc condituram vitreorum? Vide modo. Poſtquam negavit, juſſit illum Cæſar decollari; quia enim*

a Eadem hiſtoria de Fabro, prout legitur in Fragmento hoc Traguri enſi, Patavii A. 1664. primum in lucem edito.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

ſi ſcitum eſſet, aurum pro luto haberemus. In argento plane ſtudioſus ſum. Habeo ſcyphos urnales plus minus, quemadmodum Caſſandra occidit filios ſuos, & pueri mortui jacent ſic, uti vere putes. Habeo capidem, quam reliquit patronus meus, ubi Dædalus Nioben in equum Trojanum includit. Nam Hermerotes ſigna eſſent veritatis in poculis. Habeo omnia ponderoſa; meum enim intelligere nulla pecunia vendo. a *Hæc dum refert, puer calicem projecit; ad quem reſpiciens Trimalchio:* b *Cito, inquit, te ipſum cæde, quia nugax es.* c *ſtatim puer demiſſo labro orare. At ille,* d *Quid me, inquit, rogas? tamquam ego tibi moleſtus ſim: ſuadeo à te impetres, ne ſis nugax.* e *Tandem ergo exoratus à nobis miſſionem dedit puero. Ille dimiſſus*

a *Encolpius.* b *Trimalchio.*
c *Encolpius.* d *Trimalchio.*
e *Encolpius.*

emiſſus circa menſam percucurrit, & , *Aquam foras, vinum intro* clamavit. Excipimus urbanitatem jocantis, & ante omnes Agamemnon, qui ſciebat, quibus meritis revocaretur ad cœnam. Cæterum laudatus Trimalchio, hilarius bibit. Etiam ebrio proximus, a nemo, inquit, veſtrum rogat Fortunatam meam, ut ſaltet? credite mihi, cordacem nemo melius ducit. b Atque ipſe erectis ſupra frontem manibus Syrum hiſtrionem exhibebat, concinente tota familia: c Ma Dia, perite! ma Dia. d & prodiſſet in medium, niſi Fortunata ad aurem acceſſiſſet: & , credo, dixerit non decere gravitatem ejus tam humiles ineptias. Nihil autem tam inæquale erat: nam modo Fortunatam ſuam reverebatur, modo ad naturam. Et plane interpellavit ſaltationis

a Trimalchio. b. Encolpius. c Familia. d Encolpius.

libidinem actuarius, qui tamquam Urbis acta recitavit. a *VII Kal. Sextilis in prædio Cumano, quod eſt Trimalchionis, nati ſunt pueri XXX, puellæ XL: ſublata in horreum, ex area tritici millia modium quingenta: boves domiti quingenti. Eodem die Mithridates ſervus in crucem actus eſt, quia Gai noſtri genio maledixerat. Eodem die in arcam relatum eſt, quod collocari non potuit, ſeſtertium centies Eodem die incendium factum eſt in hortis Pompejanis, ortum ex ædibus nocte villici.* b *Quid? inquit Trimalchio: Quando mihi Pompejani horti empti ſunt? Anno priore, inquit actuarius, & ideo in rationem nondum venerunt. Excanduit Trimalchio: & Quicumque, inquit, mihi fundi empti fuerint niſi intra ſextum menſem ſciero, in rationes meas inferri veto.*

a *Actuarius.* b *Trimalchio.*

to. a Iam etiam edicta Aedilium recitabantur: & ſaltuariorum teſtamenta, quibus Trimalchio cum elogio exheredabatur: jam nomina villicorum: & repudiata à circumitore liberta, in balneatoris contubernio deprehenſa: atrienſis Bajas relegatus: jam reus factus diſpenſator: & judicium inter cubicularios actum. Petauriſtarii autem tandem venerunt: baro inſulſiſſimus cum ſcalis conſtitit, puerumque juſſit per gradus, & in ſumma parte odaria ſaltare; circulos deinde ardentes tranſire, & dentibus amphoram ſuſtinere. Mirabatur hæc ſolus Trimalchio, dicebatque ingratum artificium eſſe. Cæterum duo eſſe in rebus humanis, quæ libentiſſime ſpectaret, petauriſtarios, & coturnices: reliqua animalia & oramata tricas meras eſſe. b Nam & comœdos, inquit, emeram, & malui illos Atellanam

a Encolpius, b Trimalchio.

facere, & choraulem meum juſſi Latine cantare. a *Cum maxime hæc dicente Gajo * puer Trimalchionis delapſus eſt. Conclamavit familia, nec minus convivæ, non propter hominem tam putidum, cujus etiam cervices fractas libenter vidiſſent, ſed propter malum exitum cœnæ, ne neceſſe haberent alienum mortuum plorare. Ipſe Trimalchio cum graviter ingemuiſſet, ſuperque brachium tamquam læſum incubuiſſet, concurrere medici, & inter primos Fortunata crinibus paſſis, cum ſcypho, miſeramque ſe, atque infelicem proclamavit. Nam puer quidem, qui ceciderat circumibat jam dudum pedes noſtros, & miſſionem rogabat. Peſſime mihi erat, ne his precibus periculo aliquid cataſtrophæ quæreretur. Nec enim adhuc exciderat cocus ille, qui oblitus fuerat porcum exenterare. Itaque totum cir-*

---

a Enco lpius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

circumſpicere triclinium cœpi, ne per parietem automaton aliquod exiret; utique poſtquam ſervus verberari cœpit, qui brachium domini contuſum alba potius, quam conchyliata involverat lana. Nec longe aberravit ſuſpicio mea, in vicem enim cœnæ venit decretum Trimalchionis, quo puerum juſſit liberum eſſe, ne quis poſſet dicere, tantum virum eſſe à ſervo læſum. Comprobamus *nos* factum, & Cap. 38.
quam in præcipiti res humanæ eſſent vario ſermone garrimus. a *Ita, inquit Trimalchio, non oportet hunc caſum ſine inſcriptione tranſire;* b *ſtatimque codicillos popoſcit, & non diu cogitatione diſtorta hæc recitavit:*

c *Quod non exſpectes ex transverſo fit,*
Et ſuper nos fortuna negotia curat.

---

a *Trimalchio.* b *Encolpius.*
c *Trimalchio.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Quare da nobis vina falerna puer.

a *Ab hoc epigrammate* cœpit poëtarum eſſe mentio. diuque ſumma carminis penes Mopſum Thracem memorata eſt; donec Trimalchio: b Rogo, inquit, magiſter, quid putas inter Ciceronem, & Publium intereſſe? Ego alterum puto diſertiorem fuiſſe, alterum honeſtiorem. Quid enim his melius dici poteſt?

c *Luxuriæ rictu Martis marcent mœnia.*
Tuo palato clauſus pavo paſcitur,
Plumato amictus aureo Babylonico:
Gallina tibi Numidica, tibi gallus ſpado,

Cico-

Gallus ſpado] Capus.

Pie-

a *Encolpius* b *Trimalchio.*
c *Verſus ex Publio Syro mimographo.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Ciconia etiam grata, peregrina,
hoſpita,
Pietaticultrix, gracilipes, cro-
taliſtria,
Avis exſul hiemis, titulus tepi-
di temporis,
Nequitiæ nidum in cacabo fecit
meo.
Quo margarita cara tibi bacca
Indica?
An ut matrona ornata phaleris
pelagiis

Tol-

Pietaticultrix ciconia] Cultrix pietatis, unde vulgatum eſt ἀντιπελαργᾶν de ingenio & pietate ciconiæ erga parentes.

Crotaliſtria] A crotalis, quorum ſtrepitum imitatur.

Nequitiæ] Hoc loco, luxuria in victu, alias in Venere.

Margarita] Circa margaritas ardebat inſana mulierum ſuperbia.

Tribacca margarita Indica.] Quæ tribus baccis ſeu unionibus conſtant.

Faleræ pelagiæ.] Ornamenta marina.

Cera-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Tollat pedes indomita in ſtrato
extraneo?
Smaragdum ad quam rem, viridem, pretioſum vitrum?
Quo Carchedonios optas ignes
lapideos,
Niſi ut ſcintillent? probitas eſt
carbunculos.
Æquum eſt induere nuptam
ventum textilem,
Palam proſtare nudam in nebula linea.

Quod autem, inquit, putamus ſecundum literas difficillimum eſſe artificium? Ego puto medicum, & nummularium. medicus, qui ſcit quid

Carchedonii ignes lapidei.] Flagrantia & igniti fulgores gemmarum.

Ventus textilis.] Veſtis tenuiſſima æquans propemodum ſubtilitate ventum.

Nebula linea.] Tenue amiculum lineum, quod nec panni celebritatem, nec telæ denſitatem, ſed nebulæ tenuitatem æmulatur pellucidam.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

quid homunciones intra præcordia ſua habeant, & quando febris veniat. Etiamſi illos odi peſſime, qui mihi jubent ſæpe anatinam parari. nummularius, qui per argentum æs videt. Nam mutæ beſtiæ laborioſiſſimæ boves, & oves: boves, quorum beneficio panem manducamus: oves, quia lana illæ nos glorioſos faciunt. Et facinus indignum! aliquis ovillam eſt, & tunicam habet. Apes *enim ego divinas beſtias puto, quæ mel vomunt, etiamſi dicuntur illud à Iove adferre;* ideo *autem* pungunt, quia ubicumque dulce eſt, ibi & acidum invenies. *a Iam etiam philoſophos de negotio dejiciebat, cum pittacia in ſcypho circumferri cœperunt. Puerque ſuper hoc poſitus officium apophoreta recitavit: Argentum ſceleratum: adlata eſt perna, ſupra quam acetabula erant poſita, cervical, offla, colaris. Adlata eſt ſeriſapia, &* con-

a Encolpius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

contumelia ærophagiæ, ſimul datæ ſunt & cenchrides cum malo, porri, & perſica, flagellum, & cultrum. accepit paſſeres, & muſcarium, uvam paſſam, & mel Atticum, cœnatoria. & forenſia, offlam, & tabulas: accepit canalem, & pedale: lepus, & ſolea eſt adlata: muranam, & litoralem murem cum rana adligatum; faſcemque betæ, diu riſimus: ſexcenta hujusmodi fuerunt, quæ jam ciderunt memoria mea. Cæterum Aſcyltos intemperantis licentiæ, cum omnia ſublatis manibus eluderet, & uſque ad lacrymas rideret, unus ex conlibertis Trimalchionis excanduit, is ipſe, qui ſupra me diſcumbebat: &, a Quid rides, inquit, berbex? an tibi non placent lautitiæ domini mei? tu enim beatior es, & convivare melius ſoles. Ita tutelam hujus loci habeam propitiam, ut ego, ſi ſecun-

a Colibertus.

cundum illum diſcumberem, jam illi alapam dum duxiſſem. Bellum pomum, qui rideat alios. larifuga neſcio quis nocturnus, qui non valet lotium ſuum. ad ſummam, ſi circumminxero illum, neſciet qua fugiat. Non me-Hercule ſoleo cito fervere; ſed in molli carne vermes naſcuntur. Ridet. quid habet, quod rideat? Numquid pater fœtum emit? Lamia, eques Romanus es. & ego Regis filius. Quare ergo ſerviviſti? quia ipſe me dedi in ſervitutem; & malui civis Romanus eſſe, quam tributarius: & nunc ſpero me ſic vivere, ut nemini jocus ſim. Homo inter homines ſuos capite aperto ambulo: aſſem ærarium nemini debeo. conſtitutum habui nunquam: nemo mihi in foro dixit. Redde quod debes. Glebulas emi; lamellulas paravi: viginti ventres paſco, & canem: contubernalem meam redemi, ne quis in illa manus tergeret: mille denarios pro capite ſolvi; Sevir gra-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

tu factus ſum: ſpero ſic moriar, ut mortuus non erubeſcam. tu autem tam laborioſus es, ut poſt te non reſpicias? in alio pediculum vides, in te ricinum non vides? tibi ſoli ridiculi videmur? Ecce magiſter tuus, homo major natu; placemus illi: tu lacticuloſus, nec mu nec ma argutas? vaſus fictilis, imo lorus in aqua, lentior non melior. tu beatior es? bis prande, bis cœna. Ego fidem meam malo, quam theſauros. ad ſummam; quiſquam me bis popoſcit? Annis quadraginta ſervivi, nemo tamen ſcit, utrum ſervus eſſem, an liber; & puer capillatus in hanc coloniam veni: adhuc Baſilica non erat facta. Dedi tamen operam, ut domino ſatisfacerem, homini maliſto, & dignitoſo, cujus pluris erat unguis, quam tu totus es: & habebam in domo, qui mihi pedem opponerent hac, illac, tamen (genio illius gratias) enatavi. Hæc eſt vera: athletam in ingenuum na-

ſci

ſci tam facile eſt, quam accede iſtoc. Quid nunc ſtupes, tanquam hircus mercurialia?

a Poſt hoc dictum Giton, qui ad pedes ſtabat, riſum jam diu compreſſum etiam indecenter effudit; quod cum animadvertiſſet adverſarius Aſcylti, flexit convitium in puerum: & b Tu autem, inquit, etiam tu rides cæpa cirrata! O Saturnalia! Rogo, menſis December eſt? Quando viceſimam numeraſti? Quid faciat crucis offla? corvorum cibaria. Curabo jam tibi Iovis iratus ſit, & iſti, qui tibi non imperat. Ita ſatur pane fiam, ut ego iſtud conliberto meo dono; alioquin jam tibi depræſentiarum reddidiſſem. Bene nos non habemus, aut iſti Getæ, qui tibi non imperant. plane; qualis dominus talis & ſervus. Vix me teneo; & ſum natura caldus: ciceræ jus cum cepi matrem meam du-

H pon-

a Encolpius. b Conlibertus.

pondii non facio. Recte; videbo te in publicum: mus, imo terra tuber. Nec ſurſum nec deorſum creſcam, niſi dominum tuum in rutæ folium conjecero: nec tibi parſero, licet me Hercules Iovem Olympium clames: curabo, longe tibi ſit comula iſta betalis, & dominus dupondiarius. Recte venires ſub dentem; aut ego non me novi, aut non deridebis licet barbam auream habeas. Sagana tibi irata ſit curabo, & qui te primus condocefecit: non didici geometricas, criticas, & alogus nænias, ſed lapidarias ſcio, partes centum dico, ad æs, ad pondus, ad nummum. ad ſummam: ſi quid vis, ego & tu, ſponſiunculam ecce defero, Lamia. Iam ſcis patrem tuum mercedes perdidiſſe; quamvis & Rhetoricam ſcio. Ecce quidem nobis longe nemo: late venio. Solve me, dicam tibi, qui de nobis currit, & de loco non movetur: qui de nobis creſcit, & minor fit. Curris, ſtupes,

s, ſatagis, tamquam mus in atella. Ergo aut tace, aut me- rem noli moleſtare, qui te na- m non putat; niſi ſi me judicas ulos buxeos curare, quos amicæ æ involaſti. Occuponem propi- um! eamus in forum, & pecu- as mutuemur. jam ſcies hoc fer- m fidem habere. Vah! bella res volpis uda. ita lucrum faciam, ita bene moriar, aut populus per itum meum juret, niſi te togæ bique perverſa fuero perſecutus. ella res & iſte, qui te hæc docet, uſtum non magiſter. didicimus; cebat enim magiſter, ſunt veſtra: alve, recta domum, cave cir- mſpicias, cave majorem maledi- as, aut numeres mapalia. Nemo upondium evadit. Ego, quod me c vides, propter artificium meum Diis gratias ago. a Cœperat Aſcyl- os reſpondere convitio, ſed Tri- malchio delectatus conliberti ele-

H 2 quen-

a Encolpius.

quentia: a *Agite, inquit, ſcordalias de medio; ſuaviter ſit potius, & tu Hermeros parce adoleſcentulo: ſanguen illi fervet, tu melior eſto.* Semper in hac re qui vincitur, vincit. *Et tu, cum eſſes capo, coco, coco. atque cor non habeas. Simus ergo, quod melius eſt, apprime hilares, & Homeriſtas ſperemus.* b *Intravit factio ſtatim, haſtiſque ſcuta concrepuit: ipſe Trimalchio in pulvino conſedit, & cum Homeriſtæ Græcis verſibus colloquerentur, ut inſolenter ſolent, ille canora voce Latine legebat librum. Mox ſilentio facto:* c *Scitis, inquit, quam fabulam agant? Diomedes, & Ganymedes duo fratres fuerunt: horum ſoror erat Helena. Agamemnon illam rapuit, & Dianæ cervam ſubjecit. Ita nunc Homerus dicit, quemadmodum inter ſe pugnent Trojani, & Parentini.*

Vicit

a *Trimalchio.* b *Encolpius.*
c *Trimalchio.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Vicit ſcilicet, & Iphigeniam filiam ſuam Achilli dedit uxorem; ob eam rem Aiax inſanit, & ſtatim argumentum explicabit. a *Hæc ut dixit Trimalchio, clamorem Homeriſtæ ſuſtulerunt, interque familiam diſcurrentem vitulus in lance decumana elixus adlatus eſt, & quidem galeatus. Secutus eſt Ajax, ſtrictoque gladio, tamquam inſaniret, concidit, ac modo verſa, modo ſupina, geſticulatus mucrone fruſta collegit, mirantibuſque vitulum partitus eſt. Nec diu mirarà licuit tam elegantes ſtrophas. Nam repente lacunaria ſonare cœperunt, totumque triclinium intremuit. Conſternatus ego exſurrexi, & timui ne per tectum petauriſtarius aliquis deſcenderet: nec minus reliqui convivæ mirantes erexere vultus, exſpectantes quid novi de cœlo nuntiaretur. Ecce autem diductis lacunaribus ſubito circulus ingens,*

a Encolpius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

gens, de cupa videlicet grand
excuſſus demittitur, cujus per to
tum orbem coronæ aureæ, cum ala
baſtris unguenti pendebant. Dum
hæc apophoreta jubemur ſumere
reſpiciens ad menſam, jam illi
repoſitorium cum placentis aliqu
erat poſitum, quod medium Pri
pus à piſtore factus tenebat, gr
mioque ſatis amplo omnis gener
poma, & uvas ſuſtinebat, mo
vulgato. Avidius ad pompam ma
nus porreximus, & repente nov
ludorum remiſſio hilaritatem h
refecit. Omnes enim placenta
omniaque poma etiam minima v
xatione contacta, cœperunt effu
dere crocum, & uſque ad nos m
leſtus humor accedere. Rati er
ſacrum eſſe ferculum tam religi
ſo apparatu perfuſum conſurrex
mus altius, & Auguſto patri p
triæ Feliciter diximus: quibuſda
tamen, etiam poſt hanc venerat
nem, poma rapientibus, & ip
mappas implevimus. Ego præcip

qui nullo ſatis amplo munere putabam me onerare Gitonis ſinum. Inter hæc tres pueri candidas ſuccincti tunicas intraverunt: quorum duo Lares bullatos ſuper menſam poſuerunt: unus pateram vini circumferens, Dii propitii, clamabat. Ajebat autem unum Cerdonem, alterum Felicionem, tertium Lucronem vocari. Nos etiam veram imaginem ipſius Trimalchionis, cum jam omnes baſiarent, erubuimus præterire.

Poſtquam ergo omnes bonam mentem, bonamque valetudinem ſibi optarunt, Trimalchio ad Nicerotem reſpexit: & a Solebas, inquit, ſuavis eſſe in convictu; neſcio quid nunc taces, nec mutis. Oro te, ſic felicem me videas, narra illud, quod tibi uſu venit. b Niceros delectatus affabilitate amici: c Omne me, inquit, lu-

a Trimalchio. b Encolpius.
c Niceros.

crum tranſeat, niſi jam dudum gaudimonio diſſilio, quod te talem video. Itaque hilaria mera ſint, etſi timeo iſtos ſcholaſticos, ne rideant. Viderit. Narrabo tamen, quid enim mihi aufert, qui ridet? Satius eſt rideri, quam derideri.

a Hac ubi dicta dedit ———

talem fabulam exorſus eſt. b Cum adhuc ſervirem, habitabamus in vico anguſto (nunc Gavillæ domus eſt) ibi quomodo Dii volunt, amare cœpi uxorem Terentii coponis: noveratis Meliſſam Tarentinam, pulcherrimum baſiballum. Sed ego non me-Hercules corporaliter, aut propter res venerias curavi; ſed magis, quod bene morata fuit. Si quid ab illa petii, nunquam mihi negatum fuit: aſſem, ſemiſſem, habui, in illius ſinum demandavi; nec unquam fefellit uſum. Hujus contubernalis, ad villam ſupremum diem

a Encolpius. b Niceros.

diem obiit. Itaque per ſcutum, per ocream ego agitavi quemadmodum ad illam pervenirem: in anguſtiis autem amici adparent. Forte Dominus Capuam exierat ad ſcruta ſcite expedienda. Nactus ego occaſionem, perſuadeo hoſpitem noſtrum, ut mecum ad quintum milliarium veniat: erat autem miles fortis, tamquam Orcus. Apocalemus nos circa gallicinia, (lunâ lucebat tamquam meridie) venimus inter monimenta. Homo meus cœpit ad ſtellas facere, ſed ego cantabundus; & ſtellas numero. deinde ut reſpexi ad comitem, ille exſuit ſe, omnia veſtimenta ſecundum viam poſuit. Mihi in animo, in naſo eſſe: ſtabam tamquam mortuus. at ille circumminxit veſtimenta ſua, & ſubito lupus factus eſt. Nolite me jocari putare; ut mentiar, nullius patrimonium tanti facio; ſed, quod cœperam dicere, poſtquam lupus factus eſt, ululare cœpit, & in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

ſilvas fugit. Ego primitus neſciebam ubi eſſem: deinde acceſſi, ut veſtimenta ejus tollerem, illa autem lapidea facta ſunt. Qui mori timore, niſi ego? Gladium tamen ſtrinxi, & matavita tau umbras cæcidi, donec ad villam amicæ meæ pervenirem. Ibi januam intravi; pene animam ebullivi: ſudor mihi per bifurcum colabat: oculi mortui: vix unquam refectus ſum. Meliſſa mea mirari cœpit, quod tam ſero ambularem: &, Si ante, inquit, veniſſes, ſaltem nobis adjutaſſes; lupus enim villam intravit, & omnia pecora: tamquam lanius ſanguinem illis miſit. nec tamen deriſit, etiamſi fugit; ſervus enim noſter lancea collum ejus trajecit. Hæc ut audivi, operire oculos amplius non potui, ſed luce clara huc noſtri domum fugi, tamquam copo compilatus: & poſtquam veni in illum locum, in quo lapidea veſtimenta erant facta, nihil inveni,

ni-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

niſi ſanguinem. Ut vero domum veni, jacebat miles meus in lecto, tamquam bovis, & collum illius medicus curabat. Intellexi illum verſipellem eſſe, nec poſtea cum illo panem guſtare potui; non ſi me occidiſſes. Viderint, qui hoc de aliter in opinione ſunt; ego ſi mentior, Genios veſtros iratos habeam.

a Attonitis admiratione univerſis: b Salvo, inquit, tuo ſermone, Trimalchio, ſiqua fides eſt, ut mihi pili inhorruerunt; quia ſcio Nicerotem nihil nugarum narrare. imo certus eſt, & minime linguoſus; nam & ipſe vobis rem horribilem narrabo. Aſinus in tegulis: Cum adhuc capillatus eſſem, (nam à puero vitam chiam geſſi) ipſus noſtri delicatus deceſſit, me-Hercules margaritum, eccritus, & omnium numerûm. Cum ergo illum mater miſella plangeret, & nos

a Encolpius. b Trimalchio.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

noſtum plures in triſtimonia eſſemus, ſubito ſtriges cœperunt, putares canem leporem perſequi. Habebamus tunc hominem Cappadocem, longũm, valde audaculum, & qui valebat Iovem iratum tollere. Hic audacter ſtricto gladio extra oſtium percucurrit involuta manu ſiniſtra curioſe & mulierem, tamquam hoc loco, (ſalvum ſit quod tango) mediam trajecit. Audimus gemitum; at plane (non mentiar) ipſas non vidimus: baro autem noſter intro verſus ſe projecit in lectum, & corpus totum lividum habebat, quaſi flagellis cæſus, quia ſcilicet illum tetigerat mala manus. Nos cluſo oſtio redimus iterum ad officium; ſed dum mater amplexat corpus filii ſui, tangit, & videt manuciolum de ſtramentis factum: non cor habebat: non inteſtina: non quicquam: ſcilicet jam ſtriges puerum involaverant, & ſuppoſuerant ſtramentitium vacuum. Rogo vos, opor-

tet

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

ter credatis, ſunt mulieres plus ſciæ, ſunt nocturnæ, & quod ſurſum eſt deorſum faciunt. Cæterum baro ille longus, poſt hoc factum, nunquam coloris ſui fuit; imo poſt paucos dies phreneticus periit. a Miramur nos, & pariter credimus; oſculatique menſam rogamus nocturnas, ut ſuis ſe teneant, dum redimus à cœna. Et ſane jam lucernæ mihi plures videbantur ardere, totumque triclinium eſſe mutatum, cum Trimalchio: b Tibi dico, inquit, Plocrime nihil narras? nihil nos delectaris? & ſolebas ſuavis eſſe, canturire, belle deverbia adicere, melica. Heu, heu, abiſtis dulcis caricæ. c Iam, inquit ille, quadrigæ meæ decucurrerunt, ex quo podagricus factus ſum, alioquin cum eſſem adoleſcentulus cantando pene phthiſicus factus ſum. quid ſaltare? quid deverbia? quid

a Encolpius. b Trimalchio. c Plocrimus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

quid tonſtrinam? quem parem habui, niſi unum Apelletem? a *oppoſitaque ad os manu neſcio quid tetrum exſibilavit, quod poſtea Græcum eſſe adfirmabat: nec non Trimalchio ipſe, cum tubicines eſſet imitatus, ad delicias ſuas reſpexit, quem Crœſum adpellabat. Puer autem lippus, ſordidiſſimis dentibus catellam nigram, atque indecenter pinguem praſina involvebat faſcia, panemque ſemiſſem ponebat ſupra torum, atque hoc, nauſea recuſantem ſaginabat; quo admonitus officio Trimalchio Scylacem juſſit adduci, præſidium domus, familiaque. Nec mora, ingentis formæ adductus eſt canis catena vinctus, admonitusque oſtiarii calce ut cubaret, ante menſam ſe poſuit. Tum Trimalchio jactans candidum panem: Nemo, inquit, in domo mea me plus amat. Indignatus puer, quod Scylacem tam*

a *Encolpius.*

tam effuſe laudaret, catellam in terra depoſuit: hortatuſque ut ad rixam properaret: Scylax, canino ſcilicet uſus ingenio teterrimo latratu triclinium implevit, Margaritamque Crœſi pene laceravit. Nec intra rixam tumultus conſtitit, ſed candelabrum etiam ſupra menſam everſum, & vaſa omnia cryſtallina comminuit, & oleo ferventi aliquot convivas reſperſit. Trimalchio, ne videretur jactura motus, baſiavit puerum, ac juſſit ſupra dorſum adſcendere ſuum. Non moratus ille, uſus equo, manuque plena ſcapulas ejus ſubinde verberavit, & inter riſum proclamavit: bucca, quot ſunt hic? Repreſſus ergo aliquamdiu Trimalchio camellam grandem juſſit miſceri, potiones dividi omnibus ſervis, qui ad pedes ſedebant, adjecta exceptione: a Si quis, inquit, noluerit accipere, caput illi perfunde.

a *Trimalchio.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

funde. interdiu ſevera, nunc hilaria.

a Hanc humanitatem inſecutæ ſunt matteæ, quarum etiam recordatio me, ſi qua eſt dicenti fides, offendit. Singulæ enim gallinæ altiles pro turdis circumlatæ ſunt, & ova anſerina pileata, quæ ut comeſſemus ambitioſiſſime à nobis Trimalchio petiit, dicens exoſſatas eſſe gallinas. Inter hæc triclinii valvas lictor percuſſit, amictusque veſte alba, cum ingenti frequentia comiſſator intravit. Ego majeſtate conterritus Prætorem putabam veniſſe. Itaque tentavi aſſurgere, & nudos pedes in terram deferre. Riſit hanc trepidationem Agamemnon, b & Contine te, inquit, homo ſtultiſſime. Habinnas Sevir eſt idemque lapidarius; qui videretur monumenta optime facere.

Re-

---

a Encolpius. b Agamemnon.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

a Recreatus hoc ſermone repoſui cubitum, Habinnamque intrantem cum admiratione ingenti ſpectabam. Ille autem jam ebrius uxoris ſuæ humeris impoſuerat manus, oneratuſque aliquot coronis, & unguento per frontem in oculos fluente, Prætorio loco ſe poſuit, continuoque vinum, & caldam popoſcit. Delectatus hac Trimalchio hilaritate, & ipſe capaciorem popoſcit ſcyphum, quæſivitque quomodo acceptus eſſet? b Omnia inquit, habuimus, præter te, oculi enim mei hic erant: & me-Hercules bene fuit. Sciſſa ſacrum novendiale ſervo ſuo miſello faciebat, quem mortuum manumiſerat: & puto cum viceſimariis magnam mantiſſam habet. quinquaginta enim millibus, exiſtimant mortuum. Sed tamen ſuaviter fuit, etiamſi coacti ſumus dimidias potiones ſuper oſſicula ejus effundere.

 a Ta-

---

a Encolpius, b Habinnas.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

a Tamen, inquit, Trimalchio, quid habuiſtis in cœna? b Dicam, inquit, ſi potero: non tam bonæ memoriæ ſum: ut frequenter nomen meum obliviſcar. Habuimus tamen in primo ferculo porcum coronatum, & circa lucanicam, & gigeria optime facta, & certe betam, & panem autopyrum de ſuo ſibi, quem ego malo, quam candidum, & vires facit, & cum mea re cauſſa facio non ploro. Sequens ferculum fuit ſcriblita frigida, & ſupra mel caldum infuſum excellens & Hiſpanum. Itaque de ſcriblita quidem non minimum edi. De melle melius. Quæ tetigi circa, cicer, & lupinum, Calvæ arbitratu, & mala ſingula; ego tamen duo ſuſtuli, & ecce in mappa adligata habeo: nam ſi aliquid muneris meo vernulæ non tulero, habebo convitium. Bene me admonet domina mea: inproſpectum

a Encolpius. b Habinnas.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

ctum habuimus urſinæ fruſtum, de quo cum imprudens Scintilla guſtaſſet, pene inteſtina ſua vomuit. Ego contra plus libram comedi, nam ipſum aprum ſapiebat. Et ſi, inquam, urſus homuncionem comeſt, quanto magis homuncio debet urſum comeſſe? In ſumma: habuimus caſeum mollem, & ſapam, & cochleas ſingulas, & cordæ fruſta, & epatia in catillis, & ova pileata, & rapam, & ſinapi, & catillum congiarium, pax Palamedes! & in alveo circumlata ſunt oxygonia, unde quidam etiam improbiter nos pugno ſuſtulerunt: nam pernæ miſſionem dedimus. Sed narra mihi Gai, rogo, Fortunata quare non recumbit? a Quomodo noſti, inquit, illam Trimalchio, niſi argentum compoſuerit, niſi reliquias pueris diviſerit, aquam in os ſuum non conjiciet. Atqui, reſpondit Habinnas,

a Encolpius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

nas, niſi illa diſcumbit, ego me apocalo: & cœperat ſurgere, niſi ſigno dato Fortunata quater amplius à tota familia eſſet vocata. Venit ergo galbino ſuccincta cingillo, ita ut infra ceraſina adpareret tunica, periſcelides torta, phæcaſiaque inaurata. Tunc ſudario manus tergens, quod in collo habebat, adplicat ſe illi toro, in quo Scintilla Habinnæ diſcumbebat uxor, oſculataque plaudentem, Eſt te, inquit, videre? Eo deinde perventum eſt, ut Fortunata armillas ſuas craſſiſſimis detraheret lacertis, Scintillæque miranti oſtenderet. Ultimo etiam periſcelides reſolvit, & reticulum aureum, quem ex obruſſo eſſe dicebat. Notavit hæc Trimalchio, juſſitque adferri omnia: &, a Videtis, inquit, mulieris compedes? Sic nos baceli deſpoliamur. Sex pondo, & ſelibram debet habere,

a *Trimalchio.*

here, & ipſe nihilo minus habeo
decem pondo armillam, ex milleſimis Mercurii factam. a Ultimo
etiam, ne mentiri videretur, ſtateram juſſit adferri, & circulatum adprobari pondus. Nec melior
Scintilla, quæ de cervice ſua capſellam detraxit aureolam, quam
Felicionem adpellabat. inde duo
crotalia protulit, & Fortunatæ
invicem conſideranda dedit: &,
Domini, inquit, mei beneficio
nemo habet meliora. b Quid? inquit Habinnas, excatarrizaſti me,
ut tibi emerem fabam vitream.
Plane, ſi filiam haberem, auriculas illi præciderem. Mulieres ſi
non eſſent, omnia pro luto haberemus. nunc hoc eſt caldum mejere,
& frigidum potare. c Interim
mulieres ſauciæ inter ſe riſerunt,
ebriæque junxerunt oſcula: dum
altera diligentiam matrisfamiliæ

a Encolpius. b Habinnas.
c Encolpius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

jactat: altera delicias, & indulgentiam viri. dumque ſic cohærent, Habinnas furtim conſurrexit, pedeſque Fortunatæ correctos ſuper lectum immiſit. Au, au! illa proclamavit, aberrante tunica ſuper genua compoſita. Ergo in gremio Scintillæ indecens imam rubore faciem ſudario abſcondit. Interpoſito deinde ſpatio, cum ſecundas menſas Trimalchio juſſiſſet adferri, ſuſtulerunt ſervi omnes menſas & alias attulerunt, ſcrobemque croco, & minio tinctam ſparſerunt, &, quod nunquam ante videram, ex lapide ſpeculari pulverem tritum. Statim Trimalchio: a Poteram, inquit, hoc ferculo eſſe contentus, ſecundas enim habetis menſas; ſi quid belli habes, adfer. b Interim puer Alexandrinus, qui caldam miniſtrabat luſcinias cœpit imitari, clamante Trimalchione ſubinde: Muta.

a *Trimalchio.* b *Encolpius.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

ra. Ecce alius ludus: Servus, qui ad pedes Habinnæ ſedebat, juſſus, credo, à domino ſuo proclamavit ſubito, canora voce:

a Interea medium Æneas jam claſſe tenebat.

b Nullus ſonus umquam acidior percuſſit aures meas. nam, præter errantis barbariem, aut abjectum, aut diminutum clamorem, miſcebat Atellanicos verſus; ut tunc primum me etiam Virgilius offenderit. Laſſus tamen cum aliquando deſiſſet, adjecit Habinnas: c Et numquid didicit? Sed d ego: ad circulatores eum mittendum audiebatur. Itaque parem non habet, ſive muliones volet, ſive circulatores imitari. deſperatus* valde ingenioſus eſt. e idem ſutor eſt, idem cocus, idem piſtor, omnis Muſæ mancipium. Duo tamen vitia

 habet,

a Servus. b Encolpius.
c Habinnas. d Encolpius.
e Habinnas.

habet, quæ ſi non haberet, eſſet omnium numerorum: recutitus eſt, & ſtertit; nam quod ſtrabo eſt, non curo. ſicut Venus ſpectat, ideo nihil tacet: vix oculo mortuo unquam illum emit trecentis denariis. Interpellavit loquentem Scintilla, &: a plane, inquit, non omnia artificia ſervi nequam narras. agaga eſt; at curabo ſtigma habeat. Riſit Trimalchio, b & adcognoſco, inquit, Cappadocem: nihil ſibi defraudat: & me-Hercules laudo illum. hoc enim nemo parentat: tu autem Scintilla noli zelotypa eſſe. Crede mihi, & vos novimus. Sic me ſalvum habeatis, ut ego ſic ſolebam ipſum Ammeam debatuere, ut etiam, dominus ſuſpicaretur, & ideo me in villicationem relegavit. Sed tace lingua, dabo panem. c Tamquam laudatus eſſet nequiſſimus ſervus

a Scintilla. b Trimalchio.
c Encolpius.

ſervus lucernam de ſinu fictilem protulit, & amplius ſemihora tubicines imitatus eſt, ſuccinente Habinna, & inferius labrum manu deprimente. Ultimo, etiam in medium proceſſit, & modo arundinibus quaſſis choraulas imitatus eſt, modo lacernatus cum flagello mulionum fata egit; donec vocatum ad ſe Habinnas baſiavit, potionemque illi porrexit, a &, tanto melior, inquit, Maſſa dono tibi caligas. b Nec ullus tot malorum finis fuiſſet, niſi epidipnis eſſet adlata, turdis ſiligine, uvis paſſis nucibuſque fartis. Inſecuta ſunt Cydonia etiam mala ſpinis confixa, ut echinos efficerent; & hæc quidem tolerabilia erant, ſi non ferculum longe monſtruoſius effeciſſet, ut vel fame perire maluiſſemus. Nam cum poſitus eſſet, ut non putabamus, anſer altilis circaque piſces, & omnium genera

 avium,

a Habinnas. b Encolpius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

avium, inquit Trimalchio: a Quicquid videtis hic poſitum, de uno corpore eſt factum. b Ego, ſcilicet homo prudentiſſimus, ſtatim intellexi quid eſſet, & reſpiciens Agamemnonem: Mirabor, inquam, niſi omnia iſta defricta ſunt, aut certe de luto: vidi Romæ Saturnalibus ejuſmodi cœnarum imaginem fieri. Nec dum finieram ſermonem, cum Trimalchio ait: c Ita creſcam patrimonio, non corpore, ut iſta cocus meus de porco fecit. Non poteſt eſſe pretioſior homo. Volueris de vulva faciet piſcem, de lardo palumbum, de perna turturem, de colo ſuis gallinam; & ideo, ingenio meo, impoſitum eſt illi nomen belliſſimum, nam Dædalus vocatur: & quia bonam mentem habet, attulit illi Roma unus cultros Norico ferro; d quos ſtatim juſſit adferri, in-

a *Trimalchio.* b *Encolpius.*
c *Trimalchio.* d *Encolpius.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

inſpectoſque miratus eſt, & nobis poteſtatem fecit, ut mucronem ad buccam probaremus. Subito intraverunt duo ſervi, tamquam qui rixam ad lacum feciſſent; certe in loco adhuc amphoras habebant. Cum ergo Trimalchio jus inter litigantes diceret, neuter ſententiam tulit decernentis, ſed alterius amphoram fuſte percuſſit. Conſternati nos inſolentia ebriorum, intentavimus oculos in prœliantes, notavimuſque oſtrea, pectineſque è caſtris labentia, quæ collecta puer lance circumtulit. Has lauticias æquavit ingenioſus cocus; in craticula enim argentea cochleas attulit, & tremula; teterrimaque voce cantavit. Pudet referre quæ ſequuntur: inaudito enim more pueri capillati attulerunt unguentum in argentea pelvi, pedeſque recumbentium unxerunt, cum ante crura, pedeſque, taloſque corollis vinxiſſent. Hinc ex eodem unguento in vinarium, atque lu-

cernam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

cernam liquatum eſt infuſum. Iam cœperat Fortunata velle ſaltare: jam Scintilla frequentius plaudebat, quam loquebatur. cum Trimalchio: a *Permitto, inquit, Philargyre, & Carrio, & ſi praſianus es famoſus, dic & Minophile contubernali tuæ diſcumbat.* b *Quid multa? pene de lectu dejecti ſumus, adeo totum triclinium familia occupaverat. Certe ego notavi ſuper me poſitum cocum, qui de porco anſerem fecerat, muria, condimentiſque fœtentem. Nec contentus fuit recumbere, ſed continuo Epheſum Tragœdum cœpit imitari; & ſubinde dominum ſuum ſponſione provocare, Si praſinus proximis Circenſibus primam palmam. Diffuſus hac contentione Trimalchio:* c *Amici, inquit, & ſervi homines ſunt, & æque unum lactem biberunt, etiamſi illos malus*

a Trimalchio. b Encolpius.
c Trimalchio.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

lus fatus oppreſſerit: tamen me ſalvo cito aquam liberam guſtabunt. Ad ſummam, omnes illos in teſtamento meo manumitto. Philargyro & fundum lego, & contubernalem ſuam. Carrioni quoque inſulam, & viceſimam, & lectum ſtratum. Nam Fortunatam meam heredem facio, & commendo illam omnibus amicis meis: & hæc omnia publico ideo, ut familia mea jam nunc ſic me amet, tamquam mortuum. [a] *Gratias agere omnes indulgentiæ cœperant domini, cum ille oblitus nugarum exemplar teſtamenti juſſit adferri, & totum à primo ad ultimum, ingemiſcente familia, recitavit. Reſpiciens deinde Habinnam:* [b] *Quid dicis, inquit, amice cariſſime? ædificas monumentum meum, quemadmodum te juſſi? Valde te rogo, ut ſecundum pedes ſtatuæ meæ catellam pingas, & coronas, & unguenta,*

---

a Encolpius. b Trimalchio.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

guenta, & peractas omnes pugnas, ut mihi contingat tuo beneficio poſt mortem vivere. Præterea, ut ſint in fronte pedes centum: in agrum pedes ducenti. Omne genus etiam pomorum volo ſit circa cineres meos, & vinearum largiter. Valde enim falſum eſt, vivo quidem domos cultas eſſe: non curari eas, ubi diutius nobis habitandum eſt; & ideo ante omnia adjici volo: HOC. MONUMENTUM. HEREDEM. NON. SEQUATUR.

Cæterum erit mihi curæ, ut teſtamento caveam, ne mortuus injuriam accipiam: præponam enim unum ex libertis ſepulcro meo, cuſtodiæ cauſſa, ne in monumentum meum populus cacatum currat. Te rogo, ut naves etiam monumenti mei facias plenis velis euntes: & me in tribunali ſedentem prætextatum, cum anulis aureis quinque, & nummos in publico de ſacculo effundentem; ſcis enim, quod epulum dedi, & binos de-

narios:

narios : facias, ſi tibi videtur, & triclinia : facies & totum populum ſibi ſuaviter facientem. Ad dexteram meam ponas ſtatuam Fortunatæ meæ columbam tenentem : & catellam cingulo adligatam ducat : & Cicaronem meum : & amphoras copioſas, gypſatas, ne effluat vinum : & unam licet fractam ſculpas, & ſuper eam puerum plorantem : horologium in medio, ut quiſquis horas inſpiciet, velit, nolit, nomen meum legat. Inſcriptio quoque vide diligenter, ſi hæc ſatis idonea tibi videtur. C. POMPEJUS. TRIMALCHIO. MAECENATIANUS HIC. REQUIESCIT. HUIC SEVIRATUS. ABSENTI. DECRETUS. EST. CUM. POSSET IN. OMNIBUS. DECURIIS ESSE. TAMEN. NOLUIT PIUS. FORTIS. FIDELIS EX. PARVO. CREVIT SESTERTIUM. RELIQUIT TRECENTIES. NEC. UNQUAM

PHI-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

PHILOSOPHUM. AUDIVIT VALE. ET. TU. a *Hæc ut dixit Trimalchio, flere cœpit ubertim; flebat & Fortunata: flebat & Habinnas. tota denique familia, tamquam in funus rogata, lamentatione triclinium implevit. Imo jam cœperam etiam ego plorare, cum Trimalchio:* b *Ergo, inquit, cum ſciamus nos morituro eſſe, quare non vivamus? Si vos felices videam, conjiciamu nos in balneum, meo periculo no pœnitebit. Sic calet tamquan furnus.* c *Vero, vero, inquit Habinnas, de una die duas facer nihil malo:* d *nudiſque conſurrexi pedibus, & Trimalchionem gau dentem ſubſequi. Ego reſpiciens a Aſcylton: Quid cogitas? in quam; ego enim, ſi videro bal neum, ſtatim exſpirabo. Aſſen temur,* e *ait ille, & dum il* ba

a *Encolpius.* b *Trimalchio.*
c *Habinnas.* d *Encolpius.*
e *Aſcyltos.*

balneum petunt, nos in turba exeamus. a *Cum hæc placuiſſent, ducente per porticum Gitone ad januam venimus: ubi canis catenarius tanto nos tumultu excepit, ut Aſcyltos etiam in piſcinam ceciderit: nec non ego quoque ebrius, qui etiam pictum timueram canem, dum natanti opem fero, in eundem gurgitem tractus ſum. Servavit nos tamen atrienſis, qui interventu ſuo, & canem placavit, & nos trementes extraxit in ſiccum. Et Giton quidem, jam dudum ſe ratione acutiſſima redemerat à cane; quicquid enim à nobis acceperat de cœna latranti ſparſerat, at ille avocatus cibo furorem ſuppreſſerat. Cæterum cum algentes utique petiſſemus ab atrienſe, ut nos extra januam emitteret:* b *Erras, inquit, ſi putas te exire hac poſſe, qua veniſti. Nemo unquam convivarum per eandem januam emiſſus eſt.*

a *Encolpius.* b *Atrienſis.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

eſt. alia intrant, alia exeunt. [a] *Quid faciamus: homines miſerrimi, & novi generis labyrintho incluſi, quibus lavari jam cœperat notum eſſe. Ultro ergo rogamus, ut nos ad balneum duceret, projectiſque veſtimentis, quæ Giton in aditu ſiccare cœpit, balneum intravimus, anguſtum ſcilicet, & ciſternæ frigidariæ ſimile, in qua Trimalchio rectus ſtabat; ac ne ſic quidem putidiſſimam ei actionem licuit effugere: Nam nihil melius eſſe dicebat, quam ſine turba lavari. & eo loco ipſi aliquando piſtrinum fuiſſe. Deinde, ut laſſatus conſedit, invitatus balnei ſono diduxit uſque ad cameram os ebrium, & cœpit Menecratis cantica lacerare, ſicut illi dicebant, qui linguam ejus intelligebant. Cæteri convivæ circa labrum manibus nexis currebant, & gingiliſmo ingenti clamore exſonabant:*

a *Encolpius.*

bant: alii autem, aut reſtrictis manibus anulos de pavimento conabantur tollere: aut poſito genu cervices poſt terga flectere, & pedum extremos pollices tangere. Nos dum alii ſibi ludos faciunt, in ſolio, quod Trimalchioni parabatur deſcendimus. Ergo ebrietate diſcuſſa in aliud triclinium deducti ſumus, ubi Fortunata diſpoſuerat lauticias; ita ut ſupra, lucernas, æneoloſque piſcatores notaverim: & menſas totas argenteas, caliceſque circa fictiles inauratos: & vinum in conſpectu ſacco defluens. Tum Trimalchio: a Amici, inquit, hodie ſervus meus barbatoriam facit, homo, præfiſcini, frugi, & mi carus. Itaque tangomenas faciamus, & uſque in lucem cœnemus. b Hæc dicente eo gallus gallinaceus cantavit, qua voce confuſus Trimalchio vinum ſub menſam juſſit effundi, lucernamque etiam mero

a Trimalchio. b Encolpius.

ſpargi; imo anulum trajecit in dexteram manum, & , a Non ſine cauſſa, inquit, hic buccino ſignum dedit; nam aut incendium oportet fiat: aut aliquis in vicinia animam abjiciet. Longe à nobis; itaque quiſquis hunc indicem attulerit corollarium accipiet. b Dicto citius de vicinia gallus adlatus eſt, quem Trimalchio juſſit, ut æno coctus fieret. Laceratus igitur ab illo doctiſſimo coco, qui paullo ante de porco aves, piſceſque fecerat in cacabum eſt conjectus; dumque Dædalus potionem ferventiſſimam haurit, Fortunata mola buxea piper trivit. Sumptis igitur matteis reſpiciens ad familiam Trimalchio: c Quid vos, inquit, adhuc non cœnaſtis? abite, ut alii veniant ad officium. d Subiit igitur alia claſſis, & illi quidem exclamavere, e Vale Gai: hi autem, Ave Gai.

a Trimalchio. b Encolpius.
c Trimalchio. d Encolpius.
e Familia.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Gai. a Hinc primum hilaritas noſtra turbata eſt ; nam cum puer non inſpecioſus inter novos intraſſet miniſtros , invaſit eum Trimalchio , & oſculari diutius cœpit. Itaque Fortunata , ut ex æquo jus firmum adprobaret , maledicere Trimalchionem cœpit, & purgamentum , dedecuſque prædicare, qui non contineret libidinem ſuam. Ultimo etiam b adjecit , canis. c Trimalchio contra confuſus , offenſus convitio calicem in faciem Fortunatæ immiſit. Illa tamquam oculum perdidiſſet exclamavit, manuſque trementes ad faciem ſuam admovite. Conſternata eſt etiam Scintilla , trepidantemque ſinu ſuo texit : imo puer quoque officioſus urceolum frigidum ad malam ejus admovit , ſuper quem incumbens Fortunata gemere, ac flere cœpit. Contra Trimalchio :

 a Quid

a Encolpius. b Fortunata.
c Encolpius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

a *Quid enim, inquit, ambubaja non me miſit, ſi de mactra illam ſuſtuli, hominem inter homines feci? at inflat ſe tamquam rana, & in ſinum ſuum conſpuit; codex, non mulier. Sed hic, qui in pergula natus eſt ædes non ſomniat. Ita Genium meum propitium habeam, curabo domata ſit Caſſandra caligaria. Et ego, homo dupondiarius, ſeſtertium centies accipere potui. Scis tu me non mentiri. Agatho unguentarius here proxime ſeduxit me, &, Suadeo, inquit, non patiaris genus tuum interire. At ego, dum bona huic ago, & nolo videri levis, ipſe mihi aſciam in crus impegi. Recte curabo me unguibus quæras: &, ut depræſentiarum intelligas quid tibi feceris: Habinna, nolo ſtatuam ejus in monumento meo ponas, ne mortuus quidem lites habeam. Imo, ut ſciat me poſſe malum dare, nolo, me*

a Trimalchio.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

me mortuum baſiet. a *Poſt hoc fulmen Habinnas rogare cœpit, ut jam deſineret iraſci:* b *&*, Nemo, *inquit*, noſtrum non peccat; homines ſumus, non Dii. c *Idem & Scintilla flens dixit, ac per Genium ejus, Gajum adpellando, rogare cœpit, ut effrangeretur. Non tenuit ultra lacrymas Trimalchio, &* d *Rogo, inquit, Habinna ſic peculium tuum fruniſcaris, ſi quid perperam feci, in faciem meam inſpue. Puerum baſiavi frugaliſſimum, non propter formam, ſed quia frugi eſt. decem partes dicit: librum ab oculo legit: pretium ſibi de diariis fecit: arciſellium de ſuo paravit, & duas trullas. Non eſt dignus, quem in oculis feram? ſed Fortunata vetat. ita tibi videtur fulcipedia: Suadeo bonum tuum concoquas milva, & me non facies ringentem, amaſiuncula; aliquan-*

a *Encolpius.* b *Habinnas.*
c *Encolpius.* d *Trimalchio.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

do experieris cerebrum meum. Noſti me, quod ſemel deſtinavi clavo trabali fixum eſt. Sed vivorum meminerimus. Vos rogo amici, ut vobis ſuaviter ſit; nam ego quoque tam fui, quam vos eſtis, ſed virtute mea ad hoc perveni. corcillum eſt quod homines facit, cætera quiſquilia omnia. bene emo, bene vendo. alius alia vobis dicet. felicitate diſſilio. Tu autem ſtertera, etiamnum ploras? jam curabo fatum tuum plores. Sed, ut cœperam dicere, ad hanc me fortunam frugalitas mea perduxit. Tam magnus ex Aſia veni, quam hic candelabrus eſt. Ad ſummam, quotidie me ſolebam ad illum metiri, & ut celerius roſtrum barbatum haberem, labra de lucerna ungebam. tamen ad delicas femina ipſimi domino annos quatuordecim fui; nec turpe eſt quod dominus jubet. Ego tamen, & ipſi meæ dominæ ſatisfaciebam. ſcitis quid dicam. taceo quia non ſum de glorioſis. Cæterum,

quem-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

quemadmodum Di volunt, dominus in domo factus ſum; & ecce cœpi ipſimi cerebellum. quid multa? coheredem me Cæſari fecit, & accepi patrimonium laticlavium. Nemini tamen nihil ſatis eſt: concupivi negotiari. Ne multis vos morer, quinque naves ædificavi: oneravi vinum, & tunc erat auro contra: miſi Romam. putares me hoc juſſiſſe: omnes naves naufragarunt. Factum, non fabula: uno die Neptunus trecenties ſeſtertium devoravit. Putatis me defeciſſe? non me-Hercules mi hæc jactura guſtui fuit; tamquam nihil facti. alteras feci majores, & meliores, & feliciores: ut nemo non me virum fortem diceret. Scis, magna navis magnam fortitudinem habet. oneravi rurſus vinum, lardum, fabam, ſeplaſiaria, mancipia. Hoc loco Fortunata rem piam fecit; omne enim aurum ſuum, omnia veſtimenta vendidit, & mi centum aureos in manu po-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

ſuit: hoc fuit peculii mei fermentum. cito fio, quod Dii volunt: uno curſu centies ſeſtertium corrotundavi. Statim redemi fundos omnes, qui patroni mei fuerant. ædifico domum. venalitia coëmo jumenta. quicquid tangebam creſcèbat tamquam favus. Poſtquam cœpi plus habere, quam tota patria mea habet, manum de tabula, ſuſtuli me de negotiatione, & cœpi libertos fenerare. Et ſane nolente me negotium meum agere, exoravit mathematicus, qui venerat forte in coloniam noſtram, Græculus, Serapa nomine, conſiliator Deorum. Hic mihi dixit etiam ea, quæ oblitus eram, ab acia & acu mi omnia expoſuit, inteſtina mea noverat, tantumque non dixerat, quid pridie cœnaveram. putaſſes illum ſemper mecum habitaſſe. Rogo Habinna, puto interfuiſti: tu dominam tuam de rebus illis feciſti: tu parum felix in amicis es: nemo unquam

tibi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

tibi parem gratiam refert: tu latifundia poſſides: tu viperam ſub ala nutricas. Et cur vobis non dixerim, etiam nunc mi reſtare vitæ annos triginta, & menſes quatuor, & dies duos? præterea cito accipiam hereditatem. Hoc mihi dicit fatus meus; quod ſi contigerit fundos Apuliæ jungere, ſatis vivus pervenero. Interim dum Mercurius vigilat ædificavi hanc domum: ut ſcitis caſa erat, nunc templum eſt. habet quatuor cœnationes, cubicula viginti, porticus marmoratas duas, ſuſum cellationem, cubiculum in quo ipſe dormio, viperæ hujus ſeſſorium, hoſtiarii cellam perbonam, hoſpitium M hoſpites capit. ad ſummam, Scaurus cum huc venit, nuſquam mavoluit hoſpitari, & habet ad mare paternum hoſpitium, & multa alia ſunt, quæ ſtatim vobis oſtendam. Credite mihi: aſſem habeas, aſſem valeas: habes, habeberis. Sic amicus veſter, qui

fuit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

fuit rana, nunc eſt rex. Interim Stiche profer vitalia, in quibus volo me efferri. profer & unguentum, & ex illa amphora guſtum ex qua jubeo lavari oſſa mea. a Non *eſt moratus Stichus, ſed & ſtragulam albam, & prætextam in triclinium attulit, juſſitque nos tentare an bonis lanis eſſent confecta. Tum ſubridens:* b *Vide tu, inquit, Stiche ne iſta mures tangant, aut tineæ; alioquin te vivum comburam. ego glorioſus volo efferri, ut totus mihi populus bene imprecetur.* c *Statim ampullam nardi aperuit, omneſque nos unxit:* d *&, Spero, inquit, futurum, ut æque me mortuum juvet, tamquam vivum.* e *Nam vinum quidem in vinarium juſſit infundi: & Putate vos, ait, ad parentalia mea invitatos eſſe. Ibat res ad ſummam nauſeam, cum Trimalchio*

a *Encolpius.* b *Trimalchio.*
c *Encolpius.* d *Trimalchio.*
e *Encolpius.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

bio ebrietate turpiſſima gravis, novum acroama, cornicines in triclinium juſſit adduci, fultuſque cervicalibus multis extendit ſe ſupra torum extremum: & a Fingite me, inquit, mortuum eſſe, dicite aliquid belli. b Conſonuere cornicines funebri ſtrepitu. Unus præcipue ſervus libitinarii illius, qui inter hos honeſtiſſimus erat tam valde intonuit, ut totam concitaret viciniam. Itaque vigiles, qui cuſtodiebant vicinam regionem rati ardere Trimalchionis domum, effregerunt januam ſubito, & cum aqua, ſecuribuſque tumultuari ſuo jure cœperunt. Nos occaſionem opportuniſſimam nacti Agamemnoni verba dedimus, raptimque tam plane, quam ex incendio fugimus.

Neque fax ullá in præſidio erat, Cap.
quæ iter aperiret errantibus nec ſi- 39.
lentium noctis jam mediæ promittebat occurrentium lumen. Acce-

a Trimalchio. b. Encolpius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Accedebat huc ebrietas, & imprudentia locorum, etiam interdiu obſcura. Itaque cum hora pene tota, per omnes ſcrupos, gaſtrorumque eminentium fragmenta traxiſſemus cruentos pedes, tandem expliciti acumine Gitonis ſumus. Prudens enim pridie, quum luce etiam clara timeret errorem, omnes pilas columnaſque notaverat, cretâque liniamenta evicerunt ſpiſſiſſimam noctem, & notabili candore oſtenderunt errantibus viam. Quamvis non minus ſudoris habuimus etiam poſtquam ad ſtabulum pervenimus. Anus enim ipſa inter diverſitores diutius ingurgitata, ne ignem quidem admotum ſenſiſſet: & forſitan pernoctaſſemus in limi-

Scirpi.] Junci, ex quibus fiunt tegetes.

Gaſtrorum fragmenta.] Gaſter vas fictile, rotundum ventriculoſum. Item: terræ petroſæ calculi.

Diverſitor.] Qui in Caupona diverſatur. Diverſoriarius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

limine, ni tabellarius Trimalchionis interveniſſet x vehiculis dives. Non diu ergo tumultuatus ſtabuli januam effregit, & nos per eandem feneſtram admiſit. * * *

Qualis nox fuit illa, dii, deæque!
Quam mollis torus! hæſimus calentes,
Et transfudimus hinc & hinc labellis
Errantes animas. Valete curæ!
Mortalis ego ſic perire cœpi.

Sine cauſſa gratulor mihi. Nam quum ſolutus mero amiſiſſem ebrias manus, Aſcyltos omnis injuriæ inventor ſubduxit mihi nocte puerum, & in lectum tranſtulit ſuum; volutatuſque liberius cum fratre non ſuo, ſive non ſentiente injuriam, ſive diſſimulante, indormivit alienis amplexibus oblitus juris humani. Itaque ego experrectus pertrectavi gaudio diſpoliatum torum; ſiqua eſt amantibus fides, ego dubitavi,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

an utrumque trajicerem gladio, ſomnumque morti jungerem. Tutius demum ſecutus conſilium, Gitona quidem verberibus excitavi; Aſcylton autem truci intuens vultu: quoniam, inquam, fidem ſcelere violaſti, & communem amicitiam, RES TUAS OCYUS TOLLE, & alium locum, quem polluas, quære. Non repugnavit ille, ſed poſtquam optima fide partiti manubias ſumus: *a* Age, inquit, nunc

Cap. 40. & puerum dividamus. *b* Jocari putabam diſcedentem. at ille gladium parricidali manu ſtrinxit, &, *c* Non frueris, inquit, hac præda, ſuper quam ſolus incumbis. Partem meam neceſſe eſt vel hoc gladio contentus abſcindam.

a Idem

Locus.] Pars inhoneſtior & turpis, in qua maſculam averſamque Venerem ſubagitabant.

Manubiæ.] ornamenta Regum.

a *Aſcyltos.* *b* *Encolpius.*
c *Aſcyltos.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

a Idem ego ex altera parte feci, & intorto circa brachium pallio, compoſui ad præliandum gradum. Inter hanc miſerorum dementiam infeliciſſimus puer tangebat utriuſque genua cum fletu, petebatque ſuppliciter, ne Thebanum par humilis taberna ſpectaret, neve ſanguine mutuo pollueremus familiaritatis cariſſimæ ſacra. Quod ſi utique, proclamabat, facinore opus eſt, nudo ecce jugulum, convertite huc manus, imprimite mucrones: ego mori debeo, qui amicitiæ ſacramentum delevi. Inhibuimus ferrum poſt has preces: & prior

L Aſcyl-

Componere gradum ad præliandum.] Statum præliantis componere: pugnaturi ita ſe conſtituebant ne adverſarius ſtatum perturbare poſſit.

Thebanum par.] à gladitoribus, quorum paria dicuntur componi.

Ful-

a *Eucolpius.*

Aſcyltos, *a* Ego, inquit, finem diſcordiæ imponam. Puer ipſe, quem vult, ſequatur, ut ſit illi ſaltem, in eligendo fratre ſalva libertas. *b* Ego vetuſtiſſimam conſuetudinem putabam in ſanguinis pignus tranſiiſſe, nihil timui, imo conditionem præcipiti feſtinatione rapui, commiſique judici litem: qui ne deliberavit quidem, ut videretur cunctatus, verum ſtatim ab extrema parte verbi conſurrexit, fratrem Aſcylton elegit. Fulminatus hac pronunciatione, ſicut eram ſine gladio, in lectulum decidi, & attuliſſem mihi damnatas manus, ſi non inimici victoriæ invidiſſem. Egreditur ſuperbus cum præmio Aſcyltos, & paullo ante cariſſimum ſibi commilitonem, fortunæque etiam ſimilitudine parem in

Fulminatus.] Territus, conſternatus. *Grex.*]

a Aſcyltos. b Encolpius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

in loco peregrino deſtituit abjectum.

Nomen amicitiæ , ſi quatenus expedit, hæret ,
Calculus in tabula mobile ducit opus.
Quum fortuna manet , vultum ſervatis amici ;
Quum cecidit , turpi vertitis ora fuga.
Grex agit in ſcæna mimum , pater ille vocatur ,
Filius hic , nomen divitis ille tenet :
Mox ubi ridendas incluſit pagina partes ,
Vera redit facies , diſſimulata perit.

Nec diu tamen lacrymis indulſi , ſed veritus , ne Menelaus etiam

Grex.] Hoc nomine ludionum , juxta aut mancipiorum manipuli comprehenduntur.

Cap. 41. anteſcholanus, inter cætera mala, ſolum me in diverſorio inveniret, collegi ſarcinulas, locumque ſecretum, & proximum litori mœſtus conduxi. Ibi triduo incluſus, redeunte in animum ſolitudine atque contemtu, verberabam ægrum planctibus pectus, & inter tot altiſſimos gemitus frequenter etiam proclamabam: Ergo me non ruina terra potuit haurire? non iratum etiam innocentibus mare? Aufugi judicium, harenæ impoſui, hoſpitem occidi, ut inter audaciæ nomina mendicus, exſul, in diverſorio Græcæ urbis jacerem deſertus? Et quis hanc mihi ſolitudinem impoſuit? Adoleſcens omni libidine impurus, & ſua quoque confeſſione dignus exilio: ſtupro liber, ſtupro ingenuus, cujus anni ad

Anteſcholanus.] Proſcholus, ſive ſubductor.

Græca Urbs.] Neapolis.

Teſ-

ad teſſeram venerunt, quem tamquam puellam conduxit etiam, qui virum putavit. Quid ille alter, ô Dii! qui tamquam togæ virilis ſtolam ſumpſit, qui ne vir eſſet à matre perſuaſus eſt; qui opus muliebre in ergaſtulo fecit; qui poſtquam conturbavit, &, libidinis ſuæ ſolum vertit, reliquit veteris amicitiæ nomen, & pro

L 3 pu-

Teſſera.] Ad teſſeram venire, id eſt, ad eam ætatem venire, qua teſſeris ludere mos ſinebat: puerorum enim & adoleſcentum nuces; virorum & ſenum teſſeræ erant.

A matre.] Statim à nativitate.

Ergaſtulum.] Sic ſæpe circumloquuntur nequitias ſuas; Vel eſt alluſio ad Herculem captum amore Omphales.

Conturbavere.] Decoquere: ſervi, qui Dominorum pecunias intervertunt, conturbare dicuntur.

Solum libidinis vertere.] Solum locus, qui aratur: hoc loco, arvum & ſulcus dicuntur muliebria, ut è contra, vomer, virilia.

Se-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

pudor! tamquam mulier ſecuteleja, unius noctis tactu omnia vendidit? Jacent nunc amatores obligati noctibus totis, & forſitan mutuis libidinibus adtriti derident ſolitudinem meam. ſed non impune. Nam aut vir ego, liberque non ſum, aut noxio ſanguine parentabo injuriæ meæ.

Cap. 42. Hæc locutus gladio latus cingor, &, ne infirmitas militiam perderet, largioribus cibis excito vires; mox in publicum proſilio, furentiſque more omnes circumeo porticus. Sed dum attonito vultu efferatoque nil aliud quam cædem & ſanguinem cogito, frequentiuſque manum ad capulum, quem devoveram, refero, notavit me miles, ſive ille planus fuit, ſive noctur-

Secutuleia mulier.] Quæ virum appetit & ſectatur.

Planus.] Erro, Vagabundus, qui diſcurrit ſine noxa aliorum.

Graſ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

nocturnus graſſator: &, *a* Quid tu inquit, commilito, ex qua legione es, aut cujus centuriæ? *b* Quum conſtantiſſime & centurionem, & legionem eſſem ementitus: *c* Age ergo, inquit ille, in exercitu veſtro phæcaſiati milites ambulant? *d* Quum deinde vultu, atque ipſa trepidatione mendacium prodidiſſem, ponere juſſit arma, & malo cavere. Deſpoliatus ergo, imo præciſa ultione, retro ad diverſorium tendo, paulatimque temeritate laſſata, cœpi graſſatoris audaciæ gratias agere.

Graſſator nocturnus.] Qui cædem molitur, vel ex lubidine, vel propter præmia.

Phæcaſiati milites.] * Phæcaſium tegimen pedi ruſticum: militem autem non oportebat Phæcaſiatum ſed caligatum eſſe.

Mole cavere.] Ponenda arma, & malo cavendum fuit.

Ne-

a Miles. b Encolpius.
c Miles. d Encolpius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Non bibit inter aquas, poma aut pendentia carpit.
Tantalus infelix, quem ſua vota premunt.
Divitis hæc magni facies erit, omnia cernens
Qui timet, & ſicco concoquit ore famem.

* * * * * *

a Nequaquam recte faciet, qui cito credit. *

b Nemo cœlum putat, nemo jusjurandum ſervat, nemo Jovem pluris facit: ſed omnes opertis oculis bona ſua computant. * *

c Quod hodie non eſt, cras erit: ſic vita truditur. * * *

d Quod non exſpectas, ex tranſverſo fit, & ſuper nos Fortuna negotium curat. * * *

a Apes

Nemo cælum putat.] Id eſt, fata & providentiam divinam, quæ cælitus deſtinantur. *Pi-*

a Phileros. b Idem Phil.
c Echion. c Trimalchio.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

a Apes ideo pungunt, quia ubicumque dulce eſt, ibi & acidum invenies. * * *

b Semper hac in re, qui vincitur, vincit. * * *

c Nemo noſtrûm non peccat; homines ſumus, non Dii. * * *

Non multum oportet conſilio credere, quia ſuam habet Fortuna rationem. * * *

d In pinacothecam perveni vario genere tabularum mirabilem. nam & Zeuxidos manus vidi nondum vetuſtatis injuria victas; & Protogenis rudimenta cum ipſius naturæ veritate certantia, non ſine quodam horrore tractavi. Iam vero Apellis, quam Græci Mo- Cap. 43.

Pinacotheca.] Tablinum ſeu locus, in quo tabulæ pictæ, ſtragula veſtis & alia ornamenta reponi ſolebant.

Monocremos Apelles.] Pictura Apellis intelligitur.

Ly-

a Trimalchio. b Idem Trimalch. c Habinnas. d Encolpius.

Monochromon appellant, etiam adoravi. Tanta enim ſubtilitate extremitates imaginum erant ad ſimilitudinem præciſæ, ut crederes etiam animorum eſſe picturam. Hinc aquila ferebat cœlo ſublimis deum. Illinc candidus Hylas repellebat improbam Najada. Damnabat Apollo noxias manus, lyramque reſolutam modo nato flore honorabat. Inter quos etiam pictorum amantium vultus, tamquam in ſolitudine exclamavi: ergo amor etiam deos tangit? Iupiter in cœlo ſuo non invenit, quod eligeret, & peccaturus in terris, nemini tamen injuriam fecit. Hylam Nympha prædata, imperaſſet amori ſuo, ſi venturum ad interdictum Herculem credidiſſet. Apollo pueri umbram revocavit in florem, & omnes fabulæ quoque habuerunt ſine æmulo complexus. At ego in ſocietatem recepi hoſpitem Lycurgo

Lycurgo crude- | lior.] *** *Exer.*

go crudeliorem. Ecce autem, ego dum cum ventis litigo, intravit pinacothecam ſenex canus, exercitati vultus, & qui videretur neſcio quid magnum promittere; ſed cultu non proinde ſpecioſus, ut facile adpareret, eum ex hac nota literatorum eſſe, quos odiſſe divites ſolent. Is ergo ad latus conſtitit meum, &, [a] Ego, inquit, poëta ſum, & ut ſpero, non humillimi ſpiritus, ſi modo coronis aliquid credendum eſt, quas etiam ad imperitos deferre gratia ſolet. Quare ergo, inquis, tam male veſtitus es? Propter hoc ipſum, amor ingenii neminem unquam divitem fecit.

Qui

Exercitati vultus.] Ob vigilias in ſtudiis pallidus & macilentus evadit vultus: hinc & imagines Poëtarum macræ pingebantur.

Oſtro

[a] *Encolpius.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Qui pelago credit, magno ſe fenore tollit;
Qui pugnas & caſtra petit, præcingitur auro;
Vilis adulator picto jacet ebrius oſtro;
Et qui ſollicitat nuptas, ad præmia peccat:
Sola pruinoſis horret facundia pannis.
Atque inopi lingua deſertas invocat artes.

Non dubio ita eſt, ſi quis vitiorum omnium inimicus, rectum iter vitæ cœpit inſiſtere, primum propter morum differentiam odium habet (quis enim poteſt probare diverſa?) deinde, qui ſolas exſtruere divitias curant, nihil volunt inter homines melius credi, quam quod ipſi tenent. Iactan-

Oſtro ebrius.] Dementatus, & mentis ob rem aliquam nimio immodicam, haud compos.

Panni pruinoſi.] Squalidi, & horridi. *Uſus*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Iactantur itaque, quacumque ratione poſſunt, literarum amatores, ut videantur illi quoque infra pecuniam poſiti. *

Neſcio quo modo bonæ mentis ſoror eſt paupertas. *

Vellem tam innocens eſſet frugalitatis meæ hoſtis, ut deliniri poſſet. Nunc veteranus eſt latro, & ipſis lenonibus doctior. ***

In Aſiam quum à Quæſtore eſſem ſtipendio eductus, hoſpitium Pergami accepi: ubi quum libenter habitarem, non ſolum propter cultum ædicularum, ſed etiam propter hoſpitis formoſiſſimum filium, excogitavi rationem, qua non eſſem patrifamiliæ ſuſpectus amator. Quotieſcunque enim in convivio de uſu formoſorum mentio facta eſt, tam vehementer excandui, tam ſevera triſtitia violari aures meas obſcæno ſermone dolui, ut me mater præ- Cap. 45.

Uſus formoſorum.] Qui uſum ſui dent viris.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

præcipue, tamquam unum ex philoſophis intueretur. Iam ergo cœperam ephebum in gymnaſium deducere: ego ſtudia ejus ordinare, ego docere, ac præcipere, ne quis prædator corporis admitteretur in domum. * Forte quum in triclinio jaceremus, quia dies ſolemnis ludum arctaverat, pigritiamque recedendi impoſuerat hilaritas longior, fere circa mediam noctem intellexi puerum vigilare. Itaque timidiſſimo murmure votum feci; &, Domina, inquam, Venus, ſi ego hunc puerum baſiavero, ita ut ille non ſentiat, cras illi par columbatum donabo. Audito voluptatis precio, puer ſtertere cœpit. Itaque adgreſſus ſimulantem aliquot baſio-lis

Prædator corporis.] Adtemptator podicitiæ.

Murmure votum facere.] Superſtitio veterum, qua ſemper taciti aut murmurantes vota faciebant.

Male

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

lis invaſi. Contentus hoc principio, bene mane ſurrexi, electumque par columbarum adtuli exſpectanti, ac me voto exſolvi. Proxima nocte, quum idem liceret, mutavi optionem: &, Si hunc, inquam, tractavero improba manu, & ille non ſenſerit, gallos gallinaceos pugnaciſſimos duos donabo patienti. Ad hoc votum ephebus ultro ſe admovit, &, puto, vereri cœpit ne ego obdormiſſem. Indulſi ergo ſollicito, totoque corpore citra ſummam voluptatem me ingurgitavi. Deinde, ut dies venit, adtuli gaudenti quidquid promiſeram. Ut tertia nox licentiam dedit, conſurrexi ad aurem male dormientis: Dii, inquam immortales! ſi ego huic dormienti abſtulero coitum plenum & optabilem, pro hac feli- Cap. 46.

Male dormire.] Simulanter dormire.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

felicitate cras puero aſturconem Macedonicum optimum donabo, cum hac tamen exceptione, ſi ille non ſenſerit. Nunquam altiore ſomno ephebus obdormivit. Itaque primum implevi lactentibus papillis manus, mox baſio inhæſi, deinde in unum omnia vota conjunxi. Manè ſedere in cubiculo cœpit, atque exſpectare conſuetudinem meam. Scis quanto facilius ſit, columbas, galloſque gallinaceos emere, quam aſturconem: & præter hoc etiam timebam, ne tam grande munus ſuſpectam faceret humanitatem meam. Ergo aliquot horis ſpatiatus, in hoſpitium reverti, nihilque aliud quam puerum baſiavi: At ille circumſpiciens, ut cervicem meam junxit amplexui, Rogo, inquit, domine, ubi eſt aſturco? * Quum

Aſturco Macedonicus.] Equus, cui non vulgaris in curſu gradus, vulgo tolutarius.

Anni

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Quum ob hanc offenſam præ- Cap. 47.
cluſiſſem mihi aditum, quem fe-
ceram, iterum ad licentiam redii.
Interpoſitis enim paucis diebus,
quum ſimilis nos caſus in eandem
fortunam retuliſſet, ut intellexi
ſtertere patrem, rogare cœpi ephe-
bum, ut reverteretur in gratiam
mecum, id eſt, ut pateretur ſa-
tisfieri ſibi, & cætera, quæ li-
bido diſtenta dictat. At ille pla-
ne iratus, nihil aliud dicebat, ni-
ſi hoc, Aut dormi, aut ego jam
dicam patri. Nihil eſt tam ar-
duum, quod non improbitas ex-
torqueat. Dum dicit, Patrem ex-
citabo, irrepſi tamen, & male
repugnanti gaudium extorſi. At
ille, non indelectatus nequitia
mea, poſtquam diu queſtus eſt,
deceptum ſe & deriſum tradu-
ctumque inter condiſcipulos, qui-
bus jactaſſet cenſum meum, Vi-
deris tamen, inquit, non ero
tui ſimilis. Si quid vis, fac ite-
rum. Ego vero, depoſita omni

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

offenſa, cum puero in gratian
redii, uſuſque beneficio ejus, i
ſomnum delapſus ſum. Sed no
fuit contentus iteratione ephebu
plenæ maturitatis, & annis a
patiendum geſtientibus. Itaqu
excitavit me ſopitum; Et, Num
quid vis? inquit. Et non plan
jam moleſtum erat munus. Ut
cumque igitur inter anhelitus ſu
doreſque tritus, quod voluerat
accepit, rurſuſque in ſomnun
decidi gaudio laſſus. Interpoſit
minus hora, pungere me man
cœpit, & dicere, Quare non fa
cimus? Tum ego totiens excita
tus, plane vehementer excandu
& reddidi illi voces ſuas: Au
dormi, aut ego jam patri dicam

Cap. 48. *a* Erectus his ſermonibus, con
ſulere prudentiorem cœpi ætate
ta

Anni ad patiendum geſtientes.] Puellæ ἐν τῇ ἀκμῇ dicuntur Catullæ & ca tullire.

Trc

a Encolpius.

tabularum, & quædam argumenta mihi obſcura, ſimulque cauſſam deſidiæ præſentis excutere, quur pulcherrimæ artes periiſſent, inter quas Pictura ne minimum quidem ſui veſtigium reliquiſſet. a Tum ille, Pecuniæ, inquit, cupiditas hæc tropica inſtituit. Priſcis enim temporibus, quum adhuc nuda virtus placeret, vigebant artes ingenuæ, ſummumque certamen inter homines erat, ne quid profuturum ſeculis diu lateret. Itaque, hercules, omnium herbarum ſuccos Democritus expreſſit: & ne lapidum virgultorumque vis lateret, ætatem inter experimenta conſumpſit. Eudoxus quidem in cacumine excelſiſſimi montis conſenuit, ut aſtrorum, cœlique motus deprehenderet: & Chryſippus, ut ad in-

Tropica.] Umbræ rerum atque imagines tantum.

Halle-

a *Eumolpus.*

ventionem ſufficeret, ter helleboro animum deterſit. Verum, ut ad plaſtas convertar, Lyſippum ſtatuæ unius lineamentis inhærentem inopia exſtinxit: & Myron, qui penè hominum animas, ferarumque ære comprehenderat, non invenit hæredem. At nos vino ſcortiſque demerſi, ne paratas quidem artes audemus cognoſcere; ſed accuſatores antiquitatis, vitia tantum docemus, & diſcimus. Ubi eſt Dialectica? Ubi Aſtronomia. Ubi Sapientiæ conſultiſſima via? Quis unquam venit in templum, & votum fecit, ſi ad Eloquentiam perveniſſet? Quis, ſi Philoſophiæ fontem inveniſſet? ac ne bonam quidem mentem, aut bonam valetudinem petunt: ſed ſtatim, antequam limen Capitolii tan-

Hellebro animum detergere.] Cum, quos cerebro minus ſano eſſe ſignificare volumus, iis helleboro opus eſſe dicimus.

Plaſtæ.] Statuarii.

Pre-

angunt, alius donum promittit, ſi propinquum divitem extulerit: alius, ſi theſaurum effoderit: alius, ſi ad trecenties H S. ſalvus perveneric. Ipſe Senatus, recti bonique præceptor, mille pondo auri Capitolio promittere ſolet: & ne quis dubitet, pecuniam concupiſcere, Iovem quoque peculio exorat. Nolito ergo mirari, ſi Pictura defecit, quum omnibus diis, hominibuſque formoſior videatur maſſa auri, quam quidquid Apelles Phidiaſve, Græculi delirantes, fecerunt.

Sed video totum te in illa hærere tabula, quæ Trojæ haloſin oſtendit: itaque conabor opus verſibus pandere. Cap. 49.

Promittere.] Vovere, addicere, in votis promittere.

Haloſis Trojæ.] Expugnatio Trojæ.

a *Iam decuma mæſtos inter ancipites metus*
Phrygas obſidebat meſſis; & vatis fides
Calchantis atro dubia pendebat metu:
Quum, Delio profante, cæſi vertices
Idæ trahuntur; ſciſſaque in molem cadunt
Robora, minacem quæ figurarent equum.
Aperitur ingens cloſtrum, & obducti ſpecus,
Qui caſtra caperent. Huc decenni prælio
Irata virtus abditur, ſtipant graves
Equi receſſus Danai, & in voto latent.
O patria! pulſas mille credidimus rates,
Solumque bello liberum: hoc titulus fero In-

Ferus.] Equus Trojanus. In-

a Κατακλυσμὸς Ιλιακὸς (*Inundatio.*] h. e. excidium *Ilii.*)

Inciſus, hoc ad fata compoſitus Sinon
Firmabat, & mendacium in damnum potens.
Jam turba portis liberà, ac bello carens
In vota properant: fletibus manant genæ,
Mentiſque pavidæ gaudium lacrumas habet,
Quas metus abegit, jamque Neptuno ſacer,
Crinem ſolutus, omne Laucoon replet
Clamore vulgus; mox reducta cuſpide
Uterum notavit: fata ſed tardant manus,
Ictuſque reſilit, & dolis addit fidem.
Iterum tamen confirmat invalidam manum,
Altaque bipenni latera pertemptat. Fremit
Captiva pubes intus, &, dum murmurat,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Roborea moles ſpirat alieno metu.
Ibat juventus capta, dum Trojam capit,
Bellumque totum fraude ducebat nova.
Ecce alia monſtra. Celſa qua Tenedos mare
Dorſo repellit, tumida conſurgunt freta,
Undaque reſultat ſciſſa tranquillo minor.
Qualis ſilenti nocte remorum ſonus
Longe refertur, quum premunt claſſes mare,
Pulſumque marmor abiete impoſita gemit.
Reſpicimus, angues orbibus geminis ferunt
Ad ſaxa fluctus: tumida quorum pectora,
Rates ut altæ, lateribus ſpumas agunt:
Dant caudæ ſonitum: liberæ ponto jubæ

Con-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Conſentiunt luminibus, fulmineum jubar
Incendit æquor, ſibiliſque undæ tremunt,
Stupuere mentes. Infulis ſtabant Sacri
Phrygioque cultu gemina nati pignora
Laocoonte, quos repente tergoribus ligant
Angues coruſci. parvulas illi manus
Ad ora referunt: neuter auxilio ſibi,
Uterque fratri tranſtulit pias vices,
Morſque ipſa miſeros mutuo perdit metu.
Accumulat ecce liberum funus parens;
Infirmus auxiliator; invadunt virum

Infulis ſacri.] Id eſt, Sacerdotes.

Phrygius cultus.] Trojanus habitus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

*Jam morte paſti, membraque ad
terram trahunt.
Jacet ſacerdos inter aras victi-
ma,
Terramque plangit. Sic profa-
natis ſacris,
Peritura Troja perdidit primum
Deos.
Jam plena Phœbe candidum
extulerat jubar,
Minora ducens aſtra radianti
face,
Quum inter ſepultos Priamidas
nocte & mero
Danai relaxant cloſtra, & effun-
dunt viros.
Temptant in armis ſe duces, ceu
uti ſolet
Duro remiſſus Theſſali quadru-
pes jugo
Cervicem, & altas quatere ad
excurſum jubas.
Gladios retractant, commovent
orbes manu,
Bellumque ſumunt. Hic graves
alius mero*

Ob-

Obtruncat, & continuat in mortem ultimam
Somnos, ab aris alius accendit faces,
Contraque Troas invocat Troja ſacra.

a Ex his, qui in porticibus ſpatiabantur, lapides in Eumolpum recitantem miſerunt. At ille, qui plauſum ingenii ſui noverat, operuit caput, extraque templum profugit. Timui ego, ne me poëtam vocarent. Itaque ſubſecutus fugientem ad litus perveni: &, ut primum extra teli conjectum licuit conſiſtere, Rogo, inquam, quid tibi vis cum iſto morbo? Minus quam duabus horis mecum moraris, & ſæpius poëtice, quam humane locutus es. Itaque non

Poëticè loqui.] Poëtæ fingunt ſe divinitus afflatos ad carmina rapi canenda.

Humane loqui.] Poëtice & humane loqui quaſi pugnantia hic collocantur.

Exire

a Encolpius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

non miror, ſi te populus lapidibus proſequitur. Ego quoque ſinum meum ſaxis onerabo, ut quotieſcumque cœperis à te exire, ſanguinem tibi à capite mittam. Movit ille vultum, &, [a] O mi, inquit, adoleſcens, non hodie primum auſpicatus ſum: imo quotiens theatrum, ut recitem aliquid, intravi, hac me adventitia excipere frequentia ſolet. Cæterum, ne & tecum quoque habeam rixandum toto die, me ab hoc cibo abſtinebo. [b] Imo, inquam ego, ſi ejuras hodiernam bilem, una cœnabimus. * mando ædicularum cuſtodi cœnulæ officium. * *

Video Gitona cum linteis & ſtri-

Exire a ſe.] Furere ſui obliviſci.

Adventitia frequentia.] Alluſio ad cœnæ præbitionem, quæ adventatoria dicitur.

Stri-

[a] *Eumolpus.* [b] *Encolpius.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

ſtrigilibus parieti adplicitum, triſtem confuſumque. Scires non libenter ſervire. Itaque, ut experimentum oculorum caperem, convertit ille ſolutum gaudio vultum, & *a* Miſerere, inquit, frater: ubi arma non ſunt, libere loquor: Eripe me latroni cruento, & qualibet ſævitia pœnitentiam judicis tui puni. Satis magnum erit miſero ſolatium, tua voluntate cecidiſſe. *b* Supprimere ego querelam jubeo, ne quis conſilia deprehenderet: relictoque Eumolpo (nam in balneo carmen recitabat) per tenebroſum & ſordidum egreſſum extraho Gitona, raptimque in hoſpitium meum pervolo. Præcluſis deinde

Strigiliis.] Hîs uſi ſunt veteres ad fricandum in balneis.

Parieti applicitus.] Id eſt, affixus.

Vultu

a Giton. b Encolpius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

deinde foribus, invado pectus amplexibus, & perfuſum os lacrumis vultu meo contero. Diu vocem neuter invenit. nam puer etiam ſingultibus crebris amabile pectus quaſſaverat. O facinus, inquam, indignum! Quod amo te quamvis relictus; & in hoc pectore, quum vulnus ingens fuerit, cicatrix non eſt. Quid dicis peregrini amoris conceſſio? Dignus hac injuria fui? Poſtquam ſe amari ſenſit, ſupercilium altius ſuſtulit. * nec amoris arbitrium ad alium judicem tuli; Sed nihil jam queror, nihil jam memini, ſi bona fide pœnitentiam emendas. Hæc quum inter gemitus lacrumaſque fudiſſem, deterſit ille pallio vultum, &, a Quæſo, in-

Vultu ſuo alterius os conterere.] Spiſſiſſime baſiare.

Peregrini amoris conceſſio.] Amaſius qui alienum ſecutus eſt, eique ſe conceſſit.

Gra-

a *Giton.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

inquit, Encolpi, fidem memoriæ tuæ adpello: Ego te reliqui, an tu prodidiſti? Equidem fateor, & præ me fero, quum duos armatos viderem, ad fortiorem confugi. *a* Exoſculatus pectus ſapientia plenum, injeci cervicibus manus: & ut facile intelligeret, rediiſſe me in gratiam, & optima fide reviviſcentem amicitiam, toto pectore adſtrinxi.

Et jam plena nox erat, mulierque cœnæ mandata curaverat, quum Eumolpus hoſtium pulſat. Interrogo ego, Quot eſtis? obiterque per rimam foris ſpeculari diligentiſſime cœpi, num Aſcyltos una veniſſet. Demum, ut ſolum hoſpitem vidi, momento recepi. Ille ſe ut in grabatum rejecit, viditque Gitona in conſpectu miniſtrantem, movit caput, Cap. 52.

Grabatus.] Exiguus lectus, in quo meridiari ſolent.

Laci-

a Encolpius.

put, &, *a* Laudo, inquit, Ganymedem: oportet hodie bene ſit. *b* Non delectavit me tam curioſum principium, timuique ne in contubernium recepiſſem Aſcylti parem. Inſtat Eumolpus, & quum puer illi potionem dediſſet, *c* Malo te, inquit, quam balneum totum: *d* ſiccatoque avide poculo, negat ſibi umquam acidius fuiſſe: *e* Nam & dum lavor, ait, penè vapulavi, quia conatus ſum circa ſolium ſedentibus carmen recitare. & poſtquam de balneo tamquam de theatro ejectus ſum, circuire omnes angulos cœpi, & clara voce Encolpion clamitare. Ex altera parte juvenis nudus, qui veſtimenta perdiderat, non minore clamoris indignatione Gitona flagitabat. Et me quidem pueri, tam-

a Eumolpus. b Encolpius.
c Eumolpus. d Encolpius.
e Eumolpus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

tamquam inſanum, imitatione petulantiſſima deriſerunt: illum autem frequentia ingens circumvenit cum plauſu & admiratione timidiſſima. Habebat enim inguinum pondus tam grande, ut ipſum hominem laciniam faſcini crederes. O juvenem laborioſum! puto illum pridie incipere, poſtero die finire. Itaque ſtatim invenit auxilium. neſcio quis enim eques Romanus, ut ajebant, infamis, ſua veſte errantem circumdedit, ac domum abduxit: credo, ut tam magnâ fortunâ ſolus uteretur. At ego ne mea quidem veſtimenta ab officioſo recepiſſem, niſi notorem dediſſem.

Lacinia faſcini.] Id eſt, Priapi; quaſi dicat, multo brevior erat homo, quam ſuus ipſius faſcinus.

Officioſi.] Qui in balneo veſtimenta ſervabant Capſarii alias dicti.

Notorem dare.] Qui notitiam rei aut fortunæ, velut oculatus teſtis, profitetur.

Ales

Tanto magis impedit inguina quam ingenia fricare. *a* Hæc Eumolpo dicente, mutabam ego frequentiſſime vultum: injuriis ſcilicet, inimici noſtri hilaris, commodis triſtis. Utcumque tamen, tamquam non agnoſcerem fabulam, tacui, & cœnæ ordinem explicui. * *

Cap. 53. *b* Vile eſt, quod licet, & animus errore lentus injurias diligit.

Nolo, quod cupio, ſtatim tenere,
Nec victoria mi placet parata.
Ales Phaſiacis petita Colchis,
Atque Afræ volucres placent palato,
Quod non ſunt faciles: at albus anſer,
Et pictis anas enovata pennis,

Ple-

Ales Phaſiacis petita Colchis.] Avis à Phaſi fluvio primum in Græciam ab Argonautis delata.

Afræ volucres.] Ex Africa petitæ in luxum Romanorum.

Sca-

a *Encolpius.* *b* *Eumolpus.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Plebeium ſapit. Ultimis ab oris
Attractus Scarus, atque arata Syrtis
Si quid naufragio dedit probatur.
Mullus jam gravis eſt: amica vincit
Uxorem: roſa cinnamum veretur.

Quicquid quæritur, optimum videtur. a Hoc eſt, inquam, quod promiſeras, ne quem hodie verſum faceres? Per fidem, ſaltem nobis parce, qui te nunquam lapidavimus. Nam ſi aliquis

Scarus.] Piſcis nobiliſſimi genus, mari Carpathio frequens. Cerebrum Jovis dictus ab Ennio.

Mullus.] Piſcis maximæ nobilitatis & gratiæ, magnique pretii.

Cinnamum.] Frutex, præſtantiſſimum exſudans odoramentum.

Sy-

a Encolpius.

quis ex his, qui in eodem ſynœcio potant, nomen poëtæ olfecerit, totam concitabit viciniam, & nos omnes ſub eadem cauſſa obruet. Miſerere, & aut pinacothecam, aut balneum cogita. Sic me loquentem objurgavit Giton mitiſſimus puer, & negavit recte facere, quod ſeniori convitiarer: ſimulque oblitus officii, menſam, quam humanitate poſuiſſem, contumelia tollerem, multaque alia moderationis verecundiæque verba, quæ formam ejus egregie decebant. *

Cap. 54. a O felicem, inquit, matrem tuam, quæ te talem peperit! Macte virtute eſto. Raram facit miſtu-

Synœcium.] Conjuncta in eadem domo conclavia.

Pinacotheca.] Tablinum ſeu locus, in quo tabulæ pictæ, ſtragula veſtis & alia ornamenta reponi ſolebant.

Aquam

a *Eumolpus, ad Gitonem.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

miſturam cum ſapientia forma. Itaque, ne putes te tot verba perdidiſſe, amatorem inveniſti. Ego laudes tuas carminibus implebo. Ego pædagogus, & cuſtos etiam quo non juſſeris, ſequar: nec injuriam Encolpius accipit, alium amat. *a* Profuit etiam Eumolpo miles ille, qui mihi abſtulit gladium, alioquin quem animum adverſus Aſcylton ſumpſeram, eum in Eumolpi ſanguinem exercuiſſem. Nec fefellit hoc Gitona. Itaque extra cellam proceſſit, tamquam aquam peteret, iramque meam prudenti abſentia exſtinxit. Paullulum ergo intepeſcente ſævitia, Eumolpe, inquam, jam malo vel carminibus loquaris, quam ejuſmodi tibi vota proponas. & ego iracundus ſum,

Aquam petere.] Veſicam exonerare, ad ſeceſſum ire.

Se-

a Encolpius.

ſum, & tu libidinoſus. vide quam non conveniat his moribus. Puta igitur me furioſum eſſe: cede inſaniæ, id eſt, ocyus foras exi. Confuſus hac denuntiatione Eumolpus, non quæſiit iracundiæ cauſſam, ſed continuo limen egreſſus, obduxit repente hoſtium cellæ, meque nihil tale exſpectantem incluſit, exemitque raptim clavem, & ad Gitona inveſtigandum cucurrit. Incluſus ego ſuſpendio vitam finire conſtitui: & jam ſemicinctio ſtantem ad parietem ſpondam vinxeram, cerviceſque nodo condebam, quum reſeratis foribus intrat Eumolpus cum Gitone, meque à fatali jam meta revocavit

Semicinctium.] Succinctorium, quod medium hominem cingat & veſtiat; Zona minus lata.

Sponda.] Spondæ ſunt tabulæ quæ utrimque lectum ſuſtinent.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

vit ad lucem. Giton præcipue ex dolore in rabiem efferatus, tollit clamorem, me utraque manu impulſum præcipitat ſuper lectum. *a* Erras, inquit, Encolpi, ſi putas contingere poſſe, ut ante moriaris. Prior cœpi, in Aſcylti hoſpitio gladium quæſivi. Ego, ſi te non inveniſſem, periturus per præcipitia fui: & ut ſcias, non longe eſſe quærentibus mortem, ſpecta invicem, quod me ſpectare voluiſti. *b* Hæc locutus, mercenario Eumolpi novaculam rapit, & ſemel iterumque cervice percuſſa, ante pedes collabitur noſtros. Exclamo ego attonitus, ſecutuſque labentem, eodem ferramento ad mortem viam quæro. Sed neque Giton ulla erat ſuſpicione vulneris læſus, neque ego ullum ſentiebam dolorem. Rudis

Mercenarius.] Tonſor conductus. *Mi-*

a Giton. b Encolpius.

diſenim novacula, & in hoc retuſa, ut pueris diſcentibus audaciam tonſoris daret, inſtruxerat thecam. Ideoque nec mercenarius ad raptum ferramentum expaverat, nec Eumolpus interpellaverat mortem mimicam.

Cap. 55. Dum hæc fabula inter amantes luditur, diverſitor cum parte cœnulæ intervenit, contemplatuſque fœdiſſimam jacentium volutationem, a Rogo, inquit, ebrii eſtis, an fugitivi, an utrumque? quis autem grabatum illum erexit? aut quid ſibi vult tam furtiva molitio? Vos, me-Hercules, ne mercedem cellæ daretis, fugere nocte in publicum voluiſtis; ſed non impunè. jam enim

Mors mimica.] Simulata.

Diverſitor.] Qui in Caupona diverſatur. Diverſoriarius.

Grabatus.] Lectus exiguus, in quo meridiari ſolent.

Pal-

a *Diverſitor.*

enim ſaxo ſciatis non viduæ hanc inſulam eſſe, ſed M. Manicii. *a* Exclamat Eumolpus, *b* Etiam minaris? *c* ſimulque os hominis palma excuſſiſſima pulſat. Ille tot hoſpitum potionibus liberum urceolum futilem in Eumolpi caput jaculatus eſt, ſolvitque clamantis frontem, & de cella ſe proripuit. Eumolpus contumeliæ impatiens rapit ligneum candelabrum, ſequitur abeuntem, & creberrimis ictibus ſupercilium ſuum vindicat. Fit concurſus familiæ, hoſpitumque ebriorum frequentia. Ego autem nactus occaſionem vindictæ, Eumolpum excludo, redditaque ſcordalo vice, ſine æmulo ſcili-

Palma excuſſiſſima.] Excelſiſſima.

Scordalus.] Homo alliatus & illuvie ſqualoreque fœdus, ſordidus, impurus.

Iu-

a Encolpius. b Eumolpus. c Encolpius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

cet, & cella utor & nocte. Interim coctores inſulariique mulcant excluſum, & alius veru extis ſtridentibus plenum in oculos ejus intentat: alius, furca de carnario rapta, ſtatum præliantis componit: anus præcipue lippa, ſordidiſſimo linteo præcincta, ſoleis ligneis imparibus impoſita, canem ingentis magnitudinis catena trahit, inſtigatque in Eumolpum. Sed ille candelabro ſe ab omni periculo vindicabat.

Cap. 56. Videbamus nos omnia per foramen valvæ, quod paullo ante anſa hoſtii diſrupta laxaverat, favebamque ego vapulanti. Giton autem non oblitus miſericordiæ ſuæ, reſerandum hoſtium, ſuccurrendumque periclitanti cenſebat. Ego, durante adhuc iracundia, non continui manum, ſed

Inſularii.] Inquilini unius domus.

Mulcare.] Percutere.

Carnarium.] Locus ubi caro ſalſa ſuſpenditur.

Stricto.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

ſed caput miſerantis ſtricto acutoque articulo percuſſi. & ille flens quidem conſedit in lecto: ego autem alternos opponebam foramini oculos, injuriæque Eumolpi advocationem commodabam, & veluti quodam cibo me replebam: quum Procurator inſulæ Bargates à cœna excitatus, à duobus lecticariis in mediam rixam perfertur: nam erat etiàm pedibus æger. Is, ut rabioſa barbaraque voce in ebrios fugitivoſque diu peroravit, reſpiciens ad Eumolpum, *a* O poëtarum, inquit, diſertiſſime, tu eras? & non diſcedunt ocyus nequiſſimi ſervi, manuſque continent à rixa? *

Con-

Stricta acutoque articulo percutere.] κονδυλίζειν complicatis in condylos digitis percutere.

Advocationem commodare.] Favere; à partibus alicujus ſtare.

Diſco-

a Bargates.

Contubernalis mea mihi faſtum facit. Ita, ſi me amas, maledic illam verſibus, ut habeat pudorem. * *

Cap 57. *a* Dum Eumolpus cum Bargate in ſecreto loquitur, intrat ſtabulum præco cum ſervo publico, aliaque ſane modica frequentia, facemque fumoſam magis quam lucidam quaſſans, hæc proclamavit: *b* Puer in balneo paullo ante aberravit, annorum circa XVI, criſpus, mollis, formoſus, nomine Giton: Si quis eum reddere, aut commonſtrare voluerit, accipiet nummos mille. *c* Nec longe à præcone Aſcyltos ſtabat amictus diſcoloria veſte, atque in lance argentea indicium,

Diſcoloria veſtis.] Quanti ſoliti, qui quid publica auctoritate facerent.

Indicium & ſides in lance argentea.] Præmium quod indicibus datur; indicia εὕρετρον.

Via-

a Encolpius. b Præco. c Encolp.

cium, & fidem præferebat. Imperavi Gitoni, ut raptim grabatum ſubiret; annecteretque pedes & manus inſtitis, quibus ſponda culcitam ferebat: ac, ſicut olim Ulyxes pro ariete adhæſiſſet, extentus infra grabatum ſcrutantium eluderet manus. Non eſt moratus Giton imperium, momentoque temporis inſeruit vinculo manus, & Ulyxem aſtu ſimillimo vicit. Ego, ne ſuſpicioni relinquerem locum, lectulum veſtimentis implevi, uniuſque hominis veſtigium ad corporis mei menſuram figuravi. Interim Aſcyltos, ut pererravit omnes cum viatore cellas, venit ad meam: & hoc quidem pleniorem ſpem concepit, quo diligentius oppeſſulatas invenit fores. Publicus vero ſervus, inſertans commiſſuris ſecures, clauſtrorum firmitatem laxavit. Ego ad

Viator.] Idem hic quod *Lictor.* *Ha-*

ad genua Aſcylti procubui, & per memoriam amicitiæ, perque ſocietatem miſeriarum, petii ut ſaltem oſtenderet fratrem; imo, ut fidem haberent fictæ preces, ſcio te, inquam, Aſcylte, ad occidendum me veniſſe: quo enim ſecures adtuliſti? Itaque ſatia iracundiam tuam: præbeo ecce cervicem, funde ſanguinem, quem ſub prætextu quæſtionis petiiſti. Amolitur Aſcyltos invidiam; &, Se vero nihil aliud quam fugitivum ſuum dixit quærere; mortem nec hominis concupiſſe, nec ſupplicis; utique ejus, quem poſt fatalem rixam habuit cariſſimum.

Cap. 58. At non ſervus publicus tam languide agit, ſed raptam cauponi harundinem ſubter lectum mittit, omniaque etiam foramina parietum ſcrutatur. Subducebat Giton

Harundo.] Virga janitoris geſtamen: oſtio appendi ſolita.

Cub-

Giton ab ictu corpus, & reducto imidiſſime ſpiritu ipſos cimices re tangebat. Eumolpus autem, uia effractum Hoſtium cellæ, eminem poterat excludere, irumpit perturbatus, &, *a* Mile, inquit, nummos inveni: am enim perſequar abeuntem præconem, &, in poteſtate ſua eſſe Gitonem, meritiſſima propoſitione monſtrabo. *b* Genua ego perſeverantis amplector, ne morientes vellet occidere: &, Merito, inquam, excandeſceres, ſi poſſes proditum oſtendere. Nunc inter turbam puer fugit, nec quò abierit, ſuſpicari poſſum. Per fidem, Eumolpe, reduc puerum, & vel Aſcylto redde. Dum hæc ego jam credenti perſuadeo, Giton, conlectione ſpiritus plenus, ter continuo ita ſternutavit, ut grabatum concuteret. Ad quem motum Eumolpus converſus, ſal-

a Eumolpus. b Encolpius,

ſalvere Gitona jubet. Remota etiam culcita videt Ulyxem, cui vel eſuriens Cyclops potuiſſet parcere. Mox converſus ad me, *a* Quid eſt, inquit, latro ? Ne deprehenſus quidem auſus es mihi verum dicere ? Imo, ni Deus quidam humanarum rerum arbiter pendenti puero excuſſiſſet indicium, eluſus circa popinas errarem. * *b* Giton longe blandior, quam ego, primum araneis oleo madentibus vulnus, quod in ſupercilio factum erat, coartavit; mox palliolo ſuo laceratam mutavit veſtem, amplexuſque jam mitigatum, oſculis tamquam fomentis adgreſſus eſt: &, *c* in tua, inquit, pater cariſſime, in tua ſumus cuſtodia.

Si

Culcita.] Pulvinus, tectulus.

Popinæ.] Diverſoria.

Hi-

a Eumolpus. *b Encolpius.* *c Giton.*

Si Gitona tuum amas, incipe velle ſervare. Utinam me ſolum inimicus ignis hauriret! utinam hibernum invaderet mare! Ego enim omnium ſcelerum materia: ego cauſſa ſum. Si perirem, conveniret inimicis. * *

a Ego ſic ſemper, & ubique vixi, ut ultimam quamque lucem, tamquam non redituram conſumerem. * * Cap. 99.

b Profuſis ego lacrymis rogo, quæſoque, ut mecum quoque redeat in gratiam. neque enim in amantium eſſe poteſtate furioſam æmulationem: daturum tamen operam, ne aut dicam, aut faciam amplius, quo poſſit offendi. Tantum omnem ſcabitudinem animo, tamquam bonarum artium magiſter, deleret ſine cicatrice. Incultis aſperiſque regionibus

Hibernum mare.] Hybernum vel ſævum.

Scabitudo.] Scabredo.

a Eumolpus. *b Encolpius.*

nibus diutius nives hærent: aſt ubi ea aratro domefacta tellus nitet, dum loqueris, levis pruina dilabitur. Similiter in pectoribus ira conſidit: feras quidem mentes obſidet, eruditas prælabitur. *a* Ut ſcias, inquit Eumolpus, verum eſſe quod dicis, ecce etiam oſculo iram finio. itaque, quod bene eveniat, expedite ſarcinulas, & vel ſequimini me, vel ſi mavultis, ducite. *b* Adhuc loquebatur, quum crepuit hoſtium impulſum, ſtetitque in limine barbis horrentibus nauta. *c* Et, Moraris, inquit, Eumolpe tamquam prope diem ignores. *d* Haud mora, omnes conſurgimus, &, Eumolpus quidem mercenarium ſuum, jam olim dormientem, exire

Barbæ horrentes.] Horrida barba, id eſt, hiſpida.

Propudium.] Prope diem.

Ha-

a Eumolpus. *b Encolpius.* *c Nauta.* *d Encolpius.*

exire cum ſarcinis jubet: Ego cum Gitone quicquid erat, in altum compono, & adoratis Sideribus intro navigium. * *

Moleſtum, quod puer hoſpiti placet? Quid autem, non commune eſt, quod natura optimum fecit? Sol omnibus lucet. Luna innumerabilibus comitata ſideribus, etiam feras ducit ad pabulum. Quid aquis dici formoſius poteſt? in publico tamen manant. Solus ergo amor furtum potius, quam præmium, erit? Imo verò nolo habere bona, niſi quibus populus inviderit. vietus, & ſenex non erit gravis: etiam quum voluerit aliquid ſumere, opus anhelitu perdet. Hoc ut infra fiduciam poſui, fraudavique animum diffidentem, cœpi ſomnum obruto tunicula capite mentiri. Sed repente quaſi deſtruente fortuna conſtantiam meam, ejuſmodi vox ſuper conſtratum puppis congemuit: Cap. 60.

a Ergo me deriſit? *b* At hæc quidem virilis, & penè auribus meis familiaris animum palpitantem percuſſit. Cæterum eadem indignatione mulier lancinata ulterius excanduit, &, *c* Siquis Deus manibus meis, inquit, Gitona imponeret, quam bene exſulem exciperet! *d* Uterque noſtrum tam inexpectato ictus ſono amiſerat ſanguinem. Ego præcipuè, quaſi ſomnio quodam turbulento circumamictus diu vocem cōlegi, tremuliſque manibus Eumolpi, jam in ſoporem labentis, laciniam duxi; &, per fidem, inquam, pater, cujus hæc navis eſt, aut quos vehat, dicere potes? Inquietatus ille moleſte tulit; &, *e* Hoc erat, inquit, quod placuerat tibi, ut ſuper conſtratum navis, occu-

a Lycas. b Encolpius.
c Tryphæna. d Encolpius.
e Eumolpus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

occuparemus ſecretiſſimum locum, ne nos patereris requieſcere? Quid porro ad rem pertinet, ſi dixero, Lycam Tarentinum eſſe dominum hujuſce navigii, qui Tryphænam exſulem Tarentum ferat?

a Intremui poſt hoc fulmen attonitus, juguloque detecto, Aliquando, inquam, totum me Fortuna viciſti. Nam Giton quidem ſuper meum pectus poſitus, animam egit; deinde ut effuſus ſudor utriuſque ſpiritum revocavit, comprehendi Eumolpi genua, Miſerere, inquam, morientium, id eſt, pro conſortio ſtudiorum commoda manum. Mors venit, quæ, niſi per te licet, poteſt eſſe pro munere. Inundatus hac Eumolpus invidia, jurat per deos deaſque, ſe neque ſcire, quid acciderit; nec ullum dolum malum conſilio adhibuiſ- Cap. 61.

a Encolpius.

ſe, ſed mente ſimpliciſſima, &
vera fide in navigium comites in
duxiſſe, quo ipſa jam pridem
fuerit uſurus. *a* Quæ autem hi
inſidiæ ſunt? inquit, aut quis no
bis Hannibal navigat? Lycas Ta
rentinus homo verecundiſſimus
& non tantum hujus navigii do
minus, quod regit; ſed fundo
rum etiam aliquot, & familia
negotiantis, onus deferendum
ad mercatum conduxit. Hic eſ
Cyclops ille, & archipirata, cu
vecturam debemus: & præte
hunc Tryphæna omnium femi
narum formoſiſſima, quæ volu
ptatis cauſſa huc atque illuc vecta
tur. *b* Hi ſunt, inquit Giton
quos fugimus: *c* ſimulque raptim
cauſ

Hannibal.] Hic pro ferociſſimo & capitali hoſte.

Cyclops.] Pro Archipirata.

Vecturam ſolvere.] Vecturam ſolvebant ii, qu ratibus tranſi bant. *Spi*

a Eumolpus. *b Giton.*
c Encolpius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

cauſſas odiorum, & inſtans periculum trepidanti Eumolpo exponit. Confuſus ille, & conſilii egens jubet quemque ſuam ſententiam proponere: &, *a* Fingite, inquit, nos antrum Cyclopis intraſſe. Quærendum eſt aliquod effugium, niſi naufragium ponimus, & omni nos periculo liberamus. *b* Imo, inquit Giton, perſuade gubernatori, ut in aliquem portum navem deducat, non ſine præmio ſcilicet; & affirma ei, impatientem maris fratrem tuum in ultimis eſſe. Poteris hanc ſimulationem & lacrymis, & vultus confuſione obumbrare, ut miſericordia permotus gubernator indulgeat tibi. *c* Negavit hoc Eumolpus, fieri poſſe; *d* quia magna, inquit, navigia portibus ſe gravatim inſinuant; nec tam cito fratrem de-

---

a Eumolpus. b Giton.
c Encolpius. d Eumolpus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

feciſſe, veriſimile erit. Accedit his, quod forſitan Lycas officii cauſſà viſere languentem deſiderabit. Vides, quam valde nobis expediat, ultro dominum ad fugientes accedere. Sed finge, navem ab ingenti poſſe curſu deflecti, & Lycam non utique circumiturum ægrorum cubilia; quomodo poſſumus egredi nave, ut non conſpiciamur à cunctis? opertis capitibus, an nudis? Opertis. & quis non dare manum languentibus volet? Nudis. Et quid erit aliud, quam ſeipſos proſcribere?

Cap. 62. [a] Quin potius, inquam ego, ad temeritatem confugimus, & per funem lapſi deſcendimus in ſcapham, præciſoque vinculo, reliqua Fortunæ committimus? Nec ego in hoc periculum Eumolpum arceſſo. Quid enim attinet, innocentem alieno periculo impo-

po-

---

a *Encolpius.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

ponere? Contentus ſum, ſi nos deſcendentes adjuverit caſus. *a* Non imprudens conſilium, inquit Eumolpus, ſi aditum haberet. Quis enim non euntes notabit? Utique gubernator, qui pervigil nocte ſiderum quoque motus cuſtodit. Et utcumque imponi vel dormienti poſſet, ſi per aliam partem navis fuga quæreretur: nunc per puppim, per ipſa gubernacula dilabendum eſt, à quorum regione funis deſcendit, qui ſcaphæ cuſtodiam tenet. Præterea illud miror, Encolpi, tibi non ſuccurriſſe, unum nautam ſtationis perpetuæ interdiu noctuque jacere in ſcapha, nec poſſe inde cuſtodem, niſi aut cæde expelli, aut præcipitari viribus. Quod an fieri poſſit, interrogate audaciam veſtram. Nam quod ad meum quidem comitatum attinet, nullum recuſo periculum,

---

a Eumolpus.

quod ſalutis ſpem oſtendit. Nam ſine cauſſa quidem ſpiritum tamquam rem vacuam impendere, nec vos quidem exiſtimo velle. Videte numquid hoc placeat. Ego vos in duas jam pelles conjiciam, vinctoſque loris inter veſtimenta pro ſarcinis habebo, apertis ſcilicet aliquatenus labris, quibus & ſpiritum recipere poſſitis, & cibum. Conclamabo deinde nocte ſervos pœnam graviorem timentes præcipitaſſe ſe in mare: deinde quum ventum fuerit in portum, ſine ulla ſuſpicione pro ſarcinis vos efferam. *a* Ita verò, inquam ego, tamquam ſolidos adligaturus, quibus non ſoleat venter injuriam facere; an tamquam eos, qui ſternutare non ſolea-

Spiritum impendere.] Vitam amittere.

Venter injuriam facit.] Murmure vel emiſſione ſtridoris.

Car-

a *Encolpius.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

ſoleamus, nec ſtertere? an quia hoc genus furti ſemel mihi feliciter ceſſit? Sed finge una die vinctos poſſe durare: quid ergo ſi diutius, aut tranquillitas nos tenuerit, aut adverſa tempeſtas, quid facturi ſumus? veſtes quoque diutius vinctas ruga conſumit, & cartæ adligatæ mutant figuram. Juvenes adhuc laboris expertes, ſtatuarum ritu patiemur pannos & vincula? Adhuc aliud aliquod iter ſalutis quærendum eſt. Inſpicite quod ego inveni, Eumolpus tamquam literarum ſtudioſus utique atramentum habet. Hoc ergo remedio mutemus colores à capillis uſque ad ungues. Ita tamquam ſervi Æthiopes, & præſto tibi erimus ſine tormentorum injuria hilares, & permutato colore imponemus ini-

Cartæ alligatæ.] Schedulæ alligatæ ſarcinis erant, quæ indicarent cujus eſſent.

inimicis. *a* Quin tu, inquit Giton, & circumcide nos, ut Judæi videamur: & pertunde aures, ut imitemur Arabes, & increta facies, ut ſuos Gallia cives putet: tamquam hic ſolus color figuram poſſit pervertere, & non multa una oportet conſentiant, & non natione mendacium conſtet. Puta infectam medicamine faciem diutius durare poſſe: finge nec aquæ aſperginem impoſituram aliquam corpori maculam, nec veſtem atramento adhæſuram, quod frequenter etiam non acceꝛſito ferrumine infigitur: age, numquid & labra poſſumus tumore teterrimo implere? numquid & crines calamiſtro convertere? numquid & frontes cicatricibus ſcindere? numquid & crura in orbem pandere? numquid & ta-

Incretare faciem.] Creta illinire, candidam reddere.

a Giton.

& talos ad terram deducere? numquid barbam peregrina ratione figurare? Color arte compoſitus inquinat corpus, non mutat. *a* Audite quid dementi ſuccurrerit. Præligemus veſtibus capita, & nos in profundum mergamus.

a Nec iſtud Dii hominesque patiantur, Eumolpus exclamat, ut vos tam turpi exitu vitam finiatis. Imo potius facite quod jubeo: Mercenarius meus, ut ex novacula comperiſtis, tonſor eſt: hic continuo radat utriuſque non ſolum capita, ſed etiam ſupercilia. ſequar ego, frontes notans inſcriptione ſollerti, ut videamini ſtigmate eſſe puncti. Ita eædem literæ, & ſuſpicionem declinabunt quærentium, & vultus umbra ſupplicii teget. *c* Non eſt dilata fallacia, ſed ad latus navigii furtim proceſſimus, capitaque Cap. 63.

a Encolpius. b Eumolpus.
c Encolpius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

que cum ſuperciliis denudanda tonſori præbuimus. Implevit Eumolpus frontes utriuſque ingentibus literis, & notum fugitivorum epigramma per totam faciem liberali manu duxit. Unus forte ex vectoribus, qui adclinatus lateri navis exonerabat ſtomachum nauſea gravem, notavit ſibi ad Lunam tonſorem intempeſtivo inhærentem miniſterio, exſecratuſque omen, quod imitaretur naufragorum ultimum votum, in cubile rejectus eſt. Nos diſſimulata nauſeantis devotione, ad ordinem triſtitiæ redimus, ſilentioque compoſito, reliquas noctis horas male ſoporati conſumpſimus. * *

Cap. 64. *a* Videbatur mihi ſecundum quietem Priapus dicere, Encolpion, quod quæris, ſcito à me in navem tuam eſſe perductum. *b* Exhorruit Tryphæna: &c,

a Pu-

a Lycas. *b Encolpius.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

a Putes, inquit, una nos dormiiſſe: nam & mihi ſimulacrum Neptuni, quod Bajis ter ſtylo notaveram, videbatur dicere, in navi Lycæ Gitona invenies. b Hinc ſcies, inquit Eumolpus, Epicurum hominem eſſe divinum. qui ejuſmodi ludibria facetiſſima ratione condemnat.

Somnia, quæ mentes ludunt volitantibus umbris,
Non delubra Deûm, nec ab æthere numina mittunt;
Sed ſibi quiſque facit. Nam quum proſtrata ſopore
Urget membra quies, & mens ſine pondere ludit;
Quicquid luce fuit, tenebris agit. Oppida bello
Qui quatit, & flammis miſerandas ſævit in urbes;
Tela videt, verſaſque acies, & funera Regum,
Atque exundantes perfuſo ſanguine campos. Qui

a *Tryphæna.* b *Eumolpus.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Qui cauſſas orare ſolent; legeſque forumque,
Et pavido cernunt incluſum corde tribunal.
Condit avarus opes, defoſſumque invenit aurum.
Venator ſaltus canibus quatit. Eripit undis.
Aut premit everſam periturus nativa puppim.
Scribit amatori meretrix. Dat adultera munus.
Et canis in ſomnis leporis veſtigia latrat.
In noctis ſpatio miſerorum vulnera durant.

a Cæterum Lycas ut Tryphænæ ſomnium expiavit, b Quis, inquit, prohibet navigium ſcrutari, ne videamur divinæ mentis opera damnare? c Is, qui nocte

Somnium expiare.] Id fiebat vini aſperſione aut aquæ lymphatæ. *Tute-*

a *Encolpius.* b *Lycas.*
c *Encolpius.*

nocte miſerorum furtum deprehenderat, Æſius nomine, ſubito proclamat, *a* Ergo illi, qui ſunt, qui nocte ad Lunam radebantur? peſſimo, me-Dius-Fidius, exemplo. Audio enim non licere cuiquam mortalium, in nave neque ungues, neque capillos deponere, niſi quum pelago ventus iraſcitur.

b Excanduit Lycas hoc ſermone turbatus; & *c* Itane, inquit, capillos aliquis in nave præcidit, & hoc nocte intempeſta? attrahite ocyus nocentes in medium, ut ſciam quorum capitibus debeat navigium luſtrari. *d* Ego, inquit Eumolpus, hoc juſſi; nec non eodem futurus navigio, auſpicium mihi feci; quia nocentes horridos longoſque habebant capillos, ne viderer de nave carcerem facere, juſſi ſqualorem da- Cap. 65

a Æſius. b Encolpius.
c Lycas. d Eumolpus.

mnatis auferri: ſimul ut notæ quoque literarum, non adumbratæ comarum præſidio, tota ad oculos legentium accederent. Inter cætera apud communem amicam conſumpſerunt pecuniam meam, à qua illos proxima nocte extraxi mero unguentiſque perfuſos. Ad ſummam, adhuc patrimonii mei reliquias olent. *a* Itaque ut Tutela navis expiaretur, placuit quadragenas utriſque plagas imponi. Nulla ergo fit mora. Aggrediuntur nos furentes nautæ cum funibus, temtantque viliſſimo ſanguine Tutelam placare. Et ego quidem tres plagas Spartana nobilitate concoxi: Cæterum Giton

Tutela.] Navium proris effigiata aut picta Deorum, quibus ſe mancipabant, ſigna impoſita.

Spartana nobilitas.] Summa patientia: notatur Spartanorum animi firmitudo ac tolerantia in ſufferendis plagis.

Dedi-

a Encolpius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Giton ſemel ictus tam valde exclamavit, ut Tryphænæ aures notiſſima voce repleret. Non ſolum ergo turbata eſt, ſed ancillæ quoque omnes familiari ſono inductæ ad vapulantem decurrunt. Jam Giton mirabili forma exarmaverat nautas, cœperatque etiam ſine voce ſævientes rogare, quum ancillæ pariter proclamant; *a* Giton eſt, Giton, inhibete crudeliſſimas manus; Giton eſt, Domina ſuccurre. *b* Deflectit aures Tryphæna jam ſua ſponte credentes, raptimque ad puerum devolat. Lycas, qui me optime noverat, tamquam & ipſe vocem audiſſet, accurrit: & nec manus, nec faciem meam conſideravit, ſed continuo ad inguina mea luminibus deflexis, movit officioſam manum: &, *c* Salve, inquit, Encolpi. *d* Miretur nunc

a Ancilla. b Encolpius.
c Lycas. d Encolpius.

aliquis, Ulyxis nutricem poſt vi
ceſimum annum cicatricem inve
niſſe originis indicem, quum
homo prudentiſſimus confuſi
omnibus corporis indiciorumqu
lineamentis, ad unicum fugitiv
argumentum tam docte pervene
rit. Tryphæna lacrymas effudit
decepta ſupplicio: vera enim ſti
gmata credebat captivorum fron
tibus impreſſa, ſciſcitarique ſub
miſſius cœpit, Quod ergaſtulun
intercepiſſet errantes? aut cuju
tam crudeles manus in hoc ſup-
plicium duraſſent? Meruiſſe qui-
dem contumeliam aliquam fugiti-
vos, quibus in odium bona ſu
veniſſent.

Cap. 66. Concitatus iracundia proſilii
Lycas, &, *a* O te, inquit, fe
minam ſimplicem! tamquam
vulnera ferro præparata literas bi-
berint. Utinam quidem hac ſe in-
ſcriptione frontis maculaſſent
ha-

a Lycas.

haberemus nos extremum ſolaium. Nunc mimicis artibus peiti ſumus, & adumbrata inſcriptione deriſi. *a* Volebat Tryphæna miſereri, quia non totam voluptatem perdiderat: Sed Lycas memor adhuc uxoris corruptæ, contumeliarumque; quas in Herculis porticu acceperat, turbato vehementius vultu proclamat: *b* Deos immortales rerum humanarum agere curam, puto, intellexiſti, ô Tryphæna! nam imprudentes noxios in noſtrum induxere navigium, & quid feciſſent, admonuerunt pari ſomniorum conſenſu. Ita vide ut proſit, illis ignoſci, quos ad pœnam ipſe Deus deduxit. Quod ad me adtinet, non ſum crudelis, ſed vereor ne, quod remiſero, patiar. *c* Tam ſuperſtitioſa oratione Tryphæna mutata negat ſe

a Encolpius. b Lycas.
c Encolpius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

ſe interpellare ſupplicium, imo accedere etiam juſtiſſimæ ultioni: nec ſe minus grandi vexatam injuria, quam Lycam, cujus pudoris dignitas in concione proſcripta ſit. * *

Cap. 67. *a* Me utpote hominem non ignotum elegerunt ad hoc officium, petieruntque ut ſe reconciliarem aliquando amiciſſimis. * Niſi forte putatis juvenes caſu in has plagas incidiſſe, quum omnis vector nihil prius quærat, quam cujus ſe diligentiæ credat. Flectite ergo mentes ſatisfactione lenitas, & patimini liberos homines ire ſine injuria, quo deſtinant. Sævi quoque implacabileſque domini crudelitatem ſuam impediunt, ſi quando pœnitentia fugitivos reduxit; & dedititiis

Dedititii hoſtes.] Supplices.

Ser-

a Eumolpus.

tiis hoſtibus parcimus. Quid ultra petitis? Aut quid vultis? In conſpectu veſtro ſupplices jacent, juvenes, ingenui, honeſti, &, quod utroque potentius eſt, familiaritate vobis aliquando conjuncti. Si, me-Hercules, intervortiſſent pecuniam veſtram, ſi fidem proditione læſiſſent; ſatiari tamen potuiſſetis hac pœna, quam videtis. Servitia ecce in frontibus cernitis, & vultus ingenuos voluntaria pœnarum lege proſcriptos. [a] Interpellavit deprecationem ſupplicis Lycas, &, [b] Noli, inquit, cauſſam confundere, ſed impone ſingulis modum. Ac primum omnium, ſi ultro venerunt, cur nudavere crinibus capita? vultum enim, qui permutat, fraudem parat, non

Servitia.] | Servi.

Sala-

---

a *Encolpius.* b *Lycas.*

ſatisfactionem. Deinde ſi gratiam à legato moliebantur, quid ita omnia feciſti, ut quos tuebaris abſconderes? Ex quo apparet, caſu incidiſſe noxios in plagas, & te artem quæſiſſe, qua noſtræ animadverſionis impetum eluderes. Nam quod invidiam facis nobis, ingenuos, honeſtoſque clamando, vide ne deteriorem facias confidentia cauſſam. Quid debent læſi facere, ubi rei ad pœnam confugiunt? At enim amici fuerunt noſtri; eo majora meruerunt ſupplicia. Nam qui ignotos lædit, latro appellatur: qui amicos, paullo minus quam parricida. *a* Reſolvit Eumolpus tam iniquam declamationem &, *b* Intelligo, inquit, nihil magis obeſſe juvenibus miſeris quam quod nocte depoſuerunt capillos: hoc argumento incidiſſe in navem videntur, non veniſſe. Quod

a Encolpius. b Eumolpus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Quod velim, tam candide ad veſtras aures perveniat, quam ſimpliciter geſtum eſt. Voluerunt enim, antequam conſcenderent, exonerare capita moleſto & ſupervacuo pondere, ſed celerior ventus diſtulit curationis propoſitum. Nec tamen putaverunt ad rem pertinere, ubi inciperent, quod placuerat ut fieret: quia nec omen, nec legem navigantium noverant. *a* Quid, inquit Lycas, adtinuit ſupplices radere? niſi forte miſerabiliores calvi ſolent eſſe. Quamquam quid attinet, veritatem per interpretem quærere? Quid dicis tu latro? quæ Salamandra ſupercilia tua excuſſit? Cui Deo crinem vo-

Salamandra.] Animal lacerti figura, cujus ſanie illiti crines ſtatim defluunt.

Crinem vovere

Deo alicui.] Tangit morem antiquum crines conſecrandi vel Diis vel etiam fluminibus. *Phar-*

a Lycas,

viſti? Pharmace, reſponde.
a Obſtupueram ego ſupplicii
Cap. 68. metu pavidus, nec quid in re manifeſtiſſima dicerem, inveniebam. Turbatus, & deformis præter ſpoliati capitis dedecus, ſuperciliorum etiam æqualis cum fronte calvities, ut nihil nec facere deceret, nec dicere. Ut vero ſpongia uda facies plorantis deterſa eſt, & liquefactum per totum os atramentum, omnia ſcilicet lineamenta fuliginea nube confudit, in odium ſe ira convertit. Negat Eumolpus paſſurum ſe, ut quiſquam ingenuos contra fas legemque contaminet, interpellatque ſævientium minas, non ſolum voce, ſed & manibus. Aderat interpellanti mercenarius comes, & unus, alterque infirmiſſimus vector, ſolatia magis litis, quam

Pharmacus.] Veneficus, ſacrilegus, ſceleſtus.

Fuliginea nubes.] Color ater.

Tra-

a *Encolpius.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

quam virium auxilia. Nec quicquam pro me deprecabar, ſed intentans in oculos Tryphænæ manus, uſurum me viribus meis clara liberaque voce clamavi, nî abſtineret à Gitone injuriam mulier damnata, & in toto navigio ſola verberanda. Accenditur audacia mea iratior Lycas, indignaturque, quod ego relicta mea cauſſa tantum pro alio clamo. Nec minus Tryphæna contumelia ſævit accenſa, totiuſque navigii turbam diducit in partes. Hinc mercenarius tonſor ferramenta ſua nobis, & ipſe armatus, diſtribuit: illinc Tryphænæ familia nudas expedit manus. Ac ne ancillarum quidem clamor aciem deſtituit, uno tantum gubernatore relicturum ſe navis miniſterium denunciante, ſi non deſinat rabies libidine perditorum conlecta. Nihilominus tamen perſeverat dimicantium furor; illis pro ultione, nobis pro vita pugnantibus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Multi ergo utrinque ſemimortui labuntur, plures cruenti vulneribus referunt veluti ex prœlio pedem: nec tamen cujuſquam ira laxatur. Tunc fortiſſimus Giton ad virilia ſua admovit novaculam infeſtam, minatus ſe abſciſſurum tot miſeriarum cauſſam: Inhibuitque Tryphæna tam grande facinus, non diſſimulata miſſione. Sæpius ego cultrum tonſorium ſuper jugulum meum poſui, non magis me occiſurus, quam Giton, quod mirabatur, facturus. Audacius ille tamen tragœdiam implebat, quia, ſciebat, ſe illam habere novaculam, qua jam ſibi cervicem præciderat. Stante ergo utraque acie, quum appareret, futurum non tralaticium bellum, ægre expugnavit gubernator, ut caduceatoris more Tryphæna inducias faceret. Data

ta

Tralaticium bellum.] Ludicrum.

Caduceator.] Legatus, qui pacem petit.

Ra-

ta ergo, acceptaque, patrio more, fide, protendit ramum oleæ à Tutela navigii raptum, atque in conloquium venire auſa:

a Quis furor, exclamat, pacem convertit in arma?
Quid noſtræ meruere manus? non Troïus hoſtis
Hac in claſſe vehit decepti pignus Atridæ;
Nec Medea furens fraterno ſanguine pugnat.
Sed contemptus amor vires habet & mihi fata
Hos inter fluctus quis raptis evocat armis?

Cui

Ramum oleæ protendere.] Habitus ſupplicium & pacem rogantium.

Tutela.] Navium proris effigiata aut picta Deorum, quibus ſe mancipabant, ſigna impoſita.

Troïus hoſtis.] Id eſt, Paris.

Pignus decepti Atridæ.] Helena Agamemnonis filia, Menelai conjux.

Pe-

a Encolpius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Cui non eſt mors una ſatis? ne
vincite pontum,
Gurgitibuſque feris altos immit-
tite fluctus.

Cap. 69. *a* Hæc ut turbato clamore mulier effudit, hæſit paulliſper acies revocatæque ad pacem manus intermiſere bellum: Utitur pœnitentiæ occaſione dux Eumolpus, & caſtigato ante vehementiſſime Lyca, tabulas fœderis ſignat, queis hæc formula erat: EX TUI ANIMI SENTENTIA, ut tu, Tryphæna, neque injuriam tibi factam à Gitone querêris, neque ſi quid ante hunc diem factum eſt, objicies, vindicabiſve, aut ullo alio genere perſequendum curabis: & ut nihil imperabis puero repugnanti, non amplexum, non oſculum, non coitum Venere conſtrictum, niſi pro quaque re præſentes numeraveris denarios centum. Item Lyca, EX TUI

a Encolpius.

TUI ANIMI SENTENTIA ut tu Encolpion nec verbo contumelioſo inſequêris, nec vultu, neque quæres, ubi nocte dormiat; aut ſi quæſieris, pro ſingulis injuriis numerabis præſentes denarios ducentos. In hæc verba fœderibus compoſitis arma deponimus: & ne reſidua in animis etiam poſt jusjurandum ira remaneret, præterita aboleri oſculis placet. Exhortantibus univerſis odia detumeſcunt; epulæque ad certamen prolatæ conciliant hilaritate convivium. Exſonat ergo cantibus totum navigium, & quia repentina tranquillitas intermiſerat curſum, alius exſultantes quærebat fuſcina piſces: alius hamis blandientibus convellebat prædam repugnantem. Ecce etiam per antemnam pelagiæ conſederant volucres, quas tectis harundinibus peritus artifex tetigit. Illæ viſca-

tis

Pelagiæ volucres.] Marinæ

Pin-

tis illigatæ viminibus deferebantur ad manus. Tollebat plumas aura volitantes, pinnaſque per maria inanis ſpuma torquebat. Jam Lycas redire mecum in gratiam cœperat; jam Tryphæna Gitona extrema parte potionis ſpargebat; quum Eumolpus & ipſe vino ſolutus dicta voluit in calvos ſtigmoſoſque jaculari: donec conſumta frigidiſſima urbanitate, rediit ad carmina ſua; cœpitque capillorum elegidarion dicere.

a Quod ſummum formæ decus eſt, cecidere capilli:
Vernanteſque comas triſtis abegit hiems.

Nunc

Tinnæ.] Conchæ genus: alias Nacra.

Dicta in aliquem jaculari.] Iocu-lariter aliquem perſtringere.

Stigmoſus.] Famoſus, nocens cui ſtigmatis nota inuſta.

Elegidarion.] Encomium.

Co_

a umolpus.

Nunc umbra nudata ſua jam
tempora mœrent:
Areaque attritis ridet aduſta
pilis.
O fallax natura Deum! quæ
prima dediſti
Ætati noſtræ gaudia, prima
rapis.
Infelix, modo crinibus nitebas,
Phœbo pulchrior, & ſorore Phœ-
bi:
At nunc lævior ære, vel ro-
tundo
Horti tubere, quod creavit unda,
Ridentes fugis, & times puellas.
Ut mortem citius venire cre-
das,
Scito jam capitis periſſe partem.

a Plura volebat proferre, credo & ineptiora præteritis, quum ancilla Tryphænæ Gitona in partem navis inferiorem ducit, Cap. 70.

Q co-

---

a Encolpius.

corymbioque dominæ pueri adornat caput. Imo ſupercilia etiam profert de pyxide, ſciteque jacturæ lineamenta ſequuta, totam illi formam ſuam reddidit. Agnovit Tryphæna, verum Gitona: lacrymiſque turbata tunc primum bona fide puero baſium dedit. Ego, etiamſi repoſitum in priſtinum decorem puerum gaudebam, abſcondebam tamen frequentius vultum, intelligebamque me non tralatitia deformitate eſſe inſignitum, quem alloquio dignum nec Lycas quidem crederet. Sed huic triſtitiæ eadem illa ſuccurrit ancilla, ſevocatumque me non minus decoro exornavit ca-

Corymbium.] Redimiculum muliebrium comarum.

Supercilia de pyxide prolata.] Calliblephara, quibus ſupercilia ad ornatum denigrant mulieres.

Pyxis.] Eſt in mundo muliebri.

Tralatitia deformitas.] Non inſignis, ſed vulgaris. *Flan-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

capillamento : imo commendatior vultus enituit, quia flavicomum corymbion erat. Cæterum Eumolpus, & periclitantium advocatus, & præſentis concordiæ auctor; ne ſileret ſine fabulis hilaritas, multa in muliebrem levitatem cœpit jactare. Quam facile adamarent. Quam cito etiam philorum obliviſcerentur. Nullamque eſſe feminam tam pudicam, quæ non peregrina libidine uſque ad furorem averteretur. Nec ſe tragœdias veteres curare, aut nomina ſeculis nota; ſed rem ſua memoria factam, quam expoſiturum ſe eſſe, ſi vellemus audire. Converſis igitur omnium in ſe vultibus, auribuſque, ſic orſus eſt:

a Matrona quædam Epheſi Cap. 71

Flaucorum corymbion.] Corymbion flavum. capillitium enim flavum commendat.

Hy-

a Eumolpus.

tam notæ erat pudicitiæ, ut vicinarum quoque gentium feminas ad ſui ſpectaculum evocaret. Hæc ergo quum virum extuliſſet, non contenta, vulgari more, funus paſſis proſequi crinibus, aut nudatum pectus in conſpectu frequentiæ plangere, in conditorium etiam proſequuta eſt defunctum, poſitumque in hypogæo, Græco more corpus cuſtodire, ac flere totis noctibus diebuſque cœpit. Sic adflictantem ſe, ac mortem inedia perſequentem non parentes potuerunt abducere, non propinqui: Magiſtratus ultimo repulſi abierunt: complorataque ab omnibus ſingularis exempli femina, quintum jam diem ſine alimento trahebat. Adſidebat ægræ fidiſſima ancilla, ſimulque & lacrymas commodabat lugenti, & quotiens defecerat poſitum in mo-

Hypogæum.] Cellæ pro condendis mortuis extra urbem, alias Conditorium. *Im-*

monimento lumen renovabat. Una igitur in tota civitate fabula erat; & ſolum illud adfulſiſſe verum pudicitiæ amoriſque exemplum omnis ordinis homines confitebantur. Quum interim Imperator provinciæ latrones juſſit crucibus adfigi, ſecundum illam eandem caſulam, in qua recens cadaver matrona deflebat. Proxima ergo nocte quum miles, qui cruces ſervabat, ne quis ad ſepulturam corpora detraheret, notaſſet ſibi & lumen inter monimenta clarius fulgens, & gemitum lugentis audiſſet, vitio gentis humanæ, concupiit ſcire, quis aut quid faceret. Deſcendit igitur in conditorium; viſaque pulcherrima muliere, primò quaſi quodam monſtro, infernisque imaginibus turbatus ſubſtitit: deinde ut & corpus jacentis conſpexit, & lacry-

Imperator provinciæ.] Præſes, vel Proconſul.

Cry-

crymas conſideravit, faciemque unguibus ſectam; ratus ſcilicet *id* quod erat, deſiderium exſtincti non poſſe feminam pati; adtulit in monumentum cœnulam ſuam, cœpitque hortari lugentem, ne perſeveraret in dolore ſupervacuo, & nihil profuturo gemitu pectus diducere: omnium eundem exitum eſſe: ſed & idem domicilium; & cætera, quibus exulceratæ mentes ad ſanitatem revocantur. At illa ignota conſolatione percuſſa, laceravit vehementius pectus, ruptoſque crines ſuper pectus jacentis impoſuit. Nec receſſit tamen miles, ſed eadem exhortatione temptavit dare mulierculæ cibum, donec ancilla vini certe ab eo odore corrupta, primum ipſa porrexit ad humanitatem invitantis victam manum: deinde refecta potione & cibo, expugnare dominæ pertinaciam cœpit. &, Quid proderit, inquit, hoc tibi, ſi ſoluta inedia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

fueris? ſi te vivam ſepelieris? ſi antequam fata poſcant, indemnatum ſpiritum effuderis?

Id cinerem, aut manes credis curare ſepultos?

Vis tu reviviſcere reluctantibus fatis exſtinctum? vis diſcuſſo muliebri errore, quam diu licuerit, lucis commodis frui? ipſum te jacentis corpus admonere debet, ut vivas. Nemo invitus audit, quum cogitur aut cibum ſumere, aut vivere. Itaque mulier aliquot dierum abſtinentia ſicca, paſſa eſt frangi pertinaciam ſuam: nec minus avide replevit ſe cibo, quam ancilla, quæ prior victa eſt.

Cæterum ſcitis quid tentare plerumque ſoleat humanam ſatietatem. Quibus blanditiis impetraverat miles, ut matrona vivere vellet, iiſdem etiam pudicitiam ejus adgreſſus eſt. Nec deformis, aut infacundus juvenis caſtæ videbatur, conciliante gratiam ancilla, ac ſubinde dicente: Cap. 72.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

—— *Placitone etiam pugnabis amori?*
Nec venit in mentem, quorum conſederis arvis?

Quid diutius moror? ne hæc quidem puerilem corporis abſtinuit, victorque miles utramque perſuaſit. jacuerunt ergo unà, non tantum illa nocte, qua nuptias fecerunt, ſed poſtero etiam ac tertio die, præcluſis videlicet conditorii foribus, ut quiſque ex notis, ignotiſque ad monimentum veniſſet, putaſſet exſpiraſſe ſuper corpus viri pudiciſſimam uxorem. Cæterum delectatus miles & forma mulieris & ſecreto, quicquid boni per facultates poterat, coëmebat; & prima ſtatim nocte in monimentum ferebat. Itaque cruciarii unius parentes, ut viderunt laxatam cuſtodiam, detraxere nocte pendentem, ſupremoque mandaverunt officio. At

Cruciarius.] qui ea dignus. Qui in cruce, aut *Tra-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

At miles circumſpectus dum reſidet, ut poſtero die vidit unam ſine cadavere crucem; veritus ſupplicium, mulieri, quid accidiſſet, exponit: nec ſe exſpectaturum judicis ſententiam, ſed gladio jus dicturum ignaviæ ſuæ: commodaret modo illa perituro locum, & fatale conditorium familiari, ac viro faceret. Mulier non minus miſericors, quam pudica; Nec iſtud, inquit, Dii ſinant, ut eodem tempore duorum mihi cariſſimorum hominum duo funera ſpectem: malo mortuum impendere, quam vivum occidere. Secundum hanc orationem jubet corpus mariti ſui tolli ex arca, atque illi, quæ vacabat, cruci adfigi. Uſus eſt miles ingenio prudentiſſimæ feminæ; poſteroque die populus miratus eſt, qua ratione mortuus iſſet in crucem.

a Riſu excepere fabulam nau- Cap. 73.

 tæ,

a *Encolpius*.

tæ, erubeſcente non mediocriter Tryphæna, vultumque ſuum ſuper cervicem Gitonis amabiliter ponente. At non Lycas riſit, ſed iratum commovens caput, *a* Si juſtus, inquit, Imperator fuiſſet, debuit patris familiæ corpus in monimentum referre, mulierem adfigere cruci. *b* Non dubie redierat in animum mœchile expilatumque libidinoſa migratione navigium. Sed nec fœderis verba permittebant meminiſſe; nec hilaritas, quæ præoccupaverat mentes, dabat iracundiæ locum. Cæterum Tryphæna in gremio Gitonis poſita, modo implebat oſculis pectus, interdum concinnabat ſpoliatum crinibus vultum. Ego mœſtus & impatiens fœderis novi, non cibum, non potionem capiebam, ſed obliquis, trucibuſque oculis utrumque ſpectabam. Omnia me oſcula vulnerabant, omnes

---

a *Lycas.* *b.* *Encolpius.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

omnes blanditiæ, quaſcumque mulier libidinoſa fingebat, nec tamen adhuc ſciebam utrum magis puero iraſcerer, quod amicam mihi auferret; an amicæ, quod puerum conrumperet. Utraque inimiciſſima oculis meis, & captivitate præterita triſtiora. Accedebat huc, quod neque Tryphæna me adloquebatur tamquam familiarem, & aliquando gratum ſibi amatorem, nec Giton me aut tralatitia propinatione dignum judicabat, aut, quod minimum eſt, ſermone communi vocabat. credo veritus ne inter initia coëuntis gratiæ recentem cicatricem reſcinderet. Mundavere pectus lacrumæ dolore paratæ, gemituſque ſuſpirio tectus animam penè ſubmovit. * * In partem voluptatis temptabat admitti, nec domini ſupercilium induebat, ſed amici quærebat obſequium. * *

a Dum

Tralatitia propinatio.] Vulgaris perfunctoria.

Spor-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

a Dum ancilla reſtitans in hæc erupit: Si quid ingenui ſanguinis habes, non pluris illam facies, quam ſportam. Si vir fueris, non ibis ad ſpuitam. *b* Hæc animi pendentem angebant. Sed me nihil magis pudebat, quam ne Eumolpus ſenſiſſet quidquid illud fuerat, & homo dicaciſſimus carminibus vindicaret creditam noxiam. *

Jurat Eumolpus verbis conceptiſſimis. * * *

Cap. 74. Dum hæc taliaque jactamus, inhorruit mare, nubeſque undique adductæ obruêre tenebris diem. Diſcurrunt nautæ ad officia trepidantes, velaque tempeſtati ſubducunt. Sed nec certos fluctus ventus impulerat: nec quo deſtinaret curſum, gubernator ſciebat: Siciliam modo ventus dabat, ſæpiſſime Italici litoris Aquilo

Sporta.] Vaſis genus vile ex vimine aut juncis. *Si-*

a Ancilla. b Encolpius.

lo poſſeſſor convertebat hucilluc obnoxiam ratem: & quod omnibus procellis periculoſius erat, tam ſpiſſæ repente tenebræ lucem ſuppreſſerant, ut ne proram quidem totam gubernator videret. Itaque Hercules poſtquam ſpes omnis manifeſto evolavit, Lycas trepidans ad me ſupinas porrigit manus: &, *a* Tu, inquit, Encolpi, ſuccurre periclitantibus, id eſt veſtem illam divinam, ſiſtrumque redde navigio. Per fidem, miſerere, quemadmodum quidem ſoles. *b* Et illum quidem vociferantem in mare ventus excuſſit, repetitumque infeſto gurgite procella circumegit, atque hauſit. Tryphænam autem properam fideliſſimi rapuerunt ſervi, ſca-

Siſtrum.] Crepitaculum æneum quo Ægyptii ſacerdotes in ſacris Iſidis utebantur.

Tra-

a Lycas. b Encolpius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

ſcaphæque impoſitam cum maxima ſarcinarum parte abduxere certiſſimæ morti. ego Gitoni adplicitus cum clamore flevi: &, Hoc, inquam, à Diis meruimus, ut nos ſola morte conjungerent; ſed non crudelis Fortuna concedit. Ecce jam ratem fluctus evertet: ecce jam amplexus amantium iratum dividet mare. Igitur ſi vere Encolpion dilexiſti, da oſcula dum licet, & ultimum hoc gaudium fatis properantibus rape. Hæc ut ego dixi, Giton veſtem depoſuit, meaque tunica contectus exſeruit ad oſculum caput: & ne ſic cohærentes malignior fluctus diſtraheret, utrumque zona circumvenienti præcinxit, &, *a* Si nihil aliud, certe diutius, inquit, juncta nos mors feret; vel ſi voluerit miſericors ad idem litus expellere, aut præteriens aliquis

a Giton.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

aliquis tralatitia humanitate lapidabit, aut: quæ ultimum eſt, iratis etiam fluctibus, imprudens arena componet. a Patior ego vinculum extremum, & veluti lecto funebri aptatus exſpecto mortem jam non moleſtam. Peragit interim tempeſtas mandata fatorum, omneſque reliquias navis expugnat. Non arbor erat relicta, non gubernacula, non funis, aut remus; ſed quaſi rudis atque infecta materies ibat cum fluctibus. * Hoſpites veluti conclamans.* Procurrêre piſcatores parvulis expediti navigiis ad prædam rapiendam: deinde ut aliquos viderunt, qui ſuas opes defenderent, mutaverunt crudelitatem in auxilium.

Tum vocum concurſu facto, Cap. 75.
au-

Tralatitia humanitas.] Ius ſcilicet humanitatis commune: ſacrum enim erat & exſecrabile cadaver hominis mortui præterire & non ſepelire.

Dia-

a *Encolpius.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

audimus murmur inſolitum, & ſub diæta magiſtri, quaſi cupientis exire belluæ gemitum. Perſequuti igitur ſonum invenimus Eumolpum ſedentem, membranæque ingenti verſus ingerentem. Mirati ergo, quod illi vacaret in vicinia mortis poëma facere, extraximus clamantem, jubemuſque bonam habere mentem. At ille interpellatus excanduit, &, *a* Sinite me, inquit, ſententiam explere: laborat carmen in fine. *b* Injicio ego phrenetico manum, jubeoque Gitona accedere, & in terram trahere orcam mugientem. *

Hoc opere tandem elaborato, caſam piſcatoriam ſubimus mœrentes, cibiſque naufragio corruptis utcumque curati, triſtiſſimam exegimus noctem. Poſtero di

Diæta.] Cubile, in quo navicularius quieſcit: item, habitatio in hoſtis.

O mi

a Eumolpus. b Encolpius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

die quum poneremus conſilium, cui nos regioni crederemus, repente video corpus humanum circumactum levi vortice ad litus deferri. Subſtiti ergo triſtis, cœpique viventibus oculis maris fidem inſpicere: &, Hunc forſitan, proclamo, in aliqua parte terrarum ſecura exſpectat uxor: forſitan ignarus tempeſtatis filius: aut patrem utique reliquit aliquem, cui proficiſcens oſculum dedit. Hæc ſunt conſilia mortalium; hæc vota magnarum cogitationum. En homo quemadmodum natat. Adhuc tamquam ignotum deflebam, quum inviolatum os fluctus convertit in terram, agnovique terribilem paullo ante & implacabilem Lycam pedibus meis penè ſubjectum. Non tenui igitur diutius lacrymas, imo percuſſi ſemel iterumque manu pectus; &, Ubi nunc eſt, inquam, iracundia tua? Ubi impotentia tua? nempe piſcibus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

belluiſque expoſitus es, & qui paullo ante jactabas vires imperii tui, de tam magna nave ne tabulam quidem naufragus habes. Ite nunc mortales, & magnis cogitationibus pectora implete. Ite cauti, & opes fraudibus captas per mille annos diſponite. Nempe hic proxima luce patrimonii ſui rationes inſpexit; nempe diem etiam, quo venturus eſſet in patriam, animo ſuo finxit. Dii Deæque, quam longe à deſtinatione ſua jacet! Sed non ſola mortalibus maria hanc fidem præſtant. Illum bellantem arma decipiunt: illum Diis vota reddentem penatum ſuorum ruina ſepelit: ille vehiculo lapſus properantem ſpiritum excuſſit. Cibus avidum ſtrangulavit, abſtinentem frugalitas. Si bene calculum ponas, ubique naufragium eſt. At enim fluctibus obruto non contingit ſepultura. Tamquam interſit periturum corpus quæ ratio con-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

conſumat, ignis, an fluctus, an mora. Quidquid feceris, omnia hæc eodem ventura ſunt. Feræ tamen corpus lacerabunt. Tamquam melius ignis accipiat. Imo hanc pœnam graviſſimam credimus, ubi terris iraſcimur. Quæ ergo dementia eſt, omnia facere, nequid è nobis relinquat ſepultura, quando etiam ita de invitis fata ſtatuant? * Et Lycam quidem rogus inimicis conlatus manibus adolebat: Eumolpus autem dum epigramma mortuo facit, oculos ad arceſſendos ſenſus longius mittit. *

Hoc peracto libenter officio, Cap. 76.
deſtinatum carpimus iter, ac momento temporis in montem ſudantes conſcendimus, ex quo haud procul impoſitum arce ſublimi oppidum cernimus. nec quid eſſet ſciebamus errantes, donec à villico quodam, Crotona eſſe cognovimus, urbem antiquiſſimam, & aliquando Italiæ pri-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

mam. Quum deinde diligentius exploraremus, qui homines inhabitarent nobile ſolum, quodve genus negotiationis præcipue probarent poſt adtritas bellis frequentibus opes; *a* O mi, inquit, hoſpites, ſi negotiatores eſtis, mutate propoſitum, aliudque vitæ præſidium quærite. Sin autem urbanioris notæ homines ſuſtinetis ſemper mentiri, recta ad lucrum curritis. In hac enim urbe non literarum ſtudia celebrantur, non eloquentia locum habet, non frugalitas ſanctique mores laudibus ad fructum perveniunt, ſed quoſcumque homines in hac urbe videritis, ſcitote in duas partes eſſe diviſos. Nam aut captantur, aut captant. In hac urbe nemo liberos tollit: quia quiſquis ſuos he-

O mi hoſpites.] Mei hoſpites.

Liberos tollere.] Educare, nutrire.

Mi-

a Villicus.

heredes habet, nec ad ſenas, nec ad ſpectacula admittitur; ſed omnibus prohibetur commodis, inter ignominioſos latitat. Qui vero nec uxores umquam duxerunt, nec proximas neceſſitudines habent, ad ſummos honores perveniunt, id eſt, ſoli militares, ſoli fortiſſimi, atque etiam innocentes habentur. Videbitis, inquit, oppidum, tamquam in peſtilentia campos, in quibus nihil aliud eſt, niſi cadavera, quæ lacerantur, aut corvi, qui lacerant. *

a Prudentior Eumolpus convertit ad novitatem rei mentem, Cap. 77. genuſque divinationis ſibi non diſplicere confeſſus eſt. Iocari ego ſenem poëtica levitate, credebam, quum ille, *b* Utinam quidem ſufficeret largior ſcæna, id eſt, veſtis humanior, quæ præberet mendacio fidem. Non me-Hercules peram iſtam differrem, ſed

a Encolpius. b Eumolpus.

continuo vos ad magnas opes ducerem. *a* Atqui promitto quidquid exigeret, dummodo placeret veſtis rapinæ comes, & quidquid Lycurgi villa graſſantibus præbuiſſet. Nam nummos in præſentem uſum Deûm matrem pro fide ſua reddituram. *b* Quid ergo, inquit Eumolpus, ceſſamus mimum componere? Facite ergo me dominum, ſi negotiatio placet. *c* Nemo auſus eſt artem damnare nihil auferentem. Itaque ut duraret inter omnes tutum mendacium, in verba Eumolpi ſacramentum juravimus, uri, vinciri verberari ferroque necari, & quidquid aliud Eumolpus juſſiſſet, tamquam legitimi gladiatores domino corpora animaſque religioſiſ-

Mimum componere.] Mimicam fabulam componere.

Fun-

a Encolpius. b Eumolpus.
c Encolpius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

ſiſſime addicimus. Poſt peractum ſacramentum ſerviliter ficti dominum conſalutamus, elatumque ab Eumolpo filium pariter condiſcimus, juvenem ingentis eloquentiæ, & ſpei. ideoque de civitate ſua miſerrimum ſenem exiiſſe, ne aut clientes ſodaleſque filii ſui, aut ſepulcrum quotidie cauſſam lacrymarum cerneret. Acceſſiſſe huic triſtitiæ proximum naufragium, quo amplius vicies ſeſtertium amiſerit. nec illum jactura moveri, ſed deſtitutum miniſterio non agnoſcere dignitatem ſuam. Præterea habere in Africa trecenties ſeſtertium fundis, nominibuſque depoſitum. Nam familiam quidem tam magnam per agros Numidiæ eſſe ſparſam, ut poſſit vel Carthaginem capere. Secundum hanc formulam imperamus Eumolpo, ut plurimum tuſſiat, ut ſit modò ſolutioris ſtomachi, ciboſque omnes palam damnet; loquatur aurum &

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

argentum, fundoſque mendaces, & perpetuam terrarum ſterilitatem. Sedeat præterea quotidie ad rationes, tabulaſque teſtamenti omnibus diebus renovet; &, ne quid ſcænæ deeſſet, quotieſcunque aliquem noſtrûm vocare tentaſſet, alium pro alio vocaret, ut facile adpareret, dominum etiam eorum meminiſſe, qui præſentes non eſſent. His ita ordinatis, quæ bene feliciterque eveniret, precati Deos, viam ingredimur. Sed neque Giton ſub inſolito faſce durabat, & mercenarius Corax detractator miniſterii, poſita frequentius ſarcina, maledicebat properantibus, adfirmabatque, ſe aut projecturum ſarcinas, aut cum onere fugiturum, *a* Quid vos, in-

Fundi mendaces.] Infructuoſi & ſpem agricolarum fallentes.

Detractator miniſterii.] Recuſans, invitus ſequens.

La-

a Corax.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

inquit, me jumentum putatis eſſe, aut lapidariam navem? hominis operas locavi, non caballi; nec minus liber ſum, quam vos, etſi pauperem pater me reliquit. *a* Nec contentus maledictis, tollebat ſubinde altius pedem, & ſtrepitu obſcœno ſimul atque odore viam implebat. Ridebat contumaciam Giton, & ſingulos ſtrepitus ejus pari clangore perſequebatur, olfactui ut officeret. Sed & hic ad ingenium redux Eumolpus.

b Multos, inquit Eumolpus, ô juvenes, carmen decepit: nam ut quiſque verſum pedibus inſtruxit, ſenſumque teneriorem verborum ambitu intexuit, putavit ſe continuo in Heliconem veniſſe. ſic forenſibus miniſteriis exercitati, frequenter ad carmi- Cap. 78.

Lapidaria navis.] Qua vehuntur lapides. *Vi-*

a Encolpius. *b Eumolpus.*

nis tranquillitatem, tamquam ad portum faciliorem refugerunt, credentes facilius poëma exſtrui poſſe, quam controverſiam ſententiolis vibrantibus pictam. Cæterum neque generoſior ſpiritus vanitatem amat, neque concipere, aut edere partum mens poteſt, niſi ingenti flumine literarum inundata. Effugiendum eſt ab omni verborum, ut ita dicam, vilitate, & ſumendæ voces à plebe ſubmotæ, ut fiat,

Odi profanum vulgus, & arceo.

Præterea curandum eſt, ne ſententiæ emineant extra corpus orationis expreſſæ; ſed intecto veſtibus colore niteant. Homerus teſtis, & Lyrici, Romanuſque Virgilius, & Horatii curioſa felicitas. Cæteri enim aut non viderunt viam, qua iretur ad carmen; aut viſam timuerunt calcare. Ecce, belli civilis ingens opus quiſquis attigerit, niſi plenus literis,

ſub

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

ſub onere labetur. Non enim res geſtæ verſibus comprehendendæ ſunt, quod longe melius Hiſtorici faciunt; ſed per ambages, deorumque miniſteria, & fabuloſum ſententiarum tormentum præcipitandus eſt liber ſpiritus, ut potius furentis animi vaticinatio adpareat, quam religioſæ orationis ſub teſtibus fides. tamquam ſi placet hic impetus, etiamſi nondum recepit ultimam manum. Cap. 79.

a Orbem jam totum victor Romanus habebat
Qua mare, qua terra, qua ſidus currit utrumque,
Nec ſatiatus erat. Gravidis freta pulſa carinis
Jam peragrabantur; ſi quis ſinus abditus ultra,
Siqua foret tellus quæ fulvum mitteret aurum,
Hoſtis erat: fatiſque in triſtia bella paratis.

Qua-

---

a Bellum Civile.

Quærebantur opes, non vulgo nota placebant
Gaudia: non uſu plebeio trita voluptas.
Aſſyria concham laudabat miles in unda.
Quæſitus tellure nitor certaverat oſtro.
Hinc Numidæ cruſtas, illinc nova vellera Seres,
Atque Arabum populus ſua diſpoliaverat arva.
Ecce aliæ clades, & læſæ vulnera pacis.
Quæritur in ſylvis Mauris fera: & ultimus Ammon
Afrorum excutitur. ne deſit bellua dente,
Ad mortes precioſa ſuas, premit advena claſſes
Tigris, & aurata gradiens vectatur in aula,
Ut bibat humanum populo plaudente cruorem.
Heu pudet effari, perituraque prodere fata!

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Perſarum ritu malepubeſcentibus annis
Subripuere viros; exſectaque viſcera ferro
In venerem fregêre: atque ut fuga mobilis avi
Circumſcripta mora properantes differat annos.
Quærit ſe natura, nec invenit. omnibus ergo
Scorta placent, fractique enervi corpore greſſus,
Et laxi crines, & tot nova nomina veſtis,
Quæque virum quærunt. Ecce Afris eruta terris
Citrea menſa, greges ſervorum, oſtrumque renidens
Ponitur, ac maculis imitatur vilibus aurum,
Quæ turbant ſenſum, hoſtile ac male nobile lignum
Turba

Virum quærit.] Qui omni corporis habitu & inceſſu mollitiem præferebant, dicebantur, quærere virum.

Sen-

Turba ſepulta mero circumvenit: omniaque orbis
Præmia, conceptis miles vagus exſtruit armis.
Ingenioſa gula eſt. Siculo ſcarus æquore merſus
Ad menſam vivus perducitur, inque Lucrinis
Eruta litoribus vendunt conchylia cœnas,
Ut renovent per damna famem. jam Phaſidos unda
Orbata eſt avibus: mutoque in litore tantum
Solæ deſertis adſpirant frondibus auræ.
Nec minor in campo furor eſt, emptique Quirites

Ad

Scarus.] Piſcis nobiliſſimi genus, mari Carpathio frequens, Cerebrum Jovis dictus ab Ennio.

Conchylia.] Oſtreæ nobiliſſimæ ex Lucrino lacu Campaniæ.

Phaſidos unda.] Colchidis flumen ingens & omnium Ponti amnium clariſſimus. *Enyo*

Ad prædam ſtrepitumque lucri
ſuffragia vertunt.
Venalis populus, venalis curia
Patrum.
Eſt favor in precio, ſenibus quo-
que libera virtus
Exciderat, ſparſiſque opibus con-
verſa poteſtas,
Ipſaque majeſtas auro corrupta
jacebat.
Pellitur à populo victus Cato:
triſtior ille eſt,
Qui vicit, faceſque pudet rapuiſſe
Catoni.
Namque hoc dedecus eſt populi,
morumque ruina.
Non homo pulſus erat; ſed in uno
victa poteſtas,
Romanumque decus. quare tam
perdita Roma
Ipſa ſui merces erat, & ſine vin-
dice præda.
Præterea gemino deprenſam gur-
gite prædam
Fenoris ingluvies, uſuſque exede-
rat æris.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Nulla eſt certa domus, nullum ſine pignore corpus:
Sed veluti tabes tacitis concepta medullis
Intra membra furens hiris latrantibus errat.
Arma placent miſeris, detritaque cōmoda luxu
Vulneribus reparantur. inops audacia tuta eſt.
Hoc merſam cœno Romam ſomnoque jacentem
Quæ poterant artes ſana ratione movere,
Ni furor, & bellum, ferroque excita libido?
Cap. 80. *Tres tulerat Fortuna* Duces,*quos obruit omnis*
Armorum ſtrue diverſa feralis Enyo.
Craſſum Parthus habet, Lybico jacet æquore Magnus,
Julius ingratam perfudit ſanguine Romam.

Et

Enyo feralis.] Erinnys vel Bellona. *Di-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Et, quaſi non poſſet tot tellus ferre ſepulcra,
Diviſit cineres. hos gloria reddit honores.
Eſt locus exciſo penitus demerſus hiatu,
Parthenopen inter magnaque Dicarchidos arva,
Cocyta perfuſus aqua. nam ſpiritus extra
Qui furit, effuſus funeſto ſpargitur æſtu.
Non hæc auctumno tellus viret, aut alit herbas
Ceſpite lætus ager; non verno perſona cantu
Mollia diſcordi ſtrepitu virgulta loquuntur:
Sed chaos, & nigro ſquallentia pumice ſaxa
Gaudent ferali circum tumulata cupreſſu.

S *Has*

Dicarchidos magnæ arva.] Campaniæ arva, ubi Puteoli, qui olim Dicæarchia, quod juſtè regerentur, dicti. *Ti-*

Has inter ſedes Ditis pater extu
lit ora,
Buſtorum flammis, & cana ſpar-
ſa favilla,
Ac tali volucrem Fortunam voc
laceſſit:
a *Rerum humanarum, divina-*
rumque poteſtas,
Fors, cui nulla placet nimium ſe-
cura poteſtas,
Quæ nova ſemper amas, & mox
poſſeſſa relinquis;
Ecquid Romano ſentis te ponder
victam?
Nec poſſe ulterius perituram ex-
tollere molem?
Ipſa ſuas vires odit Romana ju-
ventus,
Et quas ſtruxit opes, male ſuſti-
net. adſpice late
Luxuriam ſpoliorum, & cenſum
in damna furentem.
Ædificant auro, ſedeſque ad ſi-
dera mittunt.

Ex-

---

a *Dis Pater.*

Expelluntur aquæ ſaxis; mare naſcitur arvis;
Et permutata rerum ſtatione rebellant.
En etiam mea regna petunt. perfoſſa dehiſcit
Molibus inſanis tellus, jam montibus hauſtis
Antra gemunt: &, dum varios lapis invenit uſus,
Inferni manes cœlum ſperare jubentur.
Quare age, Fors, muta pacatum in prœlia vultum
Romanoſque cie, ac noſtris da funera regnis.
Jam pridem nullo perfundimus ora cruore,
Nec mea Tiſiphone ſitientes perluit artus
Ex quo Syllanus bibit enſis, horrida tellus

Tiſiphone.] Una ex Furiis à cædibus plectendis dicta.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Extulit in lucem nutritas ſan
guine fruges.
Hæc ubi dicta dedit, dextr
conjungere dextram
Cap. 81. *Conatus, rupto tellurem ſolvi*
hiatu.
Tum Fortuna levi defudit pecto
re voces:
a *O genitor, cui Cocyti penetra*
lia parent.
Si modo vera mihi fas eſt impun
profari,
Vota tibi cedent. nec enim mino
ira rebellat
Pectore in hoc, leviorve exuri
flamma medullas.
Omnia, quæ tribui Romanis ar
cibus, odi;
Muneribuſque meis iraſcor: de
ſtruet iſtas
Idem, qui poſuit, moles Deus &
mihi cordi
Quippe cremare viros, & ſangui
ne paſcere luxum.

Cer

a *Fortunata.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Cerno equidem gemino jam ſtratos Marte Philippos,
Theſſaliaque rogos, & funera gentis Iberæ:
Et Lybiæ cerno, & tua Nile gementia cloſtra.
Jam fragor armorum trepidantes perſonat aures,
Actiacoſque ſinus, & Apollinis arma timentes.
Pande age terrarum ſitientia regna tuarum,
Atque animas arceſſe novas: Vix navita Porthmeus
Sufficiet ſimulacra virûm traducere cymba,
Claſſe opus eſt. tumque ingenti ſatiare ruina,
Pallida Tiſiphone, conciſaque vulnera mande.
Ad ſtygios manes laceratus ducitur orbis.
Vix dum finierat, quum fulgure rupta coruſco Cap. 82.
Intremuit nubes, eliſoſque abſcidit ignes.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Subſidit pater umbrarum, gre
mioque reducto
Telluris, pavitans fraternos pal
luit ictus.
Continuo clades hominum ventu
raque damna
Auſpiciis patuere Deûm; nam
que ore cruento
Deformes Titan vultus caligin
texit.
Civiles acies jam tum ſpirar
putares.
Parte alia plenos exſtinxit Cyn
thia vultus,
Et lucem ſceleri ſubduxit. rupt
tonabant
Verticibus lapſis montis juga, ne
vaga paſſim
Flumina per notas ibant morien
tia ripas.
Armorum ſtrepitu cœlum furit
& tuba Martem
Sideribus tremefacta ciet: jam
que Ætna voratur
Ignibus inſolitis, & in æthera fu
mina mittit.

Ec

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Ecce inter tumulos, atque oſſa
carentia buſtis,
Umbrarum facies diro ſtridore
minantur.
Fax ſtellis comitata novis incen-
dia ducit;
Sanguineoque repens deſcendit
Iupiter imbre.
Hæc oſtenta brevi ſolvit Deus.
Exſuit omnes
Quippe moras Cæſar, vindictæ-
que actus amore
Gallica projecit, civilia ſuſtulit
arma.
Alpibus aëreis, ubi Grajo nomine,
vulſæ
Deſcendunt rupes, nec ſe patiun-
tur adiri,
Eſt locus Herculeis aris ſacer,
hunc nive dura
Claudit hiems, canoque ad ſide-
ra vertice tollit,
Cælum illinc cecidiſſe putes; non
ſolis adulti
Manſueſcit radiis, non verni tem-
poris aura:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Sed glacie concreta rigens, hiemiſque pruinis
Totum ferre poteſt humeris minitantibus orbem.
Hæc ubi calcavit Cæſar juga milite læto,
Optavitque locum, ſummo de vertice montis
Heſperiæ campos late proſpexit, & ambas
Intentans cum voce manus ad ſidera, dixit:
a Jupiter omnipotens, & tu Saturnia Tellus,
Armis læta meis, olimque onerata triumphis:
Teſtor ad has acies invitum arceſſere Martem,
Invitas me ferre manus, ſed vulnere cogor,
Pulſus ab urbe mea, dum Rhenum ſanguine tingo,
Num Gallos iterum Capitolia noſtra petentes

Al-

---

a *Cæſar.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Alpibus excludo: vincendo, certior exſul:
Sanguine Germano, ſexagintaque triumphis,
Ecce nocens cœpi. quamquam quos gloria terret,
Aut qui ſunt, qui bella volunt? mercedibus emptæ,
Ac viles operæ: quorum eſt mea Roma noverca,
Ut reor, haud impune; nec hanc ſine vindice dextram
Vinciet ignavus. victores ite furentes,
Ite mei comites, & cauſſam dicite ferro.
Namque omnes unum crimen vocat. omnibus una
Impendet clades. reddenda eſt gratia vobis:
Non ſolus vici. quare, quia pœna trophæis
Imminet, & ſordes meruit victoria noſtra,
Judice Fortuna cadat alea. ſumite bellum,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Et tentate manus. certe mea cauſſa peracta eſt.
Inter tot fortes armatus neſcio vinci.
Hæc ubi perſonuit, de cœlo Delphicus ales
Omnia læta dedit, pepulitque meatibus auras.
Nec non horrendi nemoris de parte ſiniſtra
Inſolitæ voces flamma ſonuere ſequenti
Ipſe nitor Phœbi vulgato latior orbe
Crevit, & aurato præcinxit fulgure vultus.
Cap. 83. *Fortior ominibus movit Mavortia ſigna*
Cæſar; & inſolitos greſſus prior occupat auſu.
Prima quidem glacies, & cana vincta pruina
Non pugnavit humus, mitique horrore quievit:

Sed

Delphicus a-les.] Aquila.

Ma-

Sed poſtquam turma nimbos fregere ligatos,
Et pavidus quadrupes undarum vincula rupit,
Incaluere nives, mox flumina montibus altis
Undabant modò nata; ſed hæc quoque juſta putares:
Vinctaque mox ſtabant, fluctus ſtupuere pruina,
Et paullo ante luesjam concidenda jacebat.
Tum vero malefida prius veſtigia luſit,
Decepitque pedes, paſſim turmaque virique,
Armaque congeſta ſtrue deplorata jacebant.
Ecce etiam rigido concuſſæ flumine nubes
Exonerabantur, nec rupto turbine venti
Deerant, aut tumida confractum grandine cœlum:
Ipſæ jam nubes ruptæ ſuper arma cadebant,

Et

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Et concreta gelu Ponti velut unda ruebat.
Victa erat ingenti Tellus nive, victaque cœli
Sidera, victa ſuis hærentia flumina ripis;
Nondum Cæſar erat: ſed magnam nixus in haſtam
Horrida ſecuris frangebat greſſibus arva.
Qualis Caucaſea decurrens arduus arce
Amphitryoniades; aut torvo Jupiter ore,
Quum ſe verticibus magni demiſit Olympi,
Et periturorum disjecit tela Gigantum.
Dum Cæſar tumidas iratus deprimit arces:
Interea volucer, motis conterrita pinnis
Fama volat, ſummique petit juga celſa PalatI:
Atque hæc Romano attonito fert omnia ſigna:

Jam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Jam claſſes fluitare mari, totaſque per Alpes
Fervere Germano perfuſas ſanguine turmas.
Arma, cruor, cædes, incendia, totaque bella
Ante oculos volitant. ergo pulſata tumultu
Pectora per dubias ſcinduntur territa cauſſas.
Huic fuga per terras, illi magis unda probatur;
Et patria eſt pontus jam tutior. eſt magis, arma
Qui tentata velit: fatiſque jubentibus actus,
Quantum quiſque timet, tantum fugit. ocior ipſe
Hos inter motus populus, miſerabile viſu,
Quo mens icta jubet, deſerta ducitur urbe.
Gaudet Roma fuga, debellatique Quirites
Rumoris ſonitu mœrentia tecta relinquunt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Ille manu trepida natos tenet: ille Penates
Occultat gremio, deploratumque relinquit
Limen, & abſentem votis interficit hoſtem.
Sunt qui conjugibus mœrentia pectora jungant,
Grandævoſque patres: onerisque ignara juventus
Id, pro quo metuit, tantum trahit. omnia ſecum
Hic vehit imprudens, prædamque in prœlia ducit.
Ac velut ex alto quum magnus inhorruit Auſter;
Et pulſas evertit aquas, non arma miniſtris,
Non regimen prodeſt: ligat alter pondera pinus,
Alter tuta ſinu tranquillaque litora quærit:
Hic dat vela fugæ, Fortunæque omnia credit.
Quid tam parva queror? gemino cum Conſule Magnus,

Ille

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Ille tremor Ponti, ſævi quoque terror Hydaſpis,
Et piratarum ſcopulus: modo quem ter ovantem
Iupiter horruerat, Quem fracto gurgite Pontus,
Et veneratus erat ſubmiſſa Boſphorus unda,
Prô pudor! Imperii deſerto nomine fugit,
Ut Fortuna levis Magni quoque terga videret.
Tergo tanta lues Divûm quoque numina vidit; Cap. 84.
Conſenſitque fugæ Cœli timor. ecce per orbem
Mitis turba Deum, terras exoſa furentes
Deſerit, atque hominum damnatum avertitur agmen.
Pax prima ante alias, niveos pulſata lacertos
Abſcondit galea victum caput, atque relicto
Orbe fugax Ditis petit implacabile regnum.

Huic

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Huic comes it ſubmiſſa Fides, & crine ſoluto
Juſtitia, ac mœrens lacera Concordia palla.
At contra, ſedes Erebi qua rupta dehiſcit,
Emergit late Ditis chorus, horrida Erinnys,
Et Bellona minax, facibuſque armata Megæra:
Letumque, Inſidiæque, & lurida Mortis imago.
Quas inter Furor, obruptis ceu liber habenis,
Sanguineum late tollit caput, oraque mille
Vulneribus confoſſa cruenta caſſide velat.
Hæret detritus lævæ Mavortius umbo,

In-

Mavortius umbo.] Umbo media pars clypei: hinc Umbilicus, quicquid in aliqua re eſt medium & ligamentum inſtrumentorum.

Epi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Innumerabilibus telis gravis: atque flagranti
Stipite dextra minax terris incendia portat.
Sentit terra Deos, mutataque ſidera pondus
Quæſivere ſuum. namque omnis Regia cœli
In partes diducta ruit: primumque Dione
Cæſaris acta ſui ducit. comes additur illi
Pallas, & ingentem quatiens Mavortius haſtam.
Magnum cum Phœbo Soror, & Cyllenia proles
Excipit, ac totis ſimilis Tirynthius actis.
Intremuere tubæ, ac ſciſſo Diſcordia crine
Extulit ad ſuperos Stygium caput. hujus in ore
Concretus ſanguis, contuſaque lumina flebant.
Stabant ærati ſcabra rubigine dentes,

Tabo lingua fluens, obſeſſa draconibus ora.
Atque intertorto laceratam pectore veſtem
Sanguineam tremula quatiebat lampada dextra.
Hæc ut Cocyti tenebras: & Tartara liquit,
Alta petit gradiens juga nobilis Appennini,
Unde omnes terras, atque omnia litora poſſet
Aſpicere, ac toto fluitantes orbe catervas:
Atque has erumpit furibundo pectore voces:
a *Sumite nunc gentes accenſis mentibus arma;*
Sumite, & in medias immittite lampadas urbes.
Vincetur quicunque latet; non femina ceſſet,
Non puer, aut ævo jam deſolata ſenectus.

Ipſa

a *Diſcordia.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Ipſa tremat Tellus, lacerataque tecta rebellent.
Tu legem Marcelle tene: Tu concute plebem
Curio: Tu fortem ne ſupprime Lentule Martem.
Quid porro Tu Dive tuis cunctaris in armis?
Non frangis portas? non muris oppida ſolvis?
Theſauroſque rapis? neſcis tu, Magne, tueri
Romanas arces? Epidauria mœnia quære,
Theſſaliæque ſinus humano ſanguine tinge.
Factum eſt in terris, quicquid Diſcordia juſſit.

a Quum hæc Eumolpus ingenti volubilitate verborum effudiſſet, tamdem Crotona intravimus:

 mus:

Epidauria mœnia.] Epidaurus urbs in Achaïa, Aſculapii delubro percelebris. *He-*

a *Encolpius.*

mus: ubi quidem parvo diverſorio refecti, poſtero die amplioris fortunæ domum quærentes, incidimus in turbam heredipetarum ſciſcitantium, quod genus hominum, aut unde veniremus? Ex præſcripto ergo conſilii communis, exaggerata verborum volubilitate, unde, aut qui eſſemus, haud dubie credentibus indicavimus. Qui ſtatim opes ſuas ſummo cum certamine in Eumolpum congeſſerunt. certatim omnes muneribus gratiam Eumolpi ſollicitant. * *

Cap. 85. *a* Dum hæc magno tempore Crotone aguntur, & Eumolpus felicitate plenus prioris fortunæ eſſet oblitus ſtatum, adeo ut ſuis jactaret, neminem gratiæ ſuæ ibi poſſe reſiſtere, impuneque ſuos, ſi quid

Heredipetæ.] Qui alterius hereditatem petunt vel cupiunt.

Sta-

a *Polynæus.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

quid deliquiſſent in ea urbe, beneficio amicorum laturos. Cæterum ego, etſi quotidie magis magiſque ſuperfluentibus bonis ſaginatum corpus impleveram, putabamque à cuſtodia mei removiſſe vultum Fortunam: tamen ſæpius tam conſuetudinem meam cogitabam, quam cauſſam. & , Quid, ajebam, ſi callidus captator exploratorem in Africam miſerit, mendaciumque deprehenderit noſtrum? Quid, ſi etiam mercenarius præſenti felicitate laſſus, indicium ad amicos detulerit, totamque fallaciam invidioſa proditione detexerit? Nempe rurſus fugiendum erit, & tandem expugnata paupertas nova mendicitate revocanda. Dii, deæque, quam male eſt extra legem viventibus! quidquid meruerunt, ſemper exſpectant. * * *

a Quia noſti Venerem tuam, ſuperbiam captas, vendiſque am- Cap. 86.

 plexus,

a *Chryſis* ancilla Circes *ad Polyænon*.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

plexus, non commodas. Quo enim ſpectant flexæ pectine comæ? quo facies medicamine adtrita, & oculorum quoque mollis petulantia? quo inceſſus tute compoſitus; & ne veſtigia quidem pedum extra menſuram aberrantia, niſi quod formam proſtituis, ut vendas? Vides me? nec auguria novi, nec Mathematicorum cœlum curare ſoleo: ex vultibus tamen hominum, mores colligo; & quum ſpatiantem vidi, quid cogites, ſcio. Sive ergo nobis vendis quod peto, mercator paratus eſt: ſive quod humanius eſt, commodas, effice ut beneficium debeam. Nam quod ſervum te & humilem fateris, accendis deſiderium æſtuantis. Quædam enim feminæ ſordibus calent: nec libidinem concitant, niſi aut ſervos viderint, aut ſtatores altius cinctos.

Statores.] Servi præſentes dominis ad cuſtodias, eorumque juſſa ac nutus exequendos.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

cinctos. harenarius aliquas accendit, aut perfuſus pulvere mulio, aut hiſtrio ſcænæ oſtentatione traductus. Ex hac nota domina eſt mea. uſque ab orcheſtra quatuordecim tranſilit, & in extrema plebe quærit, quod diligat. [a] Itaque oratione blandiſſima plenus, Rogo, inquam, numquid illa, quæ me amat, tu es? Multum riſit ancilla poſt tam frigidum ſcema, &, [b] Nolo, inquit, tibi tam valde placeas: ego adhuc ſervo nunquam ſuccubui; nec hoc Dii ſinant, ut amplexus meos in crucem mittam. Viderint matronæ, quæ flagellorum veſtigia oſculantur: ego, etiam ſi

Orcheſtra.] Locus in theatro Senatoribus ad ſpectandum aſſignatus.

Scema] *frigidum.*] Veſtimenti genus minus æſtivum.

Crux.] Pro ſervo: nam ſervilis pœna Crux erat.

Da-

[a] *Polyænos.* [b] *Chryſis.*

ſi ancilla ſum, nunquam tamen niſi in Equeſtribus ſedeo. *a* Mirati equidem tam diſtortem libidinem cœpi, atque inter monſtra numerare, quod ancilla haberet matronæ ſuperbiam, & matrona ancillæ humilitatem. Procedentibus deinde longius logis, rogavi ancillam, ut in platanona produceret dominam. Placuit puellæ conſilium: itaque conlegit altius tunicam, flexitque ſe in eum daphnona, qui ambulationi hærebat. nec diu morata, dominam producit è latebris, laterique adplicat meo mulierem omnibus ſimulacris emendatiorem. Nulla vox eſt, quæ formam ejus poſſit comprehendere: nam quidquid dixero, minus erit. Crines ingenio ſuo flexi, per totos ſeſe humeros effuderant: frons minima, & quæ

*Daphnona.**](ſi daphnon) loca ſunt lauro conſita.

Pa

a *Iolyanos.*

& quæ radices capillorum rerroflexerat: ſupercilia uſque ad malarum ſtricturam currentia, & rurſus confinio luminum penè permixta: oculi clariores ſtellis extra lunam fulgentibus: nares paullulum inflexæ: & oſculum, quale Praxiteles habere Dianam credidit. Iam mentum, jam cervix, jam manus, jam pedum candor intra auri gracile vinculum poſitus, Parium marmor exſtinxerat. Itaque tunc primum Dorida vetus amator contempſi.

Qui factum eſt, quod tu projectis
Iupiter armis,
Inter cœlicolas fabula muta taces?
Nunc erat à torva ſubmittere
cornua fronte.
Nunc pluma canos diſſimulare
tuos.

Parium mar- | mor.] Candidiſſimum. *Cul-*

Hæc vera eſt Danaë, tenta modo tangere corpus,
Iam tua flammifero membra calore fluent.

Cap. 87. Delectata illa riſit tam blandum, ut videretur mihi, plenum os extra nubem Luna proferre. Mox digitis gubernantibus vocem, *a* Si non faſtidis, inquit, feminam ornatam, & hoc primum anno virum expertam, concilio tibi, ô juvenis, ſororem. habes tu quidem, & fratrem, neque enim me piguit inquirere: ſed quid prohibet & ſororem adoptare? eodem gradu venio: tu tantum dignare & meum oſculum, quum libuerit, adgnoſcere. *b* Imo, inquam ego, per formam tuam te rogo, ne faſtidias hominem peregrinum inter cultores admittere:

Cultores.] Amatores. tralatione verecunda.

Si-

a Circe. b Polyænos.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

re: invenies religioſum, ſi te adorari permiſeris. Ac ne me judices, ad hoc templum Amoris gratis accedere, dono tibi fratrem meum. *a* Quid? inquit illa, donas mihi eum, ſine quo non potes vivere? ex cujus oſculo pendes? quem ſic tu amas, quemadmodum ego te volo? *b* Hæc ipſa quum diceret, tanta gratia conciliabat vocem loquentis, tam dulcis ſonus pertentatum mulcebat aëra, ut putares inter auras canere Sirenum concordiam. Itaque miranti, & toto mihi clarius cœlo neſcio quid relucente, libuit deæ nomen quærere. *c* Ita, inquit, non dixit tibi ancilla mea, Circen vocari? non ſum quidem Solis progenies; nec

Sirenum cantus.] Suaviſſima illa modulatio, qua omnes pene audientium ſenſus ſubripiebantur.

Cy-

a Circe. *b Polyænos.*
c Circe.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

nec mea mater, dum placet, labentis mundi currum detinuit: habebo tamen quod cœlo imputem, ſi nos fata conjunxerint. Imo etiam neſcio quid tacitis cogitationibus Deus agit. nec ſine cauſſâ Poliænon Circe amat. Semper inter hæc nomina fax ſurgit. Sume ergo amplexum, ſi placet. neque eſt, quod curioſum aliquem extimeſcas: longe ab hoc loco frater eſt. a Dixit hæc Circe, implicitumque me brachiis mollioribus pluma, deduxit in terram varie gramine indutam.

Idæo qualis fudit de vertice flores
Terra parens, quum ſe confeſſo junxit amori
Jupiter, & toto concepit pectore flammas:
Emicuere roſæ, violæque, & molle cyperon, *Al-*

Cyperon.] Roſmarinus, odorifera herba. *Spi-*

a *Polyænos.*

Albaque de viridi riſerunt lilia prato:
Talis humus Venerem molles clinavit in herbas,
Candidiorque dies ſecreto favit amori.

In hoc gramine pariter compoſiti mille oſculis luſimus, quærentes voluptatem robuſtam. *

a Quid eſt, inquit, numquid te oſculum meum offendit? numquid ſpiritus jejunio macer? numquid alarum negligens ſudor? Porro, ſi hæc non ſunt, numquid Gitona times? Perfuſus ego rubore manifeſto, etiam, ſi quid habueram virium, perdidi; totoque corpore velut laxato, *b* Quæſo, inquam, Regina, noli ſuggillare miſerias: veneficio contactus ſum. * Cap. 88.

a Dic

Spiritus jejunio macer.] Fœtidus, graveolens. *Vexata*

a Circe ad Polyænon. b Polyænos.

a Dic Chryſis, ſed verum: numquid indecens ſum? numquid incompta? numquid ab aliquo naturali vitio formam meam excæco? noli decipere dominam tuam; neſcio quid peccavimus. *b* Rapuit deinde tacenti ſpeculum, & , poſtquam omnes vultus tentavit, quos ſolet inter amantes riſus frangere, excuſſit vexatam ſolo veſtem, raptimque ædem Veneris intravit. Ego contra damnatus, & quaſi quodam viſu in horrorem perductus, interrogare animum meum cœpi, an vera voluptate fraudatus eſſem.

Nocte ſoporifera veluti quum
ſomnia ludunt
Errantes oculos, effoſſaque protulit aurum
In lucem tellus, verſat manus
improba furtum, The-

Vexata ſolo veſtis.] Pulvere reſperſa, rugiſque deformata.

Ad

a Circe. b Polyænos

Theſaurosque rapit, ſudor quoque perluit ora
Et mentem timor altus habet, ne forte gravatum
Excutiat gremium ſecreti conſcius auri.
Mox ubi fugerunt eluſam gaudia mentem,
Veraque forma redit, animus, quod perdidit, optat;
Atque in præterita ſe totus imagine verſat. * * *

a Itaque hoc nomine tibi gratias ago, quod me Socratica fide diligis. Non tam intactus Alcibiades in præceptoris ſui lectulo jacuit. *

b Crede mihi frater, non intelligo me virum eſſe, non ſentio. funerata eſt pars illa corporis, qua quondam Achilles eram. * Veritus puer ne in ſecreto deprehenſus daret ſermonibus locum, proripuit ſe, & in partem ædium Cap. 89.

a Giton. b Polyænos.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

interiorem fugit. * Cubiculum autem meum intravit Chryſis, codicilloſque mihi dominæ ſuæ reddidit, in quibus hæc erant ſcripta.

CIRCE POLYÆNO SALUTEM.

SI libidinoſa eſſem, quererer decepta. nunc etiam languori tuo gratias ago. In umbra voluptatis diutius luſi. quid tandem agas, quæro, & an tuis pedibus perveneris domum? negant enim medici ſine nervis homines ambulare poſſe. Narrabo tibi adoleſcens, paralyſin cave. numquam ego ægrum tam magno periculo vidi. me Dius Fidius, jam periſti. Quod ſi idem frigus genua manuſque tentaverit tuas, licet ad tubicines mittas. Quid ergo eſt? etiamſi

Ad Tubicines mittere.] Cogitare de exequiis. proverbialis locutio de morituro, & jam animam agente.

Mu-

gravem injuriam accepi, homi-
i tamen miſero non invideo me-
licinam. Si vis ſanus eſſe, Gito-
iem roga ? recipies, inquam,
iervos tuos, ſi triduo ſine fratre
lormieris. Nam quod ad me ad-
inet, non timeo, ne quis inve-
niatur, cui minus placeam. nec
ſpeculum mihi, nec fama menti-
tur. Vale ſi potes.

a Ut intellexit Chryſis, me
perlegiſſe totum convitium: *b* So-
lent, inquit, hæc fieri, & præ-
cipue in hac civitate, in quâ mu-
lieres etiam Lunam deducunt. *

Itaque hujus quoque rei cura
agetur: reſcribe modo blandius
dominæ, animumque ejus can-
dida humanitate reſtitue. verum
enim fatendum eſt, ex qua hora
injuriam accepit, apud ſe non eſt.

Mulieres Lunam deducentes.] Magicæ, veneficæ.

a Polyanos. b Chryſis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

a Libenter quidem parui ancill[...]
verbaque codicillis talia impoſui[...]

POLYÆNOS CIRCÆ
SALUTEM.

Cap 90. FAteor me, domina, ſæpe p[...] caſſe: nam & homo ſum, [...] adhuc juvenis: numquam tam[...] ante hunc diem uſque ad morte[...] deliqui. Habes, inquam, co[...] fitentem reum. quicquid juſſeri[...] merui. proditionem feci, hom[...] nem occidi, templum viola[...] In hæc facinora quære ſuppliciu[...] Sive occidere placet, ferro me[...] venio: ſive verberibus conten[...] es, curro nudus ad dominan[...] Illud unum memento, non me[...] ſed inſtrumenta peccaſſe. Parat[...] miles arma non habui. quis hæ[...] turbaverit, neſcio. Forſitan ani[...] mus anteceſſit corporis moram[...] forſitan, dum omnia concupiſc[...] voluptatem tempore conſumpſi[...] non invenio quod feci. Paralyſi[...]

ta[...]

a Polyænos.

tamen cavere jubes; tamquam major fieri poſſit, quæ abſtulit mihi, per quod etiam te habere potui. Summa tamen excuſationis meæ hæc eſt: Placebo tibi, ſi me culpam emendare permiſeris. Vale.

Dimiſſa cum ejuſmodi pollicitatione Chryſide, curavi diligentius noxioſiſſimum corpus, balneoque præterito, modica unctione uſus, mox cibis validioribus paſtus, id eſt, bulbis, cochlearumque ſine jure cervicibus, hauſi parcius merum. hinc ante ſomnum leviſſima ambulatione compoſitus, ſine Gitone cubiculum intravi. Tanta erat placandi cura, ut timerem, ne latus meum frater convelleret.

Poſtero die, quum ſine offenſa corporis, animique conſurrexiſſem, in eundem platanona Cap. 91.

Paralyſis.] Quæ à luctâ in palæſtrâ Veneris nervos occupare ſolet.

Platanon] Locus platanis conſitus. *Li-*

deſcendi, etiamſi locum inauſp
catum timebam, cœpique int
arbores ducem itineris exſpecta
Chryſidem. Nec diu ſpatiatus co
ſederam, ubi heſterno die fue
ram, quum illa intervenit, co
mitem aniculam trahens. Atque
ut me conſalutavit; *a* Quid eſt
inquit, faſtoſe, ecquid bonam
mentem habere cœpiſti? *b* Illa d
ſinu licium protulit varii coloris fi
lis intortum, cervicemque vinxi
meam. Mox turbatum ſputo pul-
verem medio ſuſtulit digito
frontemque repugnantis ſignat. hoc
peracto carmine, ter me juſſit ex-
ſpuere, terque lapillos conjicere
in ſinum, quos ipſa præcantatos
purpura involverat, admotiſque
ma-

Licium.] In Veneficiis adhibebantur licia diſcoloria, non ſolum illigandi incantandique, ſed & expiandi & ſolvendi gratia: unde & ligaturæ dicuntur.

Alis

a Chryſis. b Polyanos.

manibus tentare cœpit inguinum vires. Dicto citius nervi paruerunt imperio, manuſque aniculæ ingenti tumore repleverunt. At illa gaudio exſultans, *a* Vides, inquit, Chryſis mea, vides, quod alis leporem excitavi? *

Dum vivis, ſperare licet: tu ruſtice cuſtos
Huc ades, & nervis tente Priape fave.

*   *

b Nobilis æſtivas platanus diffuderat umbras,
Et circumtonſæ trepidanti vertice pinus,
Et baccis redimita Daphne, tremulæque cupreſſus.
Has inter ludebat aquis errantibus amnis
Spumeus, & querulo verſabat rore lapillos.

Alis leporem excitare.] Mentulam erigere. *Jaſ-*

a Proſelenos. b Polyænos.

Dignus amore locus teſtis ſi
veſtris aëdon,
Atque urbana Progne : qu
circum gramina fuſæ,
Et molles violas, cantu ſua ru
ra colebant.

Premebat illa reſoluta marmo
reis cervicibus aureum torum
myrtoque florenti quietum verbe
rabat. Itaque ut me vidit, pau
lulum erubuit, heſternæ ſcilice
injuriæ memor: deinde ut remo-
tis omnibus ſecundum invitantem
conſedi, ramum ſuper oculo
meos poſuit, & quaſi pariete in-
terjecto audacior facta: a Quic
eſt, inquit, paralytice, ecquid
hodie totus veniſti? b Rogas, in-
quam ego, potius quam tentas?
totoque corpore in amplexum
ejus immiſſus non precantis uſque
ad ſatietatem oſculis fruor. *

Ipſa

Iaſdon ſylve- | *ſter.*] * * *
Ca-

a *Circo.* b *Polyænos.*

Ipſa corporis pulcritudine me ad ſe vocante trahebat ad Venerem. jam pluribus oſculis colliſa labra crepitabant. jam implicitæ manus omne genus amoris invenerant. jam adligata mutuo ambitu corpora, animarum quoque mixturam fecerant. * * Cap. 92.

Manifeſtis matrona contumeliis verberata, tandem ad ultionem decurrit, vocatque cubicularios, & me jubet catorogare. Nec contenta mulier tam gravi injuria mea, convocat omnes quaſillarias, familiæque ſordidiſſimam partem, ac me conſpui jubet. Oppono ego manus oculis meis, nulliſque precibus effuſis, quia ſciebam, quid meruiſſem, verberibus, ſputiſque extra januam ejectus ſum. Ejicitur & Proſelenos, Chryſis vapulat, totaque fa-

Catorogare.] Catomis cædere.

Quaſillariæ.] Genus ancillularum omnium ſpurciſſimum ac deſpicatiſſimum.

Thyr-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

familia triſtis inter ſe muſſat, qua-
ritque, quis dominæ hilaritatem
confuderit. * *

Itaque penſatis vibicibus ani-
moſior verberum notas arte con-
texi, ne aut Eumolpus contume-
lia mea hilarior fieret, aut triſtic-
Giton. Quod ſolum igitur ſalv-
pudore poteram confingere, lan-
guorem ſimulare cœpi, conditu-
que lectulo, totum ignem furori-
in eam converti, quæ mih-
omnium malorum cauſſa fuerat.

Ter corripui terribilem manu bi-
pennem,
Ter languidior coliculi tepent-
thyrſo,
Ferrum timui, quod trepido ma-
le dabat uſum.
Nec jam poteram, quod modo
conficere libebat.
Namque illa metu frigidior ri-
gente bruma,
Confugerat in viſcera mille oper-
ta rugis. *Ita*

Thyrſus.] Hic } obſcœne pro men-
tula. *Apo-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Ita non potui ſupplicio caput aperire:
Sed furciferæ mortifero timore luſus,
Ad verba, magis quæ poterant nocere, fugi.

Erectus igitur in cubitum, hac fere oratione contumacem vexavi: Quid dicis, inquam, omnium hominum, deorumque pudor? nam nec nominare quidem te inter res ſerias, fas eſt. Hoc de te merui, ut me in cœlo poſitum ad inferos traheres? ut traduceres annos primo florentes vigore, ſenectæque ultimæ mihi laſſitudinem imponeres? ROGO TE, MIHI APODIXIN defunctoriam REDDE. Hæc ut iratus effudi,

Apodixis defunctoria.] Libellus, quo oſtendit quiſpiam ſe defunctum eſſe. hic, remiſſio ſenilis ætatis.

Illa ſolo fixos oculos averſa tenebat:
Nec magis incepto vultum ſermone movetur,
Quam lentæ ſalices, laſſove papavera collo.

Nec minus ego tam fœda objurgatione finita, pœnitentiam agere ſermonis mei cœpi, ſecretoque rubore perfundi, quod oblitus verecundiæ meæ, cum ea parte corporis verba contulerim, quam ne ad cognitionem quidem admittere ſeverioris notæ homines ſolent. Mox perfricata diutius fronte, Quid autem ego, inquam, mali feci, ſi dolorem meum naturali convitio exoneravi? aut quid eſt, quod in corpore humano ventri maledicere ſolemus, aut gulæ, capitíque etiam quum ſæpius dolet? quid? non & Ulyxes cum corde litigat ſuo? Et quidem Tragici oculos ſuos tamquam audientes caſtigant. Podagrici pedibus ſuis maledicunt, chiragrici manibus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

manibus, lippi oculis; & qui offenderunt ſæpe digitos, quidquid doloris habent, in pedes deferunt.

Quid me conſtricta ſpectatis fronte Catones,
Damnatiſque novæ ſimplicitatis opus?
Sermonis puri non triſtis gratia ridet,
Quodque facit populus, candida lingua refert:
Nam quis concubitus, Veneris quis gaudia neſcit?
Quid vetat in tepido membra calere thoro;
Ipſe pater veri doctus Epicurus in arte
Juſſit, & hanc vitam dixit habere Deos.

Nihil eſt hominum inepta perſuaſione falſius, nec ficta ſeveritate ineptius.

Hac declamatione finita Gitona Cap. 93.

Telos.] Id eſt, exitus.

Iu-

na voco, &c, Narra mihi, inquam, frater, ſed tua fide, ea nocte, qua te mihi Aſcyltos ſubduxit, uſque in injuriam vigilavit: an contentus fuit vidua pudicaque nocte? Tetigit puer oculos ſuos, conceptiſſimiſque juravit verbis, ſibi ab Aſcylto nullam vim factam: * Utut res haberet, ſpem vultum ſimulavit, ſitoque in limine genu, ſic deprecatus ſum numina verſu:

Nympharum, Bacchique comes, quem pulcra Dione
Divitibus ſylvis numen dedit, inclita paret
Cui Lesbos, viridiſque Thaſos, quem Lydus adorat
Veſtifluus, templumque tuis imponit Hypæpis. *Hu*

Iurare verbis conceptiſſimis.] Certa verborum formula, quam is juraturo præit, qui juramentum defert.

Hypæpa.] Oppidum Lydiæ: alibi Hypæpus Hymnus, Dianæ ſacer.

Ha-

Huc ades, ô Bacchi tutor, Dryadumque voluptas,
Et timidas admitte preces: non ſanguine triſti
Perfuſus venio; non templis impius hoſtis
Admovi dextram, ſed inops, & rebus egenus
Adtritis, facinus non toto corpore feci.
Quiſquis peccat inops, minor eſt reus. Hac prece, quæſo,
Exonera mentem, culpæque ignoſce minori.
Et quandoque mihi fortunæ adriſerit hora,
Non ſine honore tuum patiar deeus: ibit ad aras,
Sancte, tuas hircus, pecoris pater ibit ad aras
Corniger, & querulæ fetus ſuis, hoſtia lactens;
Spumabit pateris hornus liquor: & ter ovantem
Circa delubrum greſſum feret ebria pubes.

Dum

Dum hæc ago, ſollertique cura depoſito meo caveo, intravit delubrum anus laceratis crinibus, atraque veſte deformis; extraque veſtibulum me injecta manu duxit cuncta trementem. *

Cap. 94. *a* Quæ ſtriges comederunt nervos tuos? aut quod purgamentum nocte calcaſti in trivio, aut cadaver? Nec à puero quidem te vindicaſti: ſed mollis, debilis, laſſus, tamquam caballus in clivo, & operam, & ſudorem perdidiſti; nec contentus ipſe peccare, mihi Deos iratos excitaſti, ac pœnas mihi nullas dabis? *b* Ac me iterum in cellam Sacerdotis nihil recuſantem perduxit, impulitque ſuper lectum, & harundinem ab oſtio rapuit: iterumque nihil reſpondentem mulcavit. ac niſi primo

Harundo.] Virga, janitoris geſtamen: oſtio appendi ſolita.

Maſ-

a Proſelenos. b Polyænos.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

primo ictu harundo quaſſata verberantis impetum minuiſſet, forſitan etiam brachia mea, caputque fregiſſet. Ingemui ego, utique propter maſcarpionem, lacrymiſque ubertim manantibus, obſcuratum dextra caput ſuper pulvinum inclinavi. Nec minus illa fletu confuſa altera parte lectuli ſedit, ætatiſque longæ moram tremulis vocibus cœpit accuſare, donec intervenit ſacerdos, &c, a Quid vos, inquit, in cellam meam tamquam ante recens buſtum veniſtis? utique die feriarum, quo etiam lugentes rident? b O, inquit, ô Enothea, hunc adoleſcentem quem vides, malo aſtro natus eſt: nam neque puero, neque puellæ bona ſua vendere poteſt. Nunquam tu hominem tam infelicem vidiſti. lorum in aqua, non

Maſcarpio.] | * * *

Mer-

a *Enothea.* b *Proſelenos.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

non inguina habet. Ad ſummam
qualem putas eſſe, qui de Circe
toro ſine voluptate ſurrexit? a H
auditis Enothea, inter utrumqu
conſedit, motoque diutius cap
te; b Iſtum, inquit, morbu
ſola ſum, quæ emendare ſcio. E
ne puteris perplexe agere, rogo
adoleſcentulus mecum nocte do
miat, niſi illud tam rigidum re
didero quam cornu.

Quicquid in orbe vides, paret m
hi; Florida tellus.
Quum volo, ſpiſſatis areſcit lan
guida ſuccis,
Quum volo fundit opes: Scopul
que, atque horrida ſaxa
Niliacas jaculantur aquas: Mi
pontus inertes
Submittit fluctus: Zephyriq
tacentia ponunt
Ante meos ſua flabra pedes. M
hi flumina parent;
Hircanæque tygres, & juſſi ſtar
dracones. Qui

a *Polyænos.* b *Enothea.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Quid leviora loquor? Lunæ deſcendit imago
Carminibus deducta meis: Trepiduſque furentes
Flectere Phœbus equos revoluto cogitur orbe.
Tantum dicta valent. Taurorum flamma quieſcit
Virgineis exſtincta ſacris; Phœbeia Circe
Carminibus magicis ſocios mutavit Ulyxis:
Proteus eſſe ſolet, quicquid libet. his ego callens
Artibus Idæo frutices in gurgite ſiſtam,
Et rurſus fluvios in ſummo vertice ponam.

a Inhorrui ego tam fabuloſa pollicitatione conterritus, anumque inſpicere diligentius cœpi. *b* Ergo, exclamat, ô Enothea, imperio para te: *c* deterſiſque cu- Cap. 25.

 rioſe

a Polyænos. *b Proſelenos.*
c Polyænos.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

rioſe manibus, inclinavit ſe in lectulum, ac me ſemel iterumque baſiavit. Enothea menſam veterem poſuit in medio altari, quam vivis implevit carbonibus, & camellam etiam vetuſtate ruptam pice temperata refecit. Tum clavum qui detrahentem ſecutus cum camella lignea fuerat, fumoſo parieti reddidit: mox incincta quadrato pallio cucumam ingentem foco appoſuit, ſimulque pannum de carnario detulit furca, in quo faba erat ad uſum repoſita, & ſincipitis vetuſtiſſima particula mille plagis delata. Ut ſolvit ergo licio pannum, partem leguminis ſuper menſam effudit, juſſitque me diligenter purgare. Servio ego imperio, granaque ſordidiſſimis putaminibus veſtita curioſa manu ſegrego. At illa inertiam meam accuſans improba tollit, dentibuſque folliculos petite ſpoliat, atque in terram veluti muſcarum imagines deſpuit. Mirabile quidem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

dem paupertatis ingenium ſingularumque rerum quaſdam artes fames edocuit. *

Non Indum fulgebat ebur, quod
inhæſerat auro,
Nec jam calcato radiabat mar-
more terra,
Muneribus deluſa ſuis: ſed crate
ſaligna
Impoſitum Cereris flavæ penus,
& nova terræ
Pocula, quæ facili vilis rota fin-
xerat actu.
Hinc mollis ſtillæ lacus, & de
caudice lento
Vimineæ lances, maculataque te-
ſta Lyæo:
At paries circa palea ſatiatus
inani,
Fortuitoque luto: clavis nume-
rabat agreſtis,
Et viridi junco gracilis pendebat
harundo.
Præterea quæ fumoſo ſuſpenſa ti-
gillo,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

*Conſervabat opes humilis caſa mi-
tia ſorba*
*Inter odoratas pendebant texta
coronas,*
*Et thymbræ veteres, & paſſis
uva racemis.*
*Qualis in Actæa quondam fuit
hoſpita terra*
*Digna ſacris Hecates, quam Mu-
ſa loquentibus annis*
*Battiadæ veteris mirando tradi-
dit ævo.* * *

Cap. 96. Dum illa carnis etiam paullulum delibat: & coæquale natalium ſuorum ſinciput in carnarium furca reponit, fracta eſt putris ſella, quæ ſtaturæ altitudinem adjecerat, anumque ſuo pondere dejectam ſuper foculum mittit. frangitur ergo cervix cucumæ, ignemque modo convaleſcentem exſtinguit. vexat cubitum ipſa ſtipite ardente faciemque totam excitato cinere perfudit. Conſurrexi equidem turbatus, anumque non ſine riſu meo erexi: ſtatimque ne res ali-

qua

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

qua ſacrificium moraretur, ad reiciendum ignem in vicinia cucurrit. vix ad caſæ hoſtiolum proceſſerat, quum ecce tres anſeres ſacri, qui, ut puto, medio die ſolebant ab anu diaria exigere, impetum in me faciunt, fœdeque, ac veluti rabioſo ſtridore circumſiſtunt trepidantem: atque alius tunicam meam lacerat, alius vincula calciamentorum reſolvit, ac trahit: unus etiam dux ac magiſter ſævitiæ, non dubitavit crus meum ſerrato vexare morſu. Oblitus itaque nugarum, pedem menſulæ extorſi, cœpique pugnaciſſimum animal armata elidere manu: nec ſatiatus defunctorio ictu, morte me anſeris vindicavi.

Tales Herculea Stymphalidas arte coactas
Ad cœlum fugiſſe reor, ſanieque fluentes
Harpyias, quum Phineo maduere veneno

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Fallaces epulæ. tremuit perterri-
tus æther
Planctibus inſolitis, confuſaqu[e]
regia cæli
Viſa ſuas moto tranſcurrere ca[...]
dine metas.

Jam reliqui revolutam, paſſim[...] que per totum effuſam pavimen[...] tum collegerant fabam, orbat[...] que ut exiſtimo, duce rediera[...] in templum, quum ego præc[...] ſimul atque hac vindicta gaudens[...] poſt lectum occiſum anſerem mi[...] to, vulnuſque cruris haud altu[...] aceto diluo. Deinde convitiu[...] verens, abeundi formavi con[...] lium: conlectoque cultu meo i[...] extra caſam cœpi. Nec dum ſuper[...] veram cellulæ limen, quum an[...] madverto Enotheam cum teſ[...] ignis pleno venientem. Redu[...] igitur gradum, projectaque veſt[...] tamquam expectarem moranten[...] in aditu ſteti. Collocavit illa igne[...] caſſis harundinibus collectum[...] ingeſtiſque ſuper pluribus ligni[...]

excuſa

excuſare cœpit moram, quod amica ſe non dimiſiſſet tribus niſi potionibus è lege ſiccatis. *a* Quid porro tu, inquit, me abſenre feciſti? aut ubi eſt faba? *b* Ego, qui putaveram me rem laude etiam dignam feciſſe, ordine illi totum prœlium expoſui; & , ne diutius triſtis eſſet, jacturæ penſionem anſerem obtuli. quum protuli anſerem, anus ut vidit, tam magnum æque clamorem ſuſtulit, ut putares iterum anſeres limen intraſſe. Confuſus itaque & novita- Cap. 97.
te facinoris attonitus, quærebam quid excanduiſſet, aut quare anſeris potius quam mei miſereretur. At illa comploſis manibus,

c Scelerate, inquit, etiam loqueris? neſcis quam magnum flagitium admiſeris. Occidiſti Priapi delicias, anſerem omnibus matronis acceptiſſimum. Itaque

a Enothea. b Polyænos.
c Enothea.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

ne te putes nihil egiſſe, ſi magiſtratus hoc ſcierint, ibis in crucem. Polluiſti ſanguine domicilium meum ante hunc diem inviolatum; feciſtique, ut me quiſquis voluerit inimicus ſacerdotio pellat.

a Hæc ait, & tremulo deduxit vertice canos,
Conſecuitque genas, oculis nec defuit imber.
Sed qualis rapitur per valles improbus amnis,
Quum gelidæ periere nives, & languidus Auſter
Non patitur, glaciem reſoluta vivere terra:
Gurgite ſic pleno facies manavit, & alto
Inſonuit gemitu turbatum murmure pectus.

Tum ego, Rogo, inquam, noli clamare: ego tibi pro anſere ſtruthiocamelum reddam. Dum hæc,

a *Polyænos.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

hæc, me ſtupente, in lectulo ſedet, anſeriſque fatum complorat, interim Proſelenos cum impenſa ſacrificii venit, viſoque anſere occiſo, ſciſcitata cauſſam triſtitiæ, & ipſa flere vehementius cœpit, meique miſereri, tamquam patrem meum, non publicum anſerem occidiſſem. Itaque tædio fatigatus, Rogo, inquam, expiare manus pretio licet, ſi vos provocaſſem, etiam ſi homicidium feciſſem, Ecce duos aureos pono, unde poſſitis & deos, & anſeres emere. Quos, ut vidit Enothea, *a* Ignoſce, inquit, adoleſcens ſollicita ſum tua cauſſa: amoris eſt hoc argumentum, non malignitatis. Itaque dabimus operam, ne quis hoc ſciat. Tu modo Deos roga, ut illi facto tuo ignoſcant.

b Quiſquis habet nummos, ſecura naviget aura,
Fortunamque ſuo temperet arbitrio.

Uxo-

a Enothea. b Polyænos.

Uxorem ducat Danaen, ipſumque licebit
Acriſium jubeat credere, quod Danaen.
Carmina componat, declamet, concrepet, omneis
Et peragat cauſſas, ſitque Catone prior.
Juriſconſultus, PARET, NON PARET, *habeto*,
Atque eſto quicquid Servius, & Labeo.
Multa loquor: quidvis nummis præſentibus opta,
Et veniet. clauſum poſſidet arca Jovem.

Interea hæc ſatagens, Infra manus meas camellam vini poſuit, & quum digitos pariter extenſos porris apioque luſtraſſet, avellanas nuces cum precatione merſit in vinum: & ſive in ſummum redierant, ſive ſubſederant, ex hoc conjecturam ducebat: nec me fallebat, inanes ſcilicet, ac ſine medulla ventoſas nuces in ſummo humore

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

humore conſiſtere, graves autem & plenas integro fructu ad ima deferri. Tum ad anſerem adpellens ſeſe recluſo pectore extraxit fortiſſimum jecur, & inde mihi futura prædixit. Imo, nequod veſtigium ſceleris ſupereſſet, totum anſerem laceratum verubus confixit, epulaſque etiam lautas, paullo ante, ut ipſa dicebat, perituro paravit. Volabant inter hæc potiones meracæ. *

Profert Enothea ſcorteum faſcinum, quod ut oleo & minuto pipere atque urticæ trito circumdedit ſemine, paulatim cœpit inſerere ano meo. Hoc crudeliſſima anus ſpargit ſubinde humore femina mea. * Naſturcii ſuccum cum abrotono miſcet, perfuſiſque inguinibus meis, viridis urticæ faſcem comprehendit, omniaque infra umbilicum cœpit lenta manu cædere. Utricis uſtum, fuga ſubductum exæſtuans conſectatur. ** Cap. 98.

Aniculæ, quamvis ſolutæ mero

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

ac libidine eſſent, eandem viam tentant, & per aliquos vicos ſecutæ fugientem, Prehende furem, clamant. Evaſi tamen, omnibus digitis inter præcipitem decurſum cruentatis. * *

a Chryſis, quæ priorem fortunam tuam oderat, hanc vel cum periculo capitis perſequi deſtinat. * *

b Quid huic formæ aut Ariadne habuit, aut Leda ſimile? quid contra hanc Helene, quid Venus poſſet? Ipſe Paris Dearum lividinantium judex, ſi hanc in comparatione vidiſſet tam petulantibus oculis, & Helenen huic donaſſet, & Deas. Saltem ſi permitteretur oſculum capere, ſi illud cœleſte ac divinum pectus amplecti, forſitan rediret hoc corpus ad vires, & reſipiſcerent partes veneficio, credo, ſopitæ. Nec me contumeliæ laſſant. Quod verberatus ſum, neſcio:

a *Chryſis, aut de Chr.*
b *Polyænos.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

neſcio: quod ejectus ſum, luſum puto; modo redire in gratiam liceat. * *

Torum frequenti tractatione vexavi, amoris mei quaſi quandam imaginem. * * Sic pervicax. Cap. 99.

Non ſolum me numen, & implacabile fatum
Perſequitur; prius Inachia Tirinthius ira
Exagitatus onus cœli tulit: ante profanam
Junonem Pelias ſenſit: Tulit inſcius arma
Laomedon; Gemini ſatiavit numinis iram
Telephus: Et regnum Neptuni pavit Ulyxes.
Me quoque per terras, per cani Nereos æquor
Helleſp ntiaci ſequitur gravis ira Priapi. * * *

Quærere à Gitone meo cœpi, num aliquis me quæſiſſet. a Nemo, in-

a *Giton.*

. inquit, hodie: ſed heſterno di
mulier quædam haud inculta ja
nuam intravit: quumque diu me
cum eſſet locuta, & me accerſit
ſermone laſſaſſet, ultimo cœpi
dicere, te noxam meruiſſe, da
turumque ſerviles pœnas, ſi læ
ſus in querela perſeveraſſet. * *

a Nondum querelam finieram
quum Chryſis intervenit, am
plexuque effuſiſſimo me invaſit
&, *b* Teneo te, inquit, qualem
ſperaveram: tu deſiderium meum
tu voluptas mea, nunquam finie
hunc ignem, niſi ſanguine ex
ſtinxetis. * * *

c Unus ex novitiis ſervulis ſu
bito adcucurrit, & mihi domi
num iratiſſimum eſſe, adfirma
vit, quod biduo jam officio de
fuiſſem; recte ergo me facturum
ſi excuſationem aliquam idonear
præparaſſem. Vix enim poſſe fie
ri

a *Polyænos.* *b* *Chryſis.*
c *Polyænos.*

i, ut rabies iraſcentis ſine verbere conſidat. *

Matrona inter primas honeſta, Cap. 100.
Philumene nomine, quæ multas ſæpe hereditates officio ætatis extorſerat, tum anus & floris extincti, filium filiamque ingerebat orbis ſenibus, & per hanc ſucceſſionem artem ſuam perſeverabat extendere. Ea ergo ad Eumolpum venit, & commendare liberos: ejus prudentiæ, bonitatique credere ſe & vota ſua. Illum eſſe ſolum in toto orbe terrarum, qui præceptis etiam ſalubribus inſtruere juvenes quotidie poſſet. Ad ſummam, relinquere ſe pueros in domo Eumolpi, ut illum loquentem audirent, quæ ſola poſſet hereditas juvenibus dari. Nec aliter fecit ac dixerat, filiamque ſpecioſiſſimam cum fratre ephebo in cubiculo reliquit, ſimulavitque ſe in templum ire ad vota nuncupanda. Eumolpus, qui tam frugi erat, ut illi etiam ego puer

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

puer viderer, non diſtulit puellam invitare ad Pygiciaca ſacra. Sed & podagricum ſe eſſe, lumborumque ſolutorum omnibus dixerat, & ſi non ſervaſſet integram ſimulationem, periclitabatur totam pene tragœdiam evertere. Itaque, ut conſtaret mendacio fides, puellam quidem exoravit, ut ſederet ſupra commendatam bonitatem. Coraci autem imperavit, ut lectum, in quo ipſe jacebat, ſubiret, poſitiſque in pavimento manibus, dominum lumbis ſuis commoveret. Ille lento parebat imperio, puellæque artificium pari motu remunerabat. Quum ergo res ad effectum ſpectaret, clara Eumolpus voce exhortabatur Coraca, ut ſpiſſaret officium. Sic inter mercenarium amicamque poſitus ſenex, veluti oſcillatione ludebat. Hoc ſemel iterumque ingenti riſu, etiam ſuo, Eumolpus fece-

Mercenarius.] Tonſor conductus.

fecerat. Itaque ego quoque ne deſidia conſuetudinem perderem, dum frater ſororis ſuæ automata per cloſtellum miratur, acceſſi tentaturus an pateretur injuriam. Nec ſe rejiciebat à blanditiis doctiſſimus puer, ſed me numen inimicum ibi quoque invenit. * *

Dii majores ſunt, qui me reſtituerunt in integrum. Mercurius enim, qui animas ducere, & reducere ſolet, ſuis beneficiis reddidit mihi, quod manus irata præciderat, ut ſcias me gratioſiorem eſſe quam Proteſiláum, aut quemquam alium antiquorum. Hæc locutus ſuſtuli tunicam, Eumolpoque me totum approbavi. At ille primo exhorruit: deinde, ut plurimum crederet, utraque manu deorum beneficia tractat. * * *

[a] Socrates deorum, hominumque judicio ſapientiſſimus gloriari ſolebat, quod nunquam neque in tabernam conſpexerat, nec ullius

a Eumolpus f.

turbæ frequentioris concilio ocu
los ſuos crediderat. Adeo nihil eſ
commodius, quam ſemper cum
ſapientia loqui. Omnia, inquam
iſta vera ſunt: nec ulli enim cele
rius homines incidere debent i
malam fortunam, quam qui alie
num concupiſcunt. Unde plani au
tem, unde levatores viverent, ni
aut locellos, aut ſonantes ære ſacel
los pro hamis in turbam mitte
rent? Sicut muta animalia cibo
ineſcantur: ſic homines non cape
rentur ſpe, niſi aliquid morderent.

* * *

Cap. 101. *a* Ex Africa navis, ut promi
ſeras, cum pecunia tua, & famili
tua non venit. Captatores jam ex
hauſti liberalitatem imminuerunt.
Itaque aut fallor, aut fortuna com
munis cœpit redire ad pœniten
tiam ſuam. * * *b* Omnes, qu
in teſtamento meo legata habent
præter liberos meos, hac conditio
ne percipient, quæ dedi, ſi corpu
meum

a Polyænos. b Eumolpus.

meum in partes conciderint, & adſtante populo comederint. Ne plus æquo exhorreſcant, apud quaſdam gentes ſcimus adhuc legem ſervari, ut à propinquis ſuis conſumantur defuncti, adeo quidem, ut objurgentur ægri frequenter, quod carnem ſuam faciant pejorem. His admoneo amicos meos, ne recuſent, quæ jubeo, ſed quibus animis devoveant ſpiritum meum, eiſdem etiam corpus conſumant. *a* Excæcabat ingens fama oculos, animoſque miſerorum.

Gorgias paratus erat exſequi. *

De ſtomachi tui recuſatione non habeo, quod timeam. ſequeretur imperium, ſi promiſeris illi pro unius horæ faſtidio multorum bonorum penſationem. Operi modo oculos, & finge te non humana viſcera, ſed centies ſeſtertiûm comeſſe. Accedet huc, quod aliqua inveniemus blandimenta, quibus ſaporem mutemus. Neque enim

a *Polyænos.*

ulla caro per ſe placet, ſed arte quadam corrumpitur, & ſtomacho conciliatur averſo. Quod ſi exemplis vis quoque probari conſilium, Saguntini oppreſſi ab Hannibale, humanas edêre carnes: nec hereditatem exſpectabant. Petavii idem fecerunt in ultima fame, nec quicquam aliud in hac epulatione captabant, niſi tantum ne eſurirent. Quum eſſet Numantia à Scipione capta, inventæ ſunt matres, quæ liberorum ſuorum tenerent ſemeſa in ſinu corpora. * *

C.p. 222. Maſſilienſes, quotiens peſtilentia laborabant, unus ſe ex pauperibus offerebat alendus anno integro publicis & purioribus cibis. Hic poſtea ornatus verbenis & veſtibus ſacris, circumducebatur per totam civitatem cum exſecrationibus, ut in ipſum reciderent mala civitatis: & ſic projiciebatur. * * *

FRAG-

FRAGMENTA SUPERIORIS SATYRICI,

Quæ quibus in locis reponenda ſint, incertum eſt.

Candida ſidereis ardeſcunt lumina flammis,
Fundunt colla roſas, & cedit crinibus aurum,
Mellea purpureum depromunt ora ruborem,
Lacteaque admixtus ſublimat pectora ſanguis:
Ac totus tibi ſervit honor, formaque Dearum
Fulges, & Venerem cœleſti corpore vincis.
Argento ſtat facta manus, digitiſque tenellis
Serica fila trahens precioſo ſtamine ludis.
Planta decens modicos neſcit calcare lapillos,
Et dura lædi ſcelus eſt veſtigia terra,

Ipſa tuos quum ferre velis per lilia greſſus,
Nulli ſternuntur leviori pondere flores.
Guttura nunc aliæ magnis monilibus ornent,
Aut gemmas aptent capiti: tu ſola placere
Vel ſpoliata potes. Nulli laudabile totum,
In te cuncta probat, ſi quiſquam cernere poſſit.
Sirenum cantus, & dulcia plectra Thaliæ
Ad vocem tacuiſſe reor, qua mella propagas
Dulcia, & in miſeros telum jacularis amoris.
Cor grave vulnus alit, nullo ſanabile ferro,
Sed tua labra meo ſævum de corde dolorem
Depellant, morbumque animæ medicaminis hujus
Cura fuget, nec tanta putres violentia nervos.

Diſ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Diſſecet, atque tuæ moriar pro
crimine cauſſæ.
Sed ſi hoc grande putas, ſaltem
concede precanti,
Ut jam defunctum niveis ambire
lacertis
Digneris, vitamque mihi poſt fa-
ta reducas.

* * *

ALBUTIA.

* * *

Memphitides puellæ,
Sacris Deûm paratæ.
Tinctus colore noctis
Manu puer loquaci.

* * *

Ægyptias choreas.

* * *

Balneatricem. * * * Pollice
uſque ad periculum roſo.

* * *

Anus recocta vino,
Trementibus labellis.

* * *

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Juverunt ſegetes meum laborem.

* * *

Triplici vides ut ortu
Triviæ rotetur ignis,
Volucrique Phœbus axe
Rapidum pererret orbem.

* * *

Non bene olet, qui bene ſemper olet.

* * *

Animam noſtro amplexam in corpore

* * *

Qui, vultur jecor intimum pererrat,
Et pectus trahit, intimaſque fibras,
Non eſt, quem lepidi vocant poëtæ;
Sed cordis mala livor atque luctus.

* * *

Ad libidinis incitamentum, Myrrhinum ſe poculum bibiſſe. *** In aumarium memet conjeci. *** Obtorto valgiter labello.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

bello. *** Totus fere mundus mimum videtur implere. ** Non duco contentionis funem, dum conſtet inter nos, quod fere totus mundus exerceat hiſtrionem.

* * *

——— O maxima rerum,
Et merito pietas homini tutiſſima virtus!

* * *

——— Horrificoque infeſtant murmure tigres.

* * *

Nam comptum me vernales alucitæ moleſtabant. *** Poſtquam ferculum adlatum eſt. *** Tot Regum manubiæ penes fugitivum repertæ. *** Satis conſtat eos niſi inclinatos non ſolere tranſire cryptam Neapolitanam. *** Petauroque jubente modò ſuperior. *** Adfer nobis alabaſtrum Coſmianum. *** Suppes. *** Tullia.

* * *

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

——— *Ineluctabile fatum.*

* * *

——— *Tremebunda ſupervolat haſta.*

* * *

Qui præeſſe cupit, prodeſſe recuſat.
Magnus in exemplo eſt, cui non ſuffecerat orbis.

* * *

——— *Exciſo defoſſa marmore petra*
Quinque pedum fabricata domus, qua nobile corpus
Exigua requievit humo. ———

* * *

Atque ut araneoli tenuem formavimus orſum.

* * *

Mille ſaporatam medicatis frugibus offam.

* * *

Non eſt forma ſatis; nec, quæ vult bella videri,
Debet vulgari more placere ſibi.
Dicta, ſales, luſus, ſermonis gratia, riſus, Vin-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Vincunt naturæ candidioris opus.
Condit enim formam, quidquid conſumitur artis,
Et, niſi velle ſubeſt, gratia tota perit.

*   *   *

Non ſatis eſt, quod nos mergis furioſa juventus:
Tranſverſoque rapit fama ſepulta probris?
Anne etiam famuli cognata fece ſepulti
In teſta merſas luxuriantur opes?
Vilis ſervus habet regni bona: cellaque capti
Deridet feſtram, Romuleamque caſam.
Idcirco virtus medio jacet obruta cœno:
Nequitiæ claſſes candida vela ferunt.

*   *   *

Primus in orbe Deos fecit timor: ardua cœlo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Fulmina quum caderent, diſcuſ-
ſaque mœnia flammis,
Atque ictus flagraret Athos, mox Phœbus ad ortus
Luſtrata dejectus homo, Lunæque ſenectus,
Et reparatus honos: hinc ſigna effuſa per orbem,
Et permutatis disjunctus menſibus annus
Projecit vitium hoc: atque error juſſit inanis
Agricolas primos Cereri dare meſſis honores:
Palmitibus plenis Bacchum vincire: Palemque
Paſtorum gaudere manu. natat obrutus, omni
Neptunus demerſus aqua: Pallaſque cavernas
Vindicat. Et voti reus, & qui vendidit orbem,
Jam ſibi quiſque Deos avido certamine fingit.

* * *

Nolo ego ſemper idem capiti ſuffundere coſtum:

Nec

Nec toto ſtomachum conciliare
mero.
Taurus amat gramen mutata
carpere valle,
Et fera mutatis ſuſtinet ora
cibis.
Ipſe dies ideo nos grato perluit
hauſtu,
Quod permutatis hora recurrit
equis.
* * *
Uxor legitimus debet quaſi cenſus
amari:
Nec cenſum vellem ſemper
amare meum.
* * *
Invenias quod quiſque velit. non
omnibus unum eſt
Quod placet: hic ſpinas colli-
git, ille roſas.
* * *
Nam nihil eſt, quod non mortali-
bus afferat uſum
Rebus in adverſis, quæ jacuere,
juvant.
Sic rate demerſa fulvum depon-
derat aurum, Re-

Remorum levitas naufraga membra vehit.
Quum ſonuere tubæ, jugulo ſtat divite ferrum,
Barbara contemptu prælia pannus habet.

* * *

Linque tuas ſedes, alienaque litora quære,
O juvenis! major rerum tibi naſcitur ordo.
Ne ſuccumbe malis: te noverit ultimus Iſter,
Te Boreas gelidus, ſecuráque regna Canopi,
Quique renaſcentem Phœbum, cernuntque cadentem.
Major in externas Ithacus deſcendat arenas.

* * *

Nam citius flammas mortales ore tenebunt,
Quam ſecreta tegant: quidquid dimittis in aula,
Effluit, & ſubitis rumoribus oppida pulſat.

Nec

Nec ſatis eſt vulgaſſe fidem: ſimulatius exit
Proditionis opus, famamque onerare laborat.
Sic commiſſa ferens avidus reſerare miniſter
Fodit humum, Regiſque latentes prodidit aures;
Concepit nam terra ſonos, calamique loquentes
Invenere Midam, qualem narraverat index.

* * *

Fallunt nos oculi, vagique ſenſus
Oppreſſa ratione mentiuntur.
Nam turris prope quæ quadrata ſurgit,
Adtritis procul angulis rotatur.
Hyblæum refugit ſatur liquorem,
Et nariscaſiam frequenter odit.
Hoc illo magis, aut minus placere
Non poßet, niſi lite deſtinata
Pugnarent dubio tenore ſenſus.

* * *

Jam nunc ardentes Auctumnus fregerat umbras, At-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Atque hiemem tepidis ſpectabat
Phœbus habenis:
Jam platanus jactare comas, jam
cœperat uvas
Adnumerare ſuas deſecto palmi-
te vitis:
Ante oculos ſtabat quidquid pro-
miſerat annus.

* * *

Sic & membra ſolent auras in-
cludere venis,
Quæ penitus merſæ, quum rur-
ſus abire laborant,
Verberibus rimantur iter: nec
deſinit ante
Frigidus ſtrictis qui regnat in
oſſibus horror,
Quam tepidus laxo manavit
corpore ſudor.

* * *

Sic contra rerum natura munera
nota
Corvus maturis frugibus ova
refert:
Sic format lingua fetum quum
protulit urſa,

Et

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Et piſcis nullo junctus amore parit.
Sic Phœbeia chelys vinclo reſoluta parentis
Lucinæ tepidis naribus ora fovet.
Sic ſine concubitu textis apis excita ceris
Fervet, & audaci milite caſtra replet.
Non uno contenta valet natura tenore,
Sed permutatas gaudet habere vices.

* * *

Naufragus ejecta nudus rate, quærit eodem
Percuſſum telo, cui ſua fata legat.
Grandine qui ſegetes & totum perdidit annum,
In ſimili deflet triſtia fata ſinu.
Funera conciliant miſeros, orbique parentes
Conjungunt gemitus, & facit hora pares.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Nos quoque confuſis feriemus ſidera verbis;
Et fama eſt junctas fortius ire preces.

* * *

Omnia quæ miſeras poſſunt finire querelas,
In promptu voluit candidus eſſe Deus.
Vile olus, & duris hærentia mora rubetis
Pugnantis ſtomachi compoſuere famem.
Flumine vicino ſtultus ſitit; & riget Euro,
Quum calidus tepido conſonat igne rogus.
Lex armata ſedet circum fera limina nuptæ,
Nil metuit licito fuſa puella toro.
Quod ſatiare poteſt, dives natura miniſtrat,
Quod docet infrenis gloria, fine caret.

* * *

Judæus licet & porcinum numen adoret, Et

Et cœli ſummas advocet auriculas:
Ni tamen & ferro ſucciderit inguinis oram,
Et niſi nodatum ſolverit arte caput,
Exemptus populo, Grajam migrabit ad urbem,
Et non jejuna ſabbatha lege premet.
Una eſt nobilitas argumentumque coloris
Ingenui, timidas non habuiſſe manus.

* *

Suſpecta iſthæc & Petronii putantur.

T. PETRONII ARBITRI EUSCIUS.

* * *

Cerberus forenſis erat cauſidicus.

* * *

Fœda eſt in coitu & brevis voluptas,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Et tadet Veneris ſtatim peracta.
Non ergo ut pecudes libidinoſæ;
Cæci protinus irruamus illuc:
Nam langueſcit amor, peritque
flamma.
Sed ſic, ſic ſine fine feriati,
Et tecum jaceamuus oſculantes;
Hic nullus labor eſt, ruborque
nullus;
Hoc juvit, juvat, & diu juvabit;
Hoc non deficit, incipitque ſemper

* * *

Accuſare, & amare tempore uno,
Ipſi vix fuit Herculi ferendum.

* * *

----- Et ſcuta latentia condunt.

* * *

----- Torva ſolum ſub fronte la-
tebat.

* * *

Delos, jam ſtabili revincta terra,
Olim purpureo mari natabat,
Et moto levis hinc & inde vento
Ibat fluctibus inquieta ſummis.
Mox illam geminis Deus catenis
Hac alta Gyaro ligavit, illac
Con-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Conſtanti Mycono dedit tenendam.

* * *

Catillata geris vadimonia publicum proſtibulum.

* * *

Dividias mentis conficit omnis amor.

* * *

Explicit. T. Petronius Arbiter.

P. PETRONII RHETORIS DECLAMATIO

* * *

QUid eſt judices, dolus? Nimirum ubi aliquid factum eſt quod legi dolet. Habetis dolum, accipite nunc malum.

PETRONII GRAMMATICI FRAGMENTA.

HOratius: *Quis te redonavit Quiritem diis patriis?* cujus nominativus eſt hic *Quirites*.

* * *

Claſſica à calando, i. e. vocando, ſunt dicta.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

PETRONII AFRANII EPIGRAMMATA.

Ad Martiam.

AUrea mala mihi, dulcis mea Martia, mittis,
Mittis & hirſutæ munera caſtaneæ.
Omnia grata mihi, ſed ſi magis ipſa venires,
Ornares donum pulchra puella tuum.
Tu licet adportes ſtringentia mala palatum,
Triſtia mandenti eſt melleus ore ſapor.
At ſi diſſimulas multum mihi chara venire,
Oſcula cum pomis mitte, verabo libens.

De Heſperie.

Hoc ſibi luſit opus de ſtamine floricolore
Heſperies teneræ officioſa manus
Et pulchro pulchras ſtrophio producta, papillas

Gau-

Gaudet utrumque ſui pectoris
eſſe decus.

De eadem.

Heſperie lateri redimicula nectit
eburno,
Facta ſuis manibus, pectore di-
gna ſuo.
Jam veteres iras Venus & Trito-
nia ponit:
Pectora nam Veneris Palladis
ambit opus.

De eadem.

Intertexta roſa Tyrii ſub tegmine
fuci
Involvet quoties mobile zonæ
latus:
Ambroſium gemino potabit ab
ubere rorem,
Et vere roſeo fiet odore roſa.

De Neptuno marmoreo aquas
fundente.

Quàm melior Neptune tuo ſors
iſta tridente;
Poſt pelagus dulces heic tibi
dantur aquæ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

De puteo excavato in montis jugo.

Hunc quis non credat ipſis dare
Syrtibus amnes, (aquas?
Qui dedit ignotas viſcere montis

De Amphitheatro vicino mari.

Amphitheatrales mirantur rura
triumphos, (feras.
Et nemus inſignes cernit adeſſe
Spectat arando novos agreſtis tur-
ba labores, (ta videt.
Nautaque de pelago gaudia jux-
Fecundus nil perdit ager, plus
germina creſcunt,
Dum metuunt omnes hic ſua
fata feræ.

Funambulus.

Stupea ſuppoſitis tenduntur vincu-
la lignis, (ta gradus:
Quæ fido adſcendit docta juven-
Quæ ſuper aërius prætendit crura
viator, (rit homo.
Vixque avibus facili tramite
Brachia diſtendens greſſum per
inane gubernat,
Ne lapſa è gracili planta ruden-
te cadat. *Da-*

Dædalus adſtruitur terras mutaſſe volatu.
Et medium pennis proſecuiſſe diem:
Præſenti exemplo firmatur fabula mendax,
Ecce hominis curſus funis & aura ferunt.

De cretata facie.

Dum ſumit creteam faciem Sertoria, cretam
Perdidit illa ſimul, perdidit & faciem.

De Narciſſo.

Invenit propriis Narciſſus frontibus ignes,
Et ſua deceptum torret imago virum.

De gallo gallinaceo.

Candida Phœbæo præfulgent ora rubore.
Criſta riget radiis, ignea barba micat:
Alæ, colla, coma, pectus, femur, ungula, cauda,
Præſtanis lucent floridiora roſis:
Flammea ſic rutilum diſtinguit pinna colorem,
Ut vibrare putes ignea membra faces?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

De cato.

Mordaces morſu ſolitus conſumere mures, (te genus,
Inviſum & domibus perdere den-
Catus in obſcuro cepit pro ſorice picam, (ore caput.
Multiloquumque vorax ſorbuit
Pœna tamen præſens prædonem plectit edacem,
Nam claudunt rabidam cornea labra gulam.
Faucibus obſeſſis vitalis ſemita ceſſit, (obit.
Et ſatur eſcali vulnere captor
Non habet exemplum volucris vindicta perenne?
Hoſtem pica ſuum mortua diſcruciat.

Vinum limphatum.

Infantem Nympha Bacchum, quo tempore ab igne
Prodiit, inventum ſub cinere abluerant.
Ex illo Nymphis cum Baccho gratia multa eſt, (adhuc.
Sejunctus quod ſit ignis, & urat

Mu-

Muſarum elogia.

Clio ſecla retro memorat ſermone
ſoluto : (*bia ventis :*
Euterpæ geminis loquitur cava ti-
Voce Thalia cluens ſoccis Dea
Comica gaudet :
Melpomene reboans Tragicis fer-
veſcit iambis :
Aurea Terpſichore totam lyra
perſonat athram :
Fila premens digitis Erato, mo-
dulamina fingit :
Flectitur in faciles varioſque Po-
lymnia motus.
Uranie numeris ſcrutatur mune
ra mundi : (*Poëtis.*
Calliope doctis dat laurea ſerta

In imbellem jactatorem.

Quum te Barbatæ referas de
ſanguine cretum,
Ut tibi cognatus ſit Varitinna
ferox : (*ſocco,*
Cur tua femineo caduntur pectora
Infamique manu barbula vulſa
cadit ? (*gere fortes,*
Deſine jam tibimet auctores fin-

Vim.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Vimque tuis membris ſtirpis ineſſe tua.
Illa ſed audaci mage ſit de ſtirpe creata,
Audet quæ proprium ſternere calce virum.

De orbis diviſione inter Saturni filios.

Juppiter aſtra, fretum Neptunus, tartara Pluto,
Regna paterna tenent; tres tria, quiſque ſuum.

De elephante.

Monſtrorum princeps elephas proboſcidis armis
Horret mole nigra, dente micat niveo.
Sed vario fugienda malo quum bellua gliſcat,
Eſt tamen ex certis mors pretioſa feræ.
Nam quæ conſpicimus montani roboris oſſa,
Humanis veniunt uſibus apta ſuis.
Conſulibus ſceptrum, menſis decus, arma tabliſtris:
Diſcolor & tabulæ calculus inde datur.

Hæc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Hæc eſt humanæ ſemper mutatio mortis,
Fit moriens ludus qui fuit ante pavor.

De electione conjugii.

Moribus & vultu mulier quæratur habenda.
Horrida nam facies multo celatur ab auro.
Si quis erit ſponſus talem qui ducat avarus,
Ipſe ſuam horrebit; feritas diſſolvet amorem.
Illa calens veniet, dorſum dabit iſte calenti,
Cogeturque ſuo ſuras ſubmittere aſello,
Concubitu turpi monſtrum paritura biforme,
Quemque ſuum mulier timeat pertingere natum.
Diſcite formoſas aurum ſuperare puellas.

M. PE-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

M.PETRONII VENUSTIANI,

EPIGRAMMA.

Liberta & conjunx Petronia cara patrono
Thalluſa hoc tumulo condita luce caret.
Quæ bis vicenos compleràt lucibus annos
Erepta eſt ſubitò conjugis è gremio.
Hanc ſic adſiduè deflet Petronius (ut jam
Deficiant oculos lumina cara ſuos.
Deſine per terras, infernas tendedere ad arces:
Fata animam dederant, fata eademque negant.

PETRONII ANTIGENIDIS PISAURENSIS

EPIGRAMMATA,

De literarum æternitate, ad Appiam.

HÆc urbem circa, ſtulti monimenta laboris,

Quaſ-

Quaſque vides moles, Appia, marmoreas
Pyramidaſque auſas vicinum attingere cœlum,
Pyramidas, medio quas fugit umbra die:
Et Mauſoléum miſeræ ſolatia mortis,
Intulit æternum quo Cleopatra (virum:
Concutiet, ſternetque dies: quóque altius exſtat
Quodque opus, hoc illud carpet edetque magis.
Carmina ſola carent fato, mortemque repellunt.
Carminibus vives ſemper, Homere, tuis.

De Achille.

Cauta quidem genitrix, noceant ne vulnere nato,
Confirmat Stygio fonte puerperium.
Sed quia fas nulli eſt humanam vincere ſortem,
In membris tincti dant ſibi fata locum.

De

De Telepho.

Telephus, excellens Alcidis pignus & Augæ, (*tulit.*
Externæ ſortis bella inopina
Nam Graji Trojam peterent cùm mille carinis,
Tangeret & claſſis litus adacta ſuum;
Occurrens Danais forti dum pugnat Achilli,
Syria pugnanti percutit haſta femur. (*Apollo.*
Pro cujus cura conſultus dixit
Hoſtica quòd ſalubrem cuſpis haberet opem.
Mox precibus flexi Pelidæ robore ſacro (*fuit.*
Injecto membris pulvere plaga
Monſtrant fata viri vario miracula caſu:
Unde datum eſt vulnus, contigit inde ſalus?

In Xerxem.

Perſes magnus adeſt, totus comitatur euntem;

Orbis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Orbis quid dubitas, Græcia, ferre jugum?
Mundus juſſa facit: Solem texêre ſagittæ:
Calcatur pontus: fluctuat altus Athos.

Item.

Hic, quem cernis, Athos, immiſſis pervius undis,
Flexibus obliquis circumeundus erat.
Accepit magno deductum Nerea fluctu,
Perque latus miſit maxima bella ſuum.
Sub tanto ſubitæ ſonuerunt pondere claſſes,
Cœruleus cana ſub nive pontus erat.
Idem commiſit longo duo litora ponte
Perſes, & fecit per mare miles iter.
Quale fuit regnum, mundo nova ponere jura?
Hoc terra fiat: hac mare, dixit, eat.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

C. PETRONII HILARI PISAURENSIS

EPIGRAMMA

Dis manibus Petronii Antigenidis.

TV, pede qui ſtricto vadis per ſenta, viator
Siſte rogo, titulumque meum ne ſpreveris oro,
Bis quinos annos, menſeſque duos, duo' ſoles
In ſuperis feci, tenere nutritus, amatus:
Dogmata Pythagoræ ſenſi, ſtudiumque ſophorum
Et libros legi, legi pia carmina Homeri,
Sive quot Euclides abaco præſcripta tuliſſet:
Delicias habui pariter luſuſque procaces.
Hæc Hilarus mihi contulerat pater ipſe patronus.
Si non infelix contraria fata habuiſſem.

Nunc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Nunc verò infernas ſedes, Acherontis ad undas,
Tetraque Tartarei per ſidera tendo profundi.
Effugi tumidam vitam. ſpes, forma valete.
Nil mihi vobiſcum eſt; alios deludite quæſo.
Hæc domus æterna eſt: hìc ſum ſitus, hìc ero ſemper.

PETRONII APOLLODORI, PONTIFICIS ROMANI,

EPIGRAMMA.

ΜΗτέρι τῇ πάντων θνητῶν τε θεῶν τε γενέθλῃ,
Α'ττείθ' ὑψίςῳ καὶ συνιέντι τὸ πᾶν,
Τοῖς πᾶσιν καίροις, θεμερώτερα πάντα θυόντε
Κριοβόλου τελετῆς ἤδελι ταυροβόλου,
Μυςιπόλος τελετῶν τοῦτον συνθήκατο βωμὸν,
Δῶρον' Απόλλωνος θεῖον ἔχων ἐπίκλην.

Petronius Appollodorus, v. clariſſimus, Pontifex major Quindecim vir ſacris faciundis Pater ſacrorum Dei invicti, mithræ. Taurobolio Criobolioqu percepto, unà cum Rufa Voluſia na, Caji filia, conjuge, xv Kalendas Julias, Dominis noſtri Valentiniano & Valente Auguſti tertiùm Conſulibûs, aram dicavit.

Hos verſus ſic tranſtulit Benedictus Hegius Spoletinus.

Cunctorum Cybelæ genitrici hominumque, Deûmque,
Excelſoque Atti, quem nihil orbe latet,
Qui facit ut pura celebremus mente quotannis,
Crioboli feſtos, Taurobolique dies
Qui cognomen habet de munere Apollinis, aram
Sacrorum Antiſtes marmoream hanc ſtatuit.

P E-

PETRONII LEVITÆ

EPIGRAMMA.

Levitæ conjux Petronia, forma pudoris,
His mea diſcedens ſedibus oſſa loco.
Parcite vos lacrymis dulces cum conjuge natæ,
Viventémque Deo credite flere nefas.

ALCIMI

De Virgilio & Homero.

Mæonio vati qui par aut proximus eſſet,
Conſultus Pæan riſit, & hæc cecinit.
Si potuit naſci quem tu ſequereris, Homere,
Naſcetur qui te poſſit, Homere, ſequi.

EUGENII V.C.

Occumbunt fixi jaculo, mucrone, ſagitta,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Ora, latus, jugulum, Scæva,
Rufinus, Atis.
Brutus Atim perimit, Milo Scæ-
vam, Cotta Rufinum:
Græcus Atis, Medus Scæva
Rufinus, Arabs.
Jam vir Atis, ſed Scæva puer
juveniſque Rufinus:
Dux Atis, armiger at Scæva
Rufinus eques,
Scæva nothus, generoſus Atis, d
plebe Rufinus,
Magnus eques, medius dux, fa
muluſque minor.
Flavus Scæva, niger Atis, inte
utrumque Rufinus,
Blandus Atis, patiens Scæva
Rufinus atrox,
Abſque modo largus, laſcivus
parcus, avarus (nus opum
Laudis Atis, formæ Scæva, Rufi
Arcu Scæva bonus, Atis armis, ju
re Rufinus: (Scæva lyra
Voce Rufinus, Atis carmine
Scæva pila, curſuque Rufinus
Atiſque palæſtra,

Or

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

*Ore Rufinus, Atis corpore, Scæ-
va coma.*

DOMINI EVANTII V. C.

De Ambigenis.

*Hæc ſunt ambigenæ, quæ nuptu diſ-
ſpare oonſtant.
Burdonem ſonipes generat commix-
tus aſellæ:
Mulus ab Arcadicis & equina ma-
tre creatus: (parente,
Tityrus ex ovibus oritur hircôque
Muſinonem capra ex vervegno ſemi-
ne gignit:
Apris atque ſue ſetoſus naſcitur Ibris:
At lupus & catula formant coë-
undo lyciſcam.*

Q. CICERONIS

De mulierum levitate.

*Crede ratem ventis, animum ne cre-
de puellis,
Namque eſt feminea tutior unda
fide.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Femina nulla bona eſt : &, ſi bona contigit ulla,
Neſcio quo fato res mala facta bona eſt.

PENTADII,

De vita beata.

Non eſt (falleris) hæc beata, non eſt,
Quod vos creditis, vita, non eſt,
Fulgentes manibus videre gemmas,
Aut teſtudineo jacere lecto,
Aut pluma latus abdidiſſe molli,
Aut auro bibere, & cubare cocco.
Regales dapibus gravare menſas,
Et quidquid Libyco ſecatur arvo,
Non una poſitum tenere cella :
Sed nullos trepidum timere caſus,
Nec vano populi favore tangi,
Et ſtricto nihil æſtuare ferro.
Hoc quiſquis poterit, licebit illi
Fortunam moveat loco ſuperbus.

EXPLICIUNT.

SUL-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

SULPITIÆ VITA EX L. GREG. GURALDI

De Latinis Poëtis Dialogo IV.

FUit & per hæc tempora *Sulpicia*, ex nobiliſſima Sulpiciorum familia, quæ nitida admodum & caſta Poëmata ſcripſit. Virum habuit Calenum, cum quo annos XV amantiſſimè & conjunctiſſimè vixit. Mariti & uxoris meminit Sidonius Apollinaris, ſic inquiens:

* *Non quot Sulpiciæ jocos Thaliæ*
Scripſit blandiloquos ſuo Caleno.

Extat & elegans Martialis Epigramma (lib. 10. 35) maximum pudicitiæ & poëticæ hujus Sulpiciæ teſtimonium:

Omnes Sulpiciam legant puellæ,
Uni quæ cupiunt viro placere.
Omnes Sulpiciam legant mariti,
Uni quæ cupiunt placere nuptæ.
Non hæc Colchidos aſſerit furorem,
Diri prandia nec refert Thyeſtæ,
Scyllam, Byblida nec fuiſſe credit:
Sed caſtos docet & pios amores,
Luſus, delicias, facetiaſque.
Cujus carmina qui bene æſtimarit,
Nullam dixerit eſſe ſanctiorem.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Tales Ægeriæ jocos fuiſſe
Udo crediderim Numæ ſub antro.
Hac condiſcipula, vel hac magiſtra
Eſſes doctior & pudica Sappho:
Sed tecum pariter ſimulque viſam,
Durus Sulpiciam Phaôn amaret.
Fruſtra: Namque ea nec Tonantis uxor
Non Bacchi, nec Apollinis puella,
Erepto ſibi viveret Calenô.

Extat & Poëma Hexametris verſibûs conſcriptum, de Domitiani Cæſaris temporibus, quod huic ipſi Sulpiciæ adſcriptum eſt, tametſi alicubi inemendatum adeò, ut dubitari poſſit. Hactenus L. Greg. Gyraldus de Lat. Poët. Dial. IV. cui & alterum quoque ejuſdem Poëtæ Epigramma, (lib. 10,38.) Caleno Sulpiciæ marito inſcriptum, adſuas licebit:

O molles tibi quindecim, Calene,
Quos cum Sulpicia tua jugales
Indulſit Deus, & peregit annos!
O nox omnis, & hora, quæ notata eſt
Caris littoris Indici lapillis!
O quæ prælia, quas utrinque pugnas
Felix lectulus & lucerna vidit
Nimbis ebria Nicerotianis!
Vixiſti tribus, ô Calene, luſtrîs.
Ætas hæc tibi tota computatur,
Et ſolos numeras dies mariti.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Ex illis tibi ſi diu rogatam
Lucem redderet Atropos, vel unam
Malles, quàm Pyliam quater ſenectam.

DE EADEM

Julius Cæſar Scaliger lib. VI. Poëtic.

A Fœmina incipiendum eſt. Ajunt enim SULPICIAM fuiſſe temporibûs Domitiani. ejus Satyra falsò Auſonio attributa fuit: ſatis enim patet à fœmina factos verſus, in quibus Muſam cultricem appellat ſuam: quæque ait ſeſe primam docuiſſe Romanas mulieres poſſe cum Græcis Poëtriis comparari:

Primáque Romanas docui contendere Grajis.

In ea multum dexteritatis, ad Satyricam amarulentiam adſpirantis. Numeri vero, ut in eo genere poëmatis, non contemnendi. Igitur ut tam laudabilis Heroinæ ratio habeatur; non auſim objicere ei judicii ſeveritatem.

SULPICIÆ SATYRICON CARMEN,

Sive Ecloga de edicto Domitiani, quo Philoſophos Urbe exegit.

MUſa, quibus numeris heroas & arma frequentas, Fa-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Fabellam permitte mihi detexere
paucis. (*tractans*
Nam tibi ſeceſſi, tecum penetrale re-
Conſilium : quare nec carmine curro
Phalaco , (*fractus eodem*
Nec trimetro Jambo , nec qui pede
Fortiter iraſci dicidit duce Clazome-
nio. (*millia luſi,*
Catera quinetiam , quot denique
Primáque Romanas docui contende-
re Grajis , (*omitto :*
Et ſalibus variare novis, conſtanter
Teque quibus princeps & facundiſ-
ſima, calles , (*& audi.*
Aggredior precibus deſcende clientis,
Dic mihi Calliope , quidnam pa-
ter ille deorum (*mutat?*
Cogitat ? an terras & patria ſecula
Quaſque dedit quondam, morienti-
bus eripit artes ? (*egenos,*
Noſque jubet tacitos, etiam rationis
Non aliter, primo quam quum ſur-
reximus ævo,
Glandibus , & pura rurſus procum-
bere lymphæ ? (*& urbes;*
An reliquas terras conſervat amicus
Sed

Sed genus Auſonium, Romulique
exturbat alumnos?
Quid reputemus enim? Duo ſunt
quibus extulit ingens
Roma caput, virtus belli, & ſapien-
tia pacis. (bus armis,
Sed virtus agitata domi, & ſociali-
In freta Sicaniæ, & Carthaginis
exiit arces,
Cæteraque imperia, & totum ſimul
abſtulit orbem,
Omnia bellorum terra quæſita, ma-
rique. (Achæo
Deinde velut ſtadio victor qui ſolus
Languet, & immota ſecum virtute
fatiſcit: (dere poſtquam
Sic itidem Romana manus conten-
Deſtitit, & pacem longis frænavit
habenis, (retractans,
Ipſa domi leges & Graja inventa
Omnia conſilio, & molli ratione rege-
bat.
Stabat in his, neque enim poterat
conſtare ſine ipſis,
Aut fruſtra uxori, mendaxque
Dieſpiter olim,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

IMPERIUM SINE FINE DEDI, dixiſſe probatur.
Nunc igitur qui res Romanas imperat inter, (ingluvie albus
* Non trabe, ſed tergo prolapſus. &
Et ſtudia, & ſapiens hominum nomenque genuſque
Omnia abire foras, atque urbe excedere juſſit.
Quid facimus? Grajos, hominumque reliquimus urbes;
Ut Romana foret magis his inſtructa magiſtris: (Camillo
Nunc Capitolino veluti turbante
Enſibus & trutina Galli fugere relicta, (& ipſi
Sic noſtri palare ſenes dicuntur,
Ut ferale ſuos onus exſtirpare libellos. (ravit in iſto
Ergo Numantinus, Libycuſque er-
Scipio, qui Rhodio crevit formante magiſtro, (ſecundo,
Cætera & illa manus bello fecunda
Quos inter priſci ſententia dia Catonis (ſecundis,
Scire adeo magni feciſſet; utrumne

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

An magis adverſis ſtaret Romana propago.
Scilicet adverſis. nam quum defen- *(dier armis*
Suadet amor patriæ, & captiva penatibus uxor,
Convenit ut veſpis, quarum domus arce Monetæ,
Turba tegens ſtrictis per lutea corporatelis. *
Aſt ubi apes ſecura redit, oblita fa- *(vorum* *
Plebs, fraterque una ſomno moriuntur obeſo.
Romulidarum igitur longa & gravis exitium pax
Hæc fabella modo pauſam facit. optima poſthac
Muſa, velim moneas, ſine quâ mihi nulla voluptas
Vivere, uti quondam Lydus, dum Smyrna peribat,
Nunc itidem migrare velint vel denique quidvis
Ut Dea, quære aliud. tantum Romana Calenos,
Mœnia jucundos pariterque adverte Sabinos,

Hæc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]

Hæc ego. tum paucis Dea me dignarier inſit.
Pone metus æquos cultrix mea: ſumma tyranno
Hæc inſtant odia, & noſtro periturus honore eſt.
Nam laureta Numæ, fonteſque habitamus eoſdem,
Et comite Egeria ridemus inania cœpta.
Vive, vale. manet hunc pulchrum tua fama dolorem
Muſarum ſpondet chorus, & Romanus Apollo.

De eodem *Domitiano* referuntur & hi verſus à veteri Interprete Iuvenalis ut M. Valerii Martialis, quos, quia inter edita ejus Epigrammata non exſtant, adjicere viſum eſt.

Flavia gens, quantum tibi tertius abſtulit heres:
Pœne fuit tanti non habuiſſe duos.

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
348 D 30 [1]